

อิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มีมากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่

นางสาวนริศรา ศรีทองสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF TRAIT RUMINATION AND A TRIGGER ON DISPLACED AGGRESSION

Miss Narisara Srithongsuk

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Psychology
Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มากระตุ้นต่อการ
เกิดการก้าวร้าวแทนที่

โดย

นางสาวนริศรา ศรีทองสุข

สาขาวิชา

จิตวิทยาสังคม

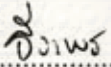
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

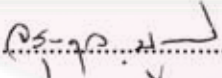
อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อูวรรณโณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์จรุงกุล บุรพวงศ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อภิษฎา ไชยวุฒิภรณ์วานิช)

นริศรา ศรีทองสุข: อิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มีมากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ (EFFECTS OF TRAIT RUMINATION AND A TRIGGER ON DISPLACED AGGRESSION) อ. ที่ปริชชาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. จรุงกุล บุรพวงศ์, 129 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มีมากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังการถูกยั่วยุ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 120 คน ที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้วว่ามีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงหรือต่ำ ผู้เข้าร่วมการทดลองได้รับการยั่วยุและถูกสุ่มเข้าสู่เงื่อนไขได้รับหรือไม่ได้รับสถานการณ์กระตุ้นจากการดูวิดีโอและตอบคำถามความรู้ทั่วไป จากนั้นตอบแบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดตัวแปรตามคือความก้าวร้าวแทนที่

1. เมื่อถูกยั่วยุ การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. เมื่อถูกยั่วยุ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. เมื่อถูกยั่วยุ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เมื่อถูกยั่วยุและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
5. เมื่อถูกยั่วยุและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. เมื่อถูกยั่วยุ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา... จิตวิทยาสังคม.... ลายมือชื่อนิสิต..... นริศรา..... ศรีทองสุข.....
ปีการศึกษา..... 2551..... ลายมือชื่ออ. ที่ปริชชาวิทยานิพนธ์หลัก..... จรุงกุล บุรพวงศ์.....

4978108038: MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEYWORD: TRAIT RUMINATION/PROVOCATION/TRIGGER/DISPLACED AGGRESSION

NARISARA SRITHONGSUK: EFFECTS OF TRAIT RUMINATION AND A TRIGGER ON
DISPLACED AGGRESSION. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: JARUNGKUL
BURAPAVONG, 129 pp.

The purpose of this research was to study the role of trait rumination and a trigger on displaced aggression after provocation. Participants were 120 undergraduate students previously classified as having high or low trait rumination. After being individually provoked, each participant was randomly assigned to a trigger or no trigger condition - being quizzed by an incompetent or competent research assistant, respectively. Finally, participants were asked to complete measures of the dependent variable - aggression towards the assistant. A trigger manipulation check and a provocation manipulation check were also administered.

The results show that

1. After being provoked, participants in a trigger condition display significantly more displaced aggression than participants in a no trigger condition ($p < .001$).
2. After being provoked, participants with high trait rumination in a trigger condition display significantly more displaced aggression than in a no trigger condition ($p < .001$).
3. After being provoked, participants with low trait rumination in a trigger condition do not display significantly more displaced aggression than in a no trigger condition.
4. After being provoked, participants with high trait rumination display significantly more displaced aggression than participants with low trait rumination in a trigger condition ($p < .001$).
5. After being provoked, participants with high trait rumination do not differ significantly from those with low trait rumination on displaced aggression, when in a no trigger condition.
6. After being provoked, participants with high trait rumination display significantly more displaced aggression than participants with low trait rumination ($p < .001$).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of study :Social Psychology..... Student's signature :Narisara Srithongsuk.....
Academic year :2008..... Principal advisor's signature :Jarungkul Burapavong.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก อาจารย์จรุงกุล นูรพวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางและระยะเวลาอันมีค่าตรวจทานและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ อีกทั้งยังทุ่มเทให้กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนงศ์ มณีศรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในวิชาจิตวิทยาทั่วไป อีกทั้งยังแนะนำ สนับสนุนและติดตามให้การเก็บข้อมูลวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ อาจารย์ ดร. อภิชนา ไชยวุฒิกถกรณวณิช และศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และอบรมสั่งสอนทั้งในและนอกห้องเรียนแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์สันทัต พรประเสริฐมานิต ที่ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่น สาขาวิชาจิตวิทยาสังคมทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา โดยเฉพาะชิตศุภางค์ รัชชีสมบัติศิริ เพื่อนที่เผื่อแผ่ความรู้และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถเสมอ

ขอขอบคุณน้องๆ กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณคุณพัทธพีร์ มะลิสุวรรณ คุณจรรยา ปงหาญ คุณระวีวรรณ ทิทยานนท์ และคุณฐานันตร์ จิตมหาวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้ออุปการะในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ขอขอบคุณคุณคุณศรีธัญญา ต้นสกุล ที่ให้ความช่วยเหลือและทุ่มเทกับการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองอย่างยิ่ง ตลอดจนช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกๆ เรื่องด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และพี่สาวทั้งสอง ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ทาง อีกทั้งยังเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยเสมอมา จนผู้วิจัยสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
สมมติฐานการวิจัย.....	19
ตัวแปรในการวิจัย.....	20
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	21
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
การออกแบบการวิจัย.....	24
กลุ่มตัวอย่าง.....	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	50
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	64
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	71
รายการอ้างอิง.....	77
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.....	86
ภาคผนวก ข.....	94
ภาคผนวก ค.....	100
ภาคผนวก ง.....	103
ภาคผนวก จ.....	110
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	129

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

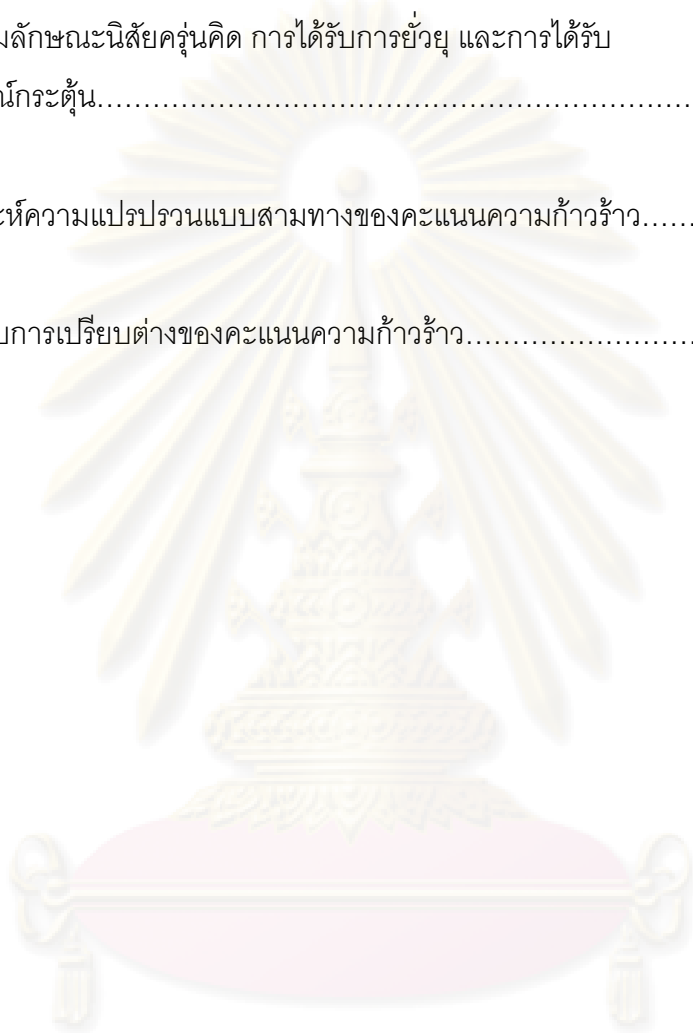
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงเงื่อนไขการวิจัย.....	19
2 จำนวนข้อกระทงในมาตรที่ใช้จำแนกลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่างๆที่คัดเลือก มาใช้ในมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด.....	27
3 จำนวนข้อกระทงทางบวกและทางลบและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นการหาความตรงของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด.....	29
4 จำนวนข้อกระทงในมาตรที่ใช้จำแนกลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่างๆ ที่ผ่านการคัดเลือกมาใช้จริงในมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด.....	30
5 ค่าเฉลี่ยคะแนนของเพลงที่ใช้ในการคัดเลือกเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ.....	39
6 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลอง.....	51
7 มัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่ จำแนกตามระดับลักษณะนิสัยครุ่นคิดและเงื่อนไขการได้รับสถานการณ์กระตุ้น.....	53
8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่.....	54
9 การทดสอบการเปรียบเทียบต่างของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่.....	57
10 สรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	58

ตารางที่

หน้า

11 มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความก้าวร้าว จำแนกตามลักษณะนิสัยครุ่นคิด การได้รับการช่วยเหลือ และการได้รับ สถานการณ์กระตุ้น.....	60
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความก้าวร้าว.....	61
13 การทดสอบการเปรียบเทียบต่างของคะแนนความก้าวร้าว.....	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงสมมติฐานการวิจัย.....	19
2 แสดงเงื่อนไขการวิจัย.....	21
3 วิธีดำเนินการทดลองขั้นตอนที่ 1.....	47
4 วิธีดำเนินการทดลองขั้นตอนที่ 2.....	48
5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและเงื่อนไขการได้รับ สถานการณั้กระตุ้น.....	55
6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณั้กระตุ้น ภายใต้เงื่อนไขการได้รับการช่วยเหลือ.....	64

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความตึงเครียดทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม จึงมีความเป็นไปได้ที่บุคคลจะมีโอกาสพบเจอกับการถูกข่มขู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อถูกข่มขู่แล้วจะทำให้เกิดความไม่พอใจ ทำให้ขุนเคืองใจหรือทำให้เกิดอารมณ์ทางลบที่นำไปสู่การตอบโต้ด้วยความก้าวร้าวทางร่างกายหรือทางคำพูด

จะเห็นได้ว่าบ่อยครั้งที่การแค้นเคืองหรือตอบโต้ต่อแหล่งที่มาทำให้เกิดอารมณ์ทางลบด้วยความก้าวร้าวนั้นไม่สามารถทำได้เสมอไป มีบางสถานการณ์ที่ไม่อาจแสดงความก้าวร้าวออกมาได้ ตัวอย่างที่พบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น พนักงานที่ถูกหัวหน้าตำหนิ หรือลูกศิษย์ที่ถูกอาจารย์ว่ากล่าวอย่างแรง แต่ไม่แสดงการตอบโต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการตอบโต้ที่ก้าวร้าว หรืออาจต้องการรักษาผลประโยชน์ของตนเองเอาไว้ สิ่งเหล่านี้สามารถระงับบุคคลไม่ให้แสดงการตอบโต้ด้วยความก้าวร้าวออกมาได้

การถูกตำหนิหรือถูกข่มขู่ด้วยวิธีอื่น ๆ นั้น ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบหรืออารมณ์โกรธที่ถูกเก็บกดเอาไว้ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความก้าวร้าวต่อใครสักคนที่ทำหรือไม่ได้ทำอะไรที่เป็นการรบกวนเล็กน้อยในเวลาต่อมา ทำให้บุคคลนั้นได้รับการตอบโต้กลับด้วยความก้าวร้าวที่มากกว่าผลของการกระทำของเขา โดยที่เรื่องรบกวนที่เขาทำไม่สมควรได้รับการตอบโต้กลับที่รุนแรงขนาดนั้น

การตอบโต้กลับที่รุนแรงนั้นเกิดขึ้นมาจากการที่บุคคลคิดถึงอารมณ์ทางลบของตนเองที่เกิดขึ้นในตอนแรกและภายหลังประสบกับสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มารบกวน มีความเป็นไปได้ที่สถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ นั้นเป็นตัวดึงความก้าวร้าวที่ไม่เป็นธรรมออกมาสู่ผู้ที่มากระตุ้นอารมณ์ทางลบให้เกิดขึ้นอีกครั้ง กล่าวคือบุคคลนั้นได้รับการตอบโต้กลับด้วยความก้าวร้าวที่มากกว่าที่เขาสมควรจะได้รับจากการกระทำของเขาที่เป็นแค่การรบกวนเล็ก ๆ น้อย ๆ

มีนักวิจัยหลายคนที่พยายามหาเหตุผลให้กับการตอบโต้กลับที่รุนแรงนั้นและพบว่าสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้สำหรับการตอบข้อสงสัยนี้ก็คือ ความก้าวร้าวที่ตอบกลับมานั้น เป็นการก้าวร้าว

แทนที่จากการกระตุ้น โดยผู้ถูกก้าวร้าวแทนที่นั้นกลายเป็นผู้กระตุ้นอารมณ์ทางลบของผู้ก้าวร้าวที่มีมาก่อนโดยไม่รู้ตัวและการกระทำของผู้กระตุ้นนั้นก็เป็นที่มากระตุ้นให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นโดยไม่รู้ตัวเช่นกัน นั่นเป็นเหตุให้ได้รับการตอบกลับที่ก้าวร้าวรุนแรงมากเกินกว่าการรบกวนที่ได้ทำ

สิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักในการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นนั้น มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การถูกยั่วยุในครั้งแรก สถานการณ์กระตุ้นและการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น มีปัจจัยสำคัญหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นความแรงของการยั่วยุและสถานการณ์กระตุ้นในภายหลังหรือช่วงระยะเวลาในการครุ่นคิดเกี่ยวกับการยั่วยุ รวมถึงบุคลิกลักษณะที่มีส่วนช่วยในการชำระอารมณ์ทางลบไว้หรือเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการตอบสนองอย่างก้าวร้าวในระดับที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่าลักษณะนิสัยครุ่นคิด (Trait Rumination) เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ โดยบุคคลที่มีลักษณะนิสัยดังกล่าวมีแนวโน้มจะแสดงความก้าวร้าวมากกว่าบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ลักษณะนิสัยครุ่นคิดยังเชื่อมโยงกับลักษณะนิสัยทั่วไปในการแสดงความโกรธ (Anger) และความเป็นปรปักษ์ (Hostility)

ในปัจจุบันยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำจะมีการตอบสนองอย่างไรต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ภายใต้กระบวนการเกิดที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ได้แก่ การถูกยั่วยุและในเวลาต่อมาประสบหรือไม่ประสบสถานการณ์กระตุ้น ของผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความก้าวร้าว (Aggression)

ความก้าวร้าวเป็นธรรมชาติที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ในทางจิตวิทยา สังคมวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์มักให้นิยามความก้าวร้าวว่า เป็นพฤติกรรมที่มีเจตนาจะทำอันตรายหรือความเจ็บปวดแก่บุคคลอื่นซึ่งเป็นได้ทั้งทางร่างกายและวาจา โดยพฤติกรรมที่เกิดมาจากอุบัติเหตุที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายหรือความเจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจนั้นไม่จัดว่าเป็นความก้าวร้าว

Anderson และ Bushman (2002) ให้นิยามความก้าวร้าวว่า เป็นพฤติกรรมที่มีเจตนาจะทำร้ายผู้อื่น เมื่อบุคคลเข้าใจว่าเป้าหมายนั้นมีแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกทำร้าย

ความก้าวร้าว มักมีการนิยามว่าเป็น พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีเจตนาทำร้ายผู้อื่น ต่อมาจึงชี้เฉพาะที่บุคคลที่มีแนวโน้มจะมีความคิดที่ไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น มีอารมณ์โกรธและตั้งใจก้าวร้าวทางร่างกายและคำพูดต่อผู้อื่น (Bettencourt, Talley, Benjamin, & Valentine, 2006)

เมื่อพิจารณานิยามความก้าวร้าวต่าง ๆ สามารถแยกองค์ประกอบหลักของความก้าวร้าวได้ 3 องค์ประกอบใหญ่ ๆ นั่นคือ

1. ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรม นั่นคือเป็นการกระทำที่แสดงออกมา ดังนั้นความโกรธจึงไม่จัดว่าเป็นความก้าวร้าวแต่เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับความก้าวร้าว แต่ถ้าแสดงพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากความโกรธจัดเป็นความก้าวร้าว ในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมก้าวร้าวอาจแสดงออกมาโดยไม่มีพื้นฐานของความโกรธก็ได้ เช่น ความก้าวร้าวที่มีพื้นฐานมาจากความอิจฉาริษยา

2. ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่มีเจตนา กล่าวคือมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการกระทำที่เป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ที่ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรายหนึ่งทำร้ายร่างกายพิธีกรข่าวภายหลังจบการสัมภาษณ์ที่มีการปะทะคารมอย่างดุเดือด โดยการใช้ศอกกระแทกที่ใบหน้า แต่การกระทำที่เป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น ทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บหรือเสียชีวิตที่เป็นอุบัติเหตุไม่จัดว่าเป็นความก้าวร้าว เพราะไม่มีเจตนาเป็นตัวกำหนดการกระทำ เช่น นักแสดงผู้หนึ่งหักโหมทำงานจนพักผ่อนไม่เพียงพอ ระหว่างทางที่เขาขับรถกลับบ้านเกิดอุบัติเหตุเป็นเหตุให้คนเก็บขยะเสียชีวิต

3. ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายจะทำอันตรายแก่บุคคลอื่น กล่าวคือมีเจตนาในการกระทำพฤติกรรมที่เป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นอาจทางร่างกายหรือจิตใจ เช่น การทำร้ายผู้อื่นให้บาดเจ็บหรือการใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย

ดังนั้นความก้าวร้าวจึงหมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่มีเจตนาจะทำอันตรายแก่ผู้อื่นทางร่างกายหรือจิตใจ อันมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อบุคคลที่ถูกกระทำทางร่างกายหรือจิตใจ

พฤติกรรมก้าวร้าวจะชัดเจนมากในคนที่มีลักษณะนิสัยที่ก้าวร้าวสูง คือ การที่บุคคลมีแนวโน้มจะมีความคิดที่เป็นปรปักษ์และมีอารมณ์ทางลบ อีกทั้งยังเต็มใจที่จะแสดงการก้าวร้าว

ทางร่างกายและทางวาจา (Buss & Perry, 1992) ลักษณะนิสัยที่ก้าวร้าวนี้มักจะถูกวัดโดยการรายงานตนเอง (Self-report) เช่น คำถามวัดความก้าวร้าวของ Buss และ Perry

ความก้าวร้าวนั้นสามารถจำแนกสาเหตุของการเกิดได้ ดังนี้

1. ความก้าวร้าวเกิดจากสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิต

การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์และสัตว์เป็นไปอย่างคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นไปเพื่อความอยู่รอด ต้องการแสดงอำนาจที่เหนือกว่า แสดงความเป็นเจ้าของ และดำรงเผ่าพันธุ์ของตนไว้ แต่รูปแบบความก้าวร้าวของสัตว์นั้นแตกต่างจากมนุษย์ ตรงที่เมื่ออีกฝ่ายยินยอมความก้าวร้าวจะสิ้นสุดลง แต่สำหรับมนุษย์แล้วมักจะมีอารมณ์รุนแรงจนถึงขนาดเจ็บล้มตายได้

2. ความก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ (Frustration)

ความคับข้องใจเกิดจากการที่มีอุปสรรคมาขัดขวางความต้องการบรรลุเป้าหมายที่ตนปรารถนา สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจส่วนใหญ่จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการแสดงความก้าวร้าวได้ง่าย แต่หากความคับข้องใจสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลและความจำเป็นหรือเกิดจากเหตุสุดวิสัยแล้ว จะมีผลทำให้ความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นน้อยลงไปได้

3. ความก้าวร้าวที่เกิดจากสิ่งกระตุ้นความก้าวร้าว (สิ่งชี้แนะ)

ความก้าวร้าวที่เป็นผลมาจากอารมณ์โกรธของมนุษย์ แต่การแสดงออกถึงความรุนแรงของความก้าวร้าวขึ้นอยู่กับสิ่งชี้แนะความก้าวร้าว (Aggressive Cues) ที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วย

4. ความก้าวร้าวเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคม

แนวคิดนี้อธิบายสาเหตุของความก้าวร้าวของบุคคลตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับความก้าวร้าว (Social Learning Theory of Aggression) ของ Albert Bandura (1973) นั่นคือ ความก้าวร้าวไม่ได้เกิดจากสัญชาตญาณ แต่เป็นเพราะบุคคลเกิดการเรียนรู้จากตัวแบบทั้งหลายในสังคม เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ หนังสือ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นต้น โดยถ้าหากได้รับรู้ตัวแบบแห่งความก้าวร้าวเข้าไป ก็จะดูดซับความก้าวร้าวจากตัวแบบเหล่านั้น และแสดงออกมาตามที่รับรู้จากตัวแบบ

5. ความก้าวร้าวที่เกิดจากสถานการณ์ของความก้าวร้าวหรือสิ่งที่ยั่ว

มีนักวิจัยหลายท่านมีบทสรุปที่ตรงกันว่า สาเหตุประการหนึ่งของการเกิดความก้าวร้าวมาจากกรณีที่บุคคลนั้นได้พบกับสถานการณ์ของความก้าวร้าวก่อน จึงแสดงออกด้วยความก้าวร้าวกลับไป ตัวอย่างเช่น ในระหว่างที่ต่อแถวซื้อของลดราคาที่มีจำนวนจำกัดมีผู้หญิงคนหนึ่งแทรกแถวผู้อื่นโดยไม่สนใจเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น

ดังนั้นความก้าวร้าว จึงเป็นพฤติกรรมที่มีเจตนาที่จะทำอันตรายต่อผู้อื่น อาจโดยการถูกกระตุ้นจากคนหรือสถานการณ์ที่มาก่อนให้เกิดอารมณ์ทางลบหรือจากลักษณะนิสัยส่วนบุคคลที่มีแนวโน้มจะมีความคิดและพฤติกรรมที่ไม่เป็นมิตรกับผู้อื่นโดยแสดงออกทางร่างกายและคำพูด

พฤติกรรมก้าวร้าวมักจะถูกทำให้เกิดโดยการยั่ว (Provocation) ซึ่งเป็นกรกระทำหรือสถานการณ์ที่เป็นลักษณะที่ไม่ชอบใจหรือเต็มไปด้วยความเครียด

การยั่ว (Provocation)

การยั่ว (Provocation) คือ การที่บุคคลประสบสถานการณ์หรือการกระทำที่ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบ อาจเป็นได้ทั้งจากการกระทำทางร่างกายหรือจิตใจ

Ito, Miller, และ Pollock (1996) กล่าวว่า สิ่งเร้าที่ยั่วสามารถไปเพิ่มผลของความก้าวร้าวได้ในหลายเหตุผล โดยความโกรธของบุคคลสามารถนำอารมณ์ทางลบพร้อมทั้งความโกรธหรือความก้าวร้าวทางอารมณ์ออกมาได้โดยตรง

ความก้าวร้าวจะเกิดขึ้นโดยตรงถ้าบุคคลถูกยั่วแล้วเกิดการตอบโต้หรือทำให้บุคคลที่มายั่วนั้นได้รับโทษ แต่ความกลัวการตอบโต้หรือถูกลงโทษจากผู้ที่ยั่วนั้นสามารถระงับความก้าวร้าวได้ ถ้าผู้ยั่ว คือ ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เช่นผู้บังคับบัญชา หัวหน้า ครู อาจารย์ หรือพ่อแม่ นอกจากนี้ความก้าวร้าวอาจถูกแทนที่ได้ ถ้าผู้ตกเป็นเป้าหมายของการก้าวร้าวแทนที่นั้นไม่รู้เรื่องราวแต่บังเอิญมาอยู่ผิดที่ผิดเวลา

การก้าวร้าวแทนที่ (Displaced Aggression)

การก้าวร้าวแทนที่ที่เกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลไม่สามารถจะก้าวร้าวได้โดยตรงต่อต้นเหตุที่ทำให้รู้สึกไม่พอใจ อาจเป็นเพราะผู้ที่ยั่วนั้นเป็นคนที่มีความอำนาจเหนือกว่า เช่น ผู้บังคับบัญชา หัวหน้า ครู

อาจารย์ พ่อแม่ เป็นต้น หรือผู้ช่วยยู่้นั้นออกจากสถานการณ์นั้นไปแล้ว รวมถึงต้นเหตุของความรู้สึกไม่พอใจนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจสัมผัสได้เช่น เสียงดัง อากาศร้อน กลิ่นเหม็น (Bushman, Bonacci, Pedersen, Vasquez, & Miller, 2005)

การก้าวร้าวแทนที่จะเกิดขึ้นเมื่อคนที่ถูกยู่ยู่ ไม่สามารถจะตอบโต้ต้นเหตุของอารมณ์ทางลบนั้นได้และต่อมาไปก้าวร้าวต่อบุคคลเป้าหมายที่ไม่รู้เรื่องราว และพบว่าบ่อยครั้งที่เป้าหมายเองเป็นผู้ไปกระตุ้นให้เกิดการโต้ตอบเชิงแก้แค้นจากผู้ที่ถูกก้าวร้าว

ในการศึกษาเรื่องการก้าวร้าวแทนที่นั้นมีการจัดกระทำเกี่ยวกับการยู่ยู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

1. การยู่ยู่ผู้ร่วมการทดลองเป็นรายบุคคล โดยทั่วไปมักจะเป็นรูปแบบของการวิจารณ์งานของผู้ร่วมการทดลอง เช่น พุดจาสบประมาณ (Bushman et al., 2005) หรือเป็นการยู่ยู่ทางร่างกาย เช่น การช็อตไฟฟ้า (Bushman, 1995) หรือเกี่ยวกับการหักเงิน หรือถูกลงโทษระหว่างการแข่งขัน (Bjork, Dougherty, & Moeller, 2000)

2. การยู่ยู่ที่ปราศจากหลักฐาน ตัวอย่างเช่น การให้ดำเนินงานที่มีระยะเวลาจำกัด ให้ทำงานที่แก้ไม่ได้ หรือล้มเหลวในการแข่งขัน การทำให้เกิดความไม่พอใจ เช่น ล้มเหลวจากการทำงาน หรือไม่มีความสามารถที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม (Josephsen, 1988)

3. การยู่ยู่ด้วยสิ่งที่สัมผัสไม่ได้หรือไม่มีตัวตน เช่น ให้งั่งอยู่ในห้องที่ร้อน ให้อยู่ในฝูงชนกับคนอื่น ๆ ให้งั่งมือในน้ำเย็นจัด การสูดควันบุหรี่หรือทำงานในห้องที่มีเสียงดัง (Marcus-Newhall, Pedersen, Carlson, & Miller, 2000)

การก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น (Triggered Displaced Aggression: TDA)

ในเรื่องของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว การก้าวร้าวแทนที่นับเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีความสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจเช่นกัน เพราะแสดงถึงสถานการณ์ซึ่งคนประสบกับการถูกยู่ยู่ในตอนแรกที่รุนแรงและไม่มีโอกาสตอบโต้กลับและต่อมาได้เผชิญกับการกระตุ้นเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบเป็นครั้งที่ 2 (Dollard, 1938 อ้างถึงใน Bushman et al., 2005)

การก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นจะเกิดตามมาจากการถูกยั่ววูในครั้งแรก โดยเป้าหมายหรือสิ่งที่มากระตุ้น (Trigger) จะก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบจากสถานการณ์กระตุ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งมักจะได้รับการโต้ตอบกลับที่ก้าวร้าวในเวลาอันรวดเร็วและมากเกินไปกว่าที่ควรจะได้รับ

Pedersen, Gonzales, และ Miller (2000) พบว่า การก้าวร้าวที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำสถานการณ์กระตุ้นนั้น จะส่งผลมากกว่าผลของความก้าวร้าวที่มาจากอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่ววูรวมกับอารมณ์ทางลบจากการได้รับสถานการณ์กระตุ้น

การก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นนั้น จะเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อมีสิ่งกระตุ้นมากระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางลบเป็นครั้งที่ 2 แม้ว่า จะกระทำพฤติกรรมรบกวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแต่ก็สามารถเป็นเป้าหมายของการก้าวร้าวแทนที่ได้

สิ่งกระตุ้น (Trigger)

Pedersen และคณะ (2000) พบว่า สิ่งกระตุ้นหรือสถานการณ์ที่เป็นการกระตุ้นจะเป็นลักษณะของสิ่งที่สามารถมองเห็นได้

ในการประสบสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2 ถ้ามาจากมุมมองของคนกระทำหรือคนที่สังเกตการณ์การตอบโต้อย่างก้าวร้าว สามารถสรุปลักษณะของสิ่งที่มากระตุ้นได้ดังนี้

1. เป็นเป้าหมายสุดท้ายของความก้าวร้าวที่ถูกปล่อยออกมา (ไม่ใช่ผู้ยั่ววูในตอนแรก)
2. เป็นการทำให้เกิดอารมณ์ทางลบโดยสิ่งที่มากระตุ้นเอง
3. ให้ผลแตกต่างกันตามระดับความแรงของสิ่งที่มากระตุ้น

ความแตกต่างระหว่างการก้าวร้าวแทนที่กับการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

ความแตกต่างของการก้าวร้าวแทนที่กับการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างของการก้าวร้าวแทนที่

สมชายมาถึงที่ทำงานสาย 15 นาที หัวหน้าของเขาโกรธมากและประณามเขาว่าเขาเป็นคนขี้เกียจ ไม่มีความรับผิดชอบ ระหว่างทางที่เขาเดินไปซื้อกาแฟที่โรงอาหารเขาคิดถึงเรื่องที่เกิดขึ้นและคิดถึงความรู้สึกไม่พอใจที่เขามีต่อหัวหน้า เขาจึงเตะสุนัขที่กำลังนอนหลับอยู่

ตัวอย่างการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

สมชายมาถึงที่ทำงานสาย 15 นาที หัวหน้าของเขาโกรธมากและประณามเขาว่าเขาเป็น คนขี้เกียจ ไม่มีควมรับผิดชอบ ระหว่างทางที่เขาเดินไปซื้อกาแฟที่โรงอาหารเขาคิดถึงเรื่องที่เกิดขึ้นและคิดถึงความรู้สึกไม่พอใจที่เขามีต่อหัวหน้า ขณะที่กำลังต่อแถวซื้อกาแฟอยู่มีเพื่อน ร่วมงานคนหนึ่งมาแซงคิวเขา สมชายโกรธมากและต่อว่าผู้ร่วมงานคนนั้นด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย พร้อมทั้งไล่ให้เขาไปอยู่ท้ายแถว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

รูปแบบทฤษฎีของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น (A Model of Triggered Displaced Aggression: TDA) (Miller, Pedersen, Earleywine, & Pollock, 2003)

รูปแบบทฤษฎีนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ ๆ 3 ส่วนดังนี้

1. องค์ประกอบของการถูกยั่วยุในครั้งที่ 1 ที่ส่งผลกระทบต่อเกิดการก้าวร้าวแทนที่
2. องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดที่ก้าวร้าวที่มาจากความคิดอย่างครุ่นคิด
3. องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่การกระทำและการอนุมานสาเหตุของเป้าหมายของการ

ก้าวร้าวแทนที่ที่ทำให้ผลของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นมากขึ้นหรือน้อยลง

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบของการถูกยั่วยุในครั้งที่ 1 ที่ส่งผลกระทบต่อเกิดการก้าวร้าว แทนที่

ปัจจัยที่เป็นการขยายระดับของอารมณ์ทางลบที่เกิดโดยการถูกยั่วยุในครั้งที่ 1 จะไปเพิ่ม ระดับของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นในภายหลัง ปัจจัยนั้นมี 2 ประการได้แก่

1. ความแรงของการยั่วยุ
2. เนื้อหาหรือชนิดของการยั่วยุ

ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการก้าวร้าวแทนที่บนพื้นฐานของภาวะตื่นตัวจากการกระตุ้นและ บนพื้นฐานของการคิดอย่างครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุ (ซึ่งจะกล่าวต่อไปในองค์ประกอบที่ 2) อารมณ์ที่เป็นสภาวะตื่นตัวจากการกระตุ้นถูกนำออกมาโดยการยั่วยุในครั้งที่ 1 และยังคงปรากฏอยู่ใน เวลาที่เกิดการก้าวร้าวแทนที่ต่อเป้าหมายของการก้าวร้าวแทนที่ อารมณ์นั้นดำรงไว้โดยการ ครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุ

การถูกช่วยยู่ในตอนแรกและสถานการณ์กระตุ้นจะทำงานร่วมกันโดยดึงการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมามากขึ้นต่อเป้าหมายที่มากระตุ้น

จากการศึกษาตามรูปแบบการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นในห้องทดลอง ในครั้งที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองจะถูกช่วยยู่ภายใต้เงื่อนไขที่หมดโอกาสในการแก้แค้นผู้ช่วยยู่ ต่อมาในครั้งที่ 2 จะมีสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ มากกระตุ้นซึ่งส่งเสริมให้เกิดความก้าวร้าว และมักมีโอกาสดำเนินการได้ จึงมักเกิดการก้าวร้าวโดยตรงต่อสถานการณ์ที่มากระตุ้นในครั้งที่ 2 (Pedersen et al., 2000)

โดยทั่วไป ในการทดลองที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้นนั้น ผู้ร่วมการทดลองจะถูกช่วยยู่ในครั้งที่ 1 โดยเกิดภายใต้เงื่อนไขที่ไม่มีโอกาสตอบโต้หรือแก้แค้นต่อผู้ที่เป็นคนช่วยยู่ ต่อมาในครั้งที่ 2 จะประสบสถานการณ์กระตุ้นที่มักจะเป็นสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ และมีความกำกวม ที่ส่งเสริมให้เกิดการก้าวร้าว (Miller et al., 2003)

มีการศึกษา 2 เรื่องที่พบอิทธิพลส่งผ่านของสถานการณ์กระตุ้นต่อการก้าวร้าวแทนที่ (Pedersen et al., 2000) ตัวอย่างเช่นในการศึกษาหนึ่งผู้ร่วมการทดลองจะถูกช่วยยู่โดยผู้ทดลองหรือไม่ก็ไม่ถูกช่วยยู่ ต่อมาผู้ร่วมการทดลองก็จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับหน้าม้าซึ่งถ้าไม่เป็นผู้กระทำสถานการณ์กระตุ้นก็เป็นผู้ที่ไม่ได้กระทำสถานการณ์กระตุ้น โดยพบว่าผู้ร่วมการทดลองที่ถูกช่วยยู่ในตอนแรกจะแสดงการก้าวร้าวแทนที่ในเงื่อนไขที่มีสถานการณ์กระตุ้นมากกว่าไม่มีสถานการณ์กระตุ้น และพบว่าการกระตุ้นไม่มีผลใด ๆ ต่อผู้ร่วมการทดลองที่ไม่ถูกช่วยยู่ในตอนแรก (Vasquez, Denson, Pedersen, Stenstrom, & Miller, 2005)

ผลการทดลองของ Pedersen และคณะ (2000) ทั้งสองเรื่องพบว่า ในกลุ่มที่ถูกช่วยยู่ในตอนแรกและได้รับสถานการณ์กระตุ้นในภายหลัง จะเกิดการก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มที่ถูกช่วยยู่แต่ไม่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น กลุ่มที่ไม่ถูกช่วยยู่ในตอนแรกแต่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น และกลุ่มที่ไม่ถูกช่วยยู่ในตอนแรกและไม่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดที่ก้าวร้าวที่มากจากการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกช่วยยู่

องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดที่ก้าวร้าวที่มากจากการคิดอย่างครุ่นคิด (Ruminative Thought) พิจารณาได้จากองค์ประกอบทางปัญญาและบุคลิกภาพ ที่สามารถทำให้เกิดการ

ก้าวร้าวแทนที่มากขึ้นและเป็นตัวแปรส่งผ่านผลของการช็อกในครั้งที่ 1 ต่อการกระตุ้นให้เกิด
อารมณ์ทางลบในครั้งที่ 2

ลักษณะนิสัยหลายประการอาจส่งเสริมให้เกิดความไม่เป็นมิตรและการก้าวร้าวแทนที่
หลักการของลักษณะนิสัยที่สำคัญต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่มี 2 ประการ ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยโดยทั่วไปที่มีแนวโน้มแสดงความโกรธหรือความไม่เป็นมิตร
2. ลักษณะนิสัยครุ่นคิด

ในรูปแบบการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น สิ่งกระตุ้นที่มาเพิ่มการตอบสนอง
อย่างก้าวร้าวอาจมีหลายรูปแบบและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยที่มักแสดง
อารมณ์โกรธหรือความไม่เป็นมิตรสูง มีแนวโน้มจะแสดงความก้าวร้าวมากกว่าบุคคลทั่วไป ไม่ว่า
ความก้าวร้าวนั้นจะเป็นผลที่เพิ่มขึ้นจากการถ่ายโอนภาวะตื่นตัว (Excitation Transfer) จากการ
ถูกช็อก จากการกระตุ้นที่มากเกินไปหรือมีการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกช็อกมาก

นอกจากนี้ลักษณะนิสัยที่เชื่อมโยงกับลักษณะนิสัยในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมาก
อาจมีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะนิสัยครุ่นคิด แต่ลักษณะนิสัยครุ่นคิดอาจมีความเป็นอิสระในการ
ทำนายการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่การกระทำและการอนุมานสาเหตุของเป้าหมายของ
การก้าวร้าวแทนที่

ลักษณะของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น คือ การเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกช็อก
ในครั้งแรกและเกิดอารมณ์ทางลบอีกครั้งจากการกระตุ้นในเวลาต่อมา ที่กระทำโดยเป้าหมายที่ผู้
ก้าวร้าวสามารถจะก้าวร้าวแทนที่ได้ (Miller et al., 1997 อ้างถึงใน Miller et al., 2003)

ความก้าวร้าวที่ตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นสามารถเพิ่มระดับขึ้นได้ เมื่อสิ่งที่มากระตุ้น
นั้นก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบในระดับต่ำกว่าการช็อกในตอนแรก โดยเป็นผลที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากผล
ของการช็อกในตอนแรกพร้อมกับสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2

มีเหตุผลหลายประการที่สามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ นั่นคือ สิ่งกระตุ้นที่มีความเข้มข้นใน
ระดับต่ำ จะมีความกำกวมมากกว่าการช็อกในตอนแรก เพราะฉะนั้น การช็อกในตอนแรกจะ
มาชี้ให้เห็นสิ่งกระตุ้นที่มีความกำกวมนั้นชัดเจนและสังเกตเห็นได้ง่ายขึ้นนั่นคือ ภายได้เงื่อนไขที่

ความก้าวร้าวและความโกรธที่ถูกชี้นำในระดับที่สูง การกระตุ้นในครั้งที่ 2 ที่ไม่มีความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะถูกตีความว่าเป็นสถานการณ์กระตุ้นที่มีความตั้งใจมากกว่า

ในทางตรงกันข้ามสิ่งที่มีกระตุ้นที่มีความเข้มข้นในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความก้าวร้าวโดยตรงต่อสิ่งที่มีกระตุ้น โดยความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากสถานการณ์กระตุ้นเพียงอย่างเดียว เพราะความรุนแรงของสถานการณ์กระตุ้นนั้นชัดเจนมากพอที่จะนำการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมา

ดังนั้น เมื่อถูกยั่วยุอย่างชัดเจนในครั้งแรกโดยไม่สามารถตอบโต้ได้ การประสบสถานการณ์ทางลบที่ตามมา เช่น การที่รถถูกชน การถูกเหยียบเท้าหรือการถูกแซงคิวซื้ออาหารสามารถนำการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมาได้ เพราะฉะนั้นความรุนแรงของการถูกยั่วยุในตอนแรกจึงไปชี้นำบุคคลให้คิดถึงสถานการณ์ทางลบที่ประสบในครั้งที่ 2 ว่ามีเจตนา ทั้งยังก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบและสมควรจะได้รับการตอบโต้อย่างก้าวร้าวมากกว่า

ในทางตรงกันข้าม ถ้าสถานการณ์ที่มาช่วยยู่ในตอนแรกไม่ชัดเจน บุคคลอาจจะตัดสินสถานการณ์กระตุ้นว่าไม่ได้ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบและไม่มีค่าพอสำหรับการตอบโต้อย่างก้าวร้าว

จากการทดลองของ Vasquez และคณะ (2005) เพื่อตรวจสอบผลของความเข้มข้นในระดับที่ต่างกันของสถานการณ์กระตุ้นกับการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น แสดงให้เห็นว่า

ในกลุ่มที่ถูกยั่วยุ กลุ่มที่ได้รับความเข้มข้นของสถานการณ์กระตุ้นในระดับไม่รุนแรงมากนัก เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความเข้มข้นของสถานการณ์ที่มีกระตุ้นในระดับค่อนข้างรุนแรงและเป็นกลาง ตามลำดับ

ในกลุ่มที่ไม่ถูกยั่วยุ กลุ่มที่ได้รับความเข้มข้นของสถานการณ์กระตุ้นในระดับค่อนข้างรุนแรงเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่ากลุ่มที่ได้รับความเข้มข้นของสถานการณ์กระตุ้นในระดับไม่รุนแรงมากนักและเป็นกลางตามลำดับ จากการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่าน พบว่า ในเงื่อนไขที่มีการกระตุ้นสามารถทำนายความก้าวร้าวทางร่างกาย และอารมณ์ทางลบได้ ดังนั้นการเพิ่มความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นจะทำให้อารมณ์ทางลบสูงขึ้น แม้ว่าอารมณ์ทางลบที่เป็นผลจากสิ่งกระตุ้นจะทำนายความก้าวร้าวทางด้านร่างกายได้ แต่ผลของอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุไม่สามารถทำนายความก้าวร้าวได้

ปัจจัยที่มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นตัวส่งผ่านผลของสถานการณ์กระตุ้น ต่อการตอบสนองอย่างก้าวร้าวที่มีผลมาจากการถูกยั่วยุในตอนแรก มี 4 ปัจจัย ดังนี้ (Miller et al., 2003)

1. ลักษณะเฉพาะของการถูกยั่วยุในครั้งที่ 1 ลักษณะเฉพาะนี้และความแรงของการถูกยั่วยุรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมทำให้เกิดการก้าวร้าวได้ เช่น การถูกยั่วยุที่มีความรุนแรงเป็นพิเศษ หรือการเกิดท่ามกลางคนอื่น ๆ และก่อให้เกิดความอับอาย อาจจะไปเพิ่มการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุของบุคคล การครุ่นคิดแต่ละครั้งจะเป็นการชี้้นำที่ไปเพิ่มโอกาสในการตอบสนองอย่างก้าวร้าวต่อสถานการณ์เล็กน้อยที่มากกระตุ้น ทำให้การตอบสนองอย่างก้าวร้าวเพิ่มระดับจากที่คาดหมายไว้

2. ลักษณะของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างการถูกยั่วยุในตอนแรกและการกระตุ้นในภายหลัง กิจกรรมที่เป็นการรบกวนสมาธิหรือเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยการเบี่ยงเบนความสนใจไปจากความคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุในตอนแรก มีแนวโน้มที่จะลดผลที่จะเกิดจากสถานการณ์เล็กน้อยที่มากกระตุ้นในเวลาต่อมา ในทางตรงกันข้ามกิจกรรมที่เตือนความทรงจำของบุคคลให้คิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุในตอนแรก เช่น โทรศัพท์จากเลขานุการของผู้ยั่วยุในตอนแรก จะทำให้เกิดผลที่มากจากการยั่วยุรวมกับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดความก้าวร้าวที่มากขึ้น

3. ลักษณะของสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2 ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น สิ่งกระตุ้นที่มีความเข้มข้นน้อยและกำกวม และที่เข้าใจว่าเป็นการแสดงความก้าวร้าวโดยเจตนาจะชัดเจนมากกว่าจะอนุমানบิดเบือน ดังนั้นการบิดเบือนอาจจะเป็นผลจากการกระตุ้นเล็กน้อยโดยรับรู้ว่าเป็นเจตนาจะเป็นปรับักษ์ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดการตอบสนองอย่างก้าวร้าว

สถานการณ์กระตุ้นที่ไม่รุนแรงมากนัก จะง่ายต่อการระบุแหล่งที่มาที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง ในขณะที่สถานการณ์กระตุ้นที่รุนแรงมักจะเด่นชัดกว่าและไม่กำกวม ทำให้รับรู้ได้ว่าเป็นสิ่งที่จงใจมาก่อนให้เกิดอารมณ์ทางลบ ดังนั้นสถานการณ์กระตุ้นที่รุนแรงจึงมักชักนำไปสู่การเผชิญหน้าแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน ในขณะที่สิ่งกระตุ้นที่ไม่รุนแรงจะกำกวมและมักตีความลำเอียงว่าเป็นผลมาจากการถูกยั่วยุในครั้งก่อน (Vasquez et al., 2005)

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สามารถเพิ่มหรือลดผลกระทบของสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2 ต่อการตอบสนองที่ก้าวร้าว เช่น ความเหมือนกันระหว่างสิ่งทีมากกระตุ้นและผู้ยั่วยุในตอนแรกที่ส่งผลต่อการตอบสนองของแต่ละบุคคล การเกิดขึ้นของสถานการณ์กระตุ้นในบริบทที่มีการตี

แอลกอฮอล์มาเกี่ยวข้องและองค์ประกอบอื่นที่มาลดการยับยั้งการเกิดการตอบสนองอย่างก้าวร้าวตามปกติ

4. ลักษณะบุคลิกภาพ บุคลิกภาพอาจมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของแต่ละบุคคลในการโน้มเอียงต่อการครุ่นคิด ซึ่งสะท้อนในความต้องการใกล้ชิด ความต้องการทางปัญญา ความชอบหรือไม่ชอบ หรือลักษณะของบุคลิกภาพอื่น ๆ ที่อาจส่งเสริมการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยู่ยู่ในตอนแรก ดังนั้นลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองทางอารมณ์ เช่น หลงตัวเอง โกรธเรื้อรัง เห็นคุณค่าในตนเองสูงหรือต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นกลไกในการเพิ่มระดับความอ่อนไหวต่อสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2

ทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวที่เป็นการเชื่อมโยงทางปัญญาแนวใหม่ (Cognitive neoassociaticnistic model of aggression: CNA) ของ Berkowitz (1989, 1990, 1993)

Berkowitz (1993) เสนอว่า สถานการณ์ที่มีลักษณะไม่ชอบใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองทางอารมณ์ในทางลบ โดยถูกทำให้เชื่อมโยงกับความคิด ความทรงจำ ความรู้สึก กลไกการตอบสนองและปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกาย อารมณ์ทางลบนี้จะก่อให้เกิดผลดังนี้

1. ความก้าวร้าวที่ถูกเชื่อมโยงกับแนวโน้มที่จะตอบสนองด้วยการต่อสู้ และมีประสบการณ์ของความโกรธเป็นพื้นฐาน
2. การหลีกเลี่ยงที่เชื่อมโยงกับแนวโน้มที่จะตอบสนองด้วยการหลีกเลี่ยง และการแสดงออกของความกลัวเป็นพื้นฐาน

ลักษณะที่มีความเชื่อมโยงกันนี้แบ่งแยกความโกรธและความกลัวสู่อารมณ์ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น ไร้ค่าหรือโกรธ โดยการระงับบางความรู้สึกและเพิ่มอีกความรู้สึก ดังนั้นอารมณ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายที่มีลักษณะเชื่อมโยงกัน อารมณ์แต่ละอารมณ์ถูกเชื่อมต่อกับความรู้สึก ความคิด ความทรงจำ และพฤติกรรมอื่น ๆ ดังนั้นการกระตุ้นส่วนประกอบตัวใดตัวหนึ่งจะกระตุ้นตัวอื่น ๆ ด้วย

ทฤษฎีนี้มีกรอบการทำงานที่สัมพันธ์กับการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น โดยเสนอว่า ลักษณะสถานการณ์ที่ไม่น่าพอใจหรือก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบที่มากกระตุ้นความคิด ความทรงจำ

การตอบสนองทางร่างกาย และการโต้ตอบที่มีอยู่ในเครือข่าย การกระตุ้นนี้จะแผ่ขยายไปตามเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันและเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคล

Berkowitz (1989) ได้เสนอรูปแบบทฤษฎีของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวที่เป็นการเชื่อมโยงทางปัญญาแนวใหม่ โดยอธิบายว่าความก้าวร้าวทางความคิด อารมณ์และพฤติกรรมมีแนวโน้มจะนำไปสู่การเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย สถานการณ์ที่ไม่น่าพอใจเช่น การถูกยั่วยุจะกระตุ้นให้เกิดผลทางลบ ซึ่งผลทางลบนั้นมีความแตกต่างกัน 2 ประการตามการตอบสนองดังนี้

1. แนวโน้มที่จะต่อสู้ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับความก้าวร้าว
2. แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยง ซึ่งจะเชื่อมโยงกับความกลัว

ถ้าแนวโน้มที่จะต่อสู้ถูกกระตุ้น แนวโน้มของความก้าวร้าวทางความคิด อารมณ์และพฤติกรรมจะถูกกระตุ้นด้วยเพราะสิ่งเหล่านี้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ทำนองเดียวกัน ถ้าความคิด ความรู้สึก ระดับการกระตุ้น และเจตนาของพฤติกรรมถูกเชื่อมโยงกัน เช่น ความรู้สึกโกรธและการเพิ่มขึ้นของระดับการกระตุ้นอาจนำมาสู่ความก้าวร้าวทางความคิดได้

ประสบการณ์ของบุคคลมีแนวโน้มที่จะกระตุ้นเครือข่ายของความก้าวร้าวที่เชื่อมโยงกันที่สัมพันธ์กับความคิดและอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ที่เป็นผลลัพธ์จากอารมณ์ทางลบที่มีระดับรุนแรงจะกระตุ้นในระดับที่รุนแรงในเครือข่ายเหล่านี้ ทำให้เกิดความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความโกรธและมีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าว (Berkowitz, 1993) จึงเป็นที่มาของสมมติฐานข้อที่ 1

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งความสนใจไปที่การเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุในตอนแรก ซึ่งไปกระตุ้นให้ความคิด ความทรงจำ การตอบสนองทางร่างกายและกลไกการตอบสนองให้เชื่อมโยงเข้าหากันและก่อให้เกิดความก้าวร้าวที่เชื่อมโยงกับแนวโน้มที่จะตอบสนองด้วยการต่อสู้ และมีประสบการณ์ของความโกรธเป็นพื้นฐานเพราะวิธีการจัดการกระทำการยั่วยุของงานวิจัยชิ้นนี้ จะทำโดยการให้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีเสียงดังโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้และให้ทำงานที่ยาก รวมทั้งถูกสบประมาทจากผู้ทดลอง

ทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวโดยทั่วไป (General aggression model: GAM) ของ Anderson และ Bushman (2002)

ทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวโดยทั่วไป เป็นรูปแบบของพฤติกรรมก้าวร้าวทางจิตวิทยา สังคมที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน โดยให้แนวคิดที่ว่า ปัจจัยบุคลิกภาพหรือสถานการณ์ ทำให้เกิดอารมณ์ก้าวร้าวที่สัมพันธ์กับปัญญา อารมณ์และสภาวะตื่นตัวจากการถูกกระตุ้น และในเวลาต่อมาสิ่งเหล่านี้จะดำรงอยู่เป็นสภาวะภายใน ดังนั้นการประเมินอย่างลำเอียงหรือกระบวนการตัดสินใจจึงทำให้เกิดพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ก้าวร้าวได้

ทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวโดยทั่วไป อธิบายได้ว่า ความก้าวร้าวสามารถถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นได้โดย 2 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์
2. ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล

ปัจจัยทั้งสองนี้นำไปสู่การแสดงออกอย่างก้าวร้าวโดยส่งอิทธิพลไปยังสภาวะการตื่นตัวทางด้านร่างกาย สภาวะอารมณ์และการคิดการเข้าใจ

Anderson และ Bushman (2002) ได้เสนอรูปแบบทฤษฎีของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวโดยทั่วไปว่า การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่สามารถอธิบายในทฤษฎีรูปแบบความก้าวร้าวโดยทั่วไป ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบทางสถานการณ์หรือบุคลิกภาพ ที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มความก้าวร้าวที่สัมพันธ์กับความคิด อารมณ์และสภาวะตื่นตัวจากการกระตุ้น โดยเพิ่มความเหนียวแน่นของการเชื่อมโยงกันระหว่างความก้าวร้าวที่สัมพันธ์กับความคิดในเครือข่าย แต่ครั้งหนึ่งที่คนคิดถึงการถูกขู่หรืออารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้น จะเกิดการกระตุ้นครั้งใหม่ที่ไปขยายเครือข่ายทั้งหมด ความก้าวร้าวที่สัมพันธ์กับส่วนประกอบอื่น ๆ สามารถเข้าถึงได้ง่ายและจะเพิ่มความเป็นไปได้ของพฤติกรรมก้าวร้าวที่ตามมาภายหลัง

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ (Rumination) กับทฤษฎีการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น (Triggered displaced aggression: TDA)

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ (Rumination)

Lyubomirsky และ Nolen-Heeksema (1995) กล่าวถึง การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ ว่าเป็นการมุ่งความสนใจของตนเองไปที่ความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด

Rustting และ Nolen-Heeksema (1998) อธิบายแคบลงมาว่าเป็นการมุ่งความสนใจไปที่ความคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่และรำงอารมณ์โกรธไว้

Martin และ Tesser (1996) ให้คำจำกัดความการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ว่าเป็นประเภทของความนึกคิดที่มีเจตนาที่จะคิดทบทวนความนึกคิดหรือเรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมดาและจะกลับไปคิดบ่อย ๆ ในช่วงเวลาที่ไม่มีเรื่องนั้น ๆ อยู่ ในสภาพแวดล้อม ณ ขณะนั้นตามการเรียกร้องของความคิด

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่สามารถเกิดขึ้นในสิ่งชี้แนะตามธรรมชาติที่ไม่มีตัวตน ที่ไม่กระตุ้นความคิด และสามารถดำรงอยู่ได้ยาวนาน การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่นี้ สามารถไปเพิ่มพลังทางปัญญาได้มากมาย (Marcus-Newhall, Pedersen, Carlson, & Miller, 2000)

ชนิดของการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่

Trapnell และ Campbell (1999) กำหนดลักษณะการครุ่นคิดในทางลบไว้ 2 ชนิดได้แก่

1. การครุ่นคิดแบบซึมเศร้า (Brooding rumination) คือ การครุ่นคิดในการตอบสนองต่อการคุกคาม การสูญเสียหรือการขาดความยุติธรรม ได้แก่ การครุ่นคิดที่มีลักษณะเป็นการประเมินอารมณ์ของตนเอง เช่น อะไรที่ฉันจะทำให้สาสมกับสิ่งนี้
2. การครุ่นคิดแบบไตร่ตรอง (Reflective rumination) เป็นการปรับตัวของกระบวนการกำกับตนเอง ซึ่งบุคคลมุ่งไปที่ความพึงพอใจในสิ่งที่อยาก رؤ้อยากเห็นหรือการเข้าใจตนเอง ซึ่งจะทำให้รู้สึกซึมเศร้า หดหู่บ้าง แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

การครุ่นคิดที่มุ่งเน้นไปที่การถูกข่มขู่จะเพิ่มความโกรธและความก้าวร้าวโดยตรงต่อเป้าหมายที่มากเกินกว่าการครุ่นคิดที่มุ่งเน้นไปที่ตัวเอง (Pedersen et al., 2005)

Miller และคณะ (2003) จำแนกส่วนประกอบของการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ได้ 3 ส่วนใหญ่ ดังนี้

1. อารมณ์ (อารมณ์ทางบวกหรือทางลบ)
2. เนื้อหาที่คิด (เป้าหมายที่บรรลุผล เป้าหมายที่ไม่บรรลุผล)
3. ช่วงเวลา (อดีต ปัจจุบัน อนาคต)

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่สามารถทำให้เกิดความก้าวร้าวได้ โดยมีพื้นฐานมาจากการคิดใน 4 ประการนี้ ได้แก่

1. การกระตุ้นทางความคิด - การตระหนักรู้ของบุคคลที่มีการตอบสนองทางร่างกายต่อการถูกยั่วยุ
2. ผลกระทบทางความคิด - การตระหนักรู้ของอารมณ์ทางลบมากเป็นพิเศษในเวลาจากการกระตุ้น
3. การระบุเกี่ยวกับการกระทำที่ก้าวร้าวของผู้ที่มาก่อนให้เกิดอารมณ์ทางลบ - “เขาคิดว่าฉันโง่”
4. การเบี่ยงเบนพฤติกรรม - ความคิดเกี่ยวกับการทำลายซึ่งบุคคลหนึ่งปรารถนาให้บุคคลหนึ่งสั่งสอนแก่คนที่มาก่อนให้เกิดอารมณ์ทางลบ

การไประงับการคิดในทางลบทั้ง 4 ข้อนี้ จะทำให้เกิดอารมณ์ที่อ่อนไหวง่ายและเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสถานการณ์ที่มากกระตุ้นเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะไปเพิ่มการตอบสนองความก้าวร้าวในเวลาต่อมา (Anderson & Bushman, 2002)

จะเห็นได้ว่ากระบวนการที่ช่วยดำรงอารมณ์โกรธไว้หลังจากการถูกยั่วยุในตอนแรก ได้แก่ การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุที่จะเพิ่มการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น ในขณะที่กระบวนการอื่น ๆ ที่มารบกวนความสนใจไปจากอารมณ์โกรธ จะลดการก้าวร้าวแทนที่

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบในตอนแรกไปเพิ่มการก้าวร้าวแทนที่โดยมีสถานการณ์ที่มากกระตุ้นในเวลาต่อมาเป็นตัวนำออกมา โดยผู้ร่วมการทดลองที่ถูกชักนำให้ครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุ และถูกกระตุ้นโดยสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวมากกว่าผู้ร่วมการทดลองที่ถูกชักนำให้คิดเรื่องทางบวก ในกลุ่มที่ไม่มีสถานการณ์มากกระตุ้น ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกชักนำให้ครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุ ไม่แสดงการก้าวร้าวแทนที่ที่เข้มข้นและชัดเจน

Rusting และ Nolen-Hocksema (1998) ได้เสนอแนะว่า การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุจะไปขยายผลของการกระตุ้นและจะทำให้เกิดอารมณ์นั้น ๆ มากขึ้นไปอีก เช่น อารมณ์ทางลบสามารถไปกระตุ้นเครือข่ายของความทรงจำทางลบ ซึ่งทำให้ความทรงจำทางลบเหล่านั้นสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น การเข้าถึงได้ง่ายขึ้นจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรม จึงเป็นที่มาของสมมติฐานข้อที่ 2-5

ลักษณะนิสัยครุ่นคิด (Trait Rumination) (Miller et al., 2003)

Caprara (1986) ให้คำนิยามว่าเป็นส่วนของกระบวนการทางปัญญา ที่ประกอบด้วย การเก็บจำประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกขู่และความคิดที่จะแก้แค้น ทำให้การครุ่นคิดนี้อาจจะเพิ่มการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวที่มากเกินไปจนเกินความเป็นจริง

จากการศึกษาเกี่ยวกับการครุ่นคิดโดยใช้มาตราการกระจายออกและครุ่นคิด (Dissipation-Rumination Scale: Caprara, 1986) พบว่า คนที่ได้คะแนนต่ำในมาตรา (คือคนที่ครุ่นคิดต่ำหรือกระจายออกสูง) ไม่เพิ่มการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวหลังการถูกขู่ ในขณะที่คนที่ได้คะแนนสูงในมาตรา (คือคนที่ครุ่นคิดสูงหรือกระจายออกต่ำ) จะตอบสนองต่อการถูกขู่ด้วยความก้าวร้าวที่เพิ่มขึ้น (Colling & Bell, 1997) ลักษณะนิสัยนี้จึงมีความสำคัญเป็นพิเศษในการเกิดก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

และในงานของ Bettencourt และคณะ (2006) ยังพบว่า ภายใต้เงื่อนไขการถูกขู่คนที่ มีลักษณะการครุ่นคิดสูง จะปฏิบัติตนอย่างก้าวร้าวมากกว่าคนที่มีการครุ่นคิดต่ำ คือ คนที่มีการกระจายออกสูง การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าลักษณะนิสัยดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวเฉพาะในเงื่อนไขการถูกขู่เท่านั้น

Bushman และคณะ (2005) เสนอแนะว่าปัจจัยเรื่องบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ได้ และมีหลักฐานที่แสดงว่าคนที่ชอบครุ่นคิดมากกว่าบุคคลอื่น จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเมื่อไม่มีโอกาสที่จะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ขู่ในครั้งแรก ดังนั้นการครุ่นคิดจึงมีความเข้มข้นมากและนำมาซึ่งการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวต่อสิ่งที่มีมากระตุ้นในเวลาต่อมา จึงเป็นที่มาของสมมติฐานข้อที่ 6

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จึงเป็นที่มาของการวิจัยที่สนใจศึกษาว่าลักษณะนิสัยครุ่นคิดมีอิทธิพลอย่างไรต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของลักษณะนิสัยครุ่นคิด และสถานการณ์กระตุ้นภายใต้การถูกขู่ต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณ์กระตุ้น ต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังการถูกขู่ข่ม

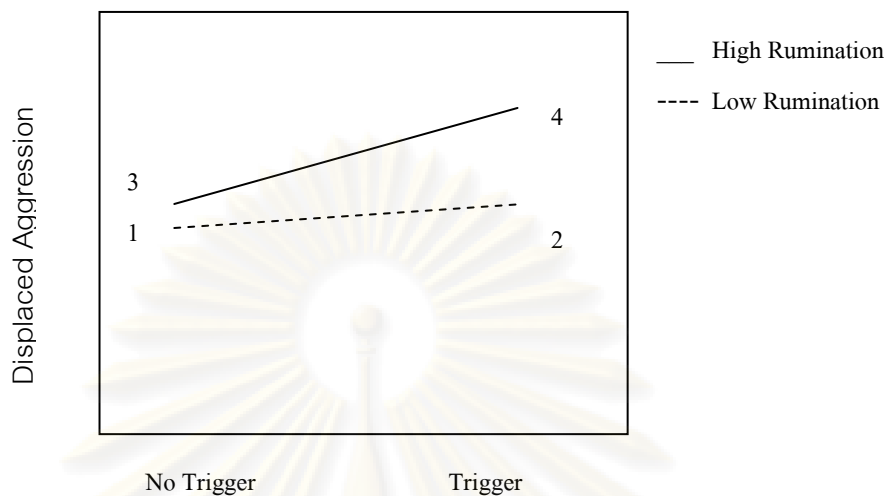
สมมติฐานการวิจัย

1. เมื่อถูกขู่ข่ม การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($2+4 > 1+3$)
2. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($4 > 3$)
3. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($2 \sim 1$)
4. เมื่อถูกขู่ข่มและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($4 > 2$)
5. เมื่อถูกขู่ข่มและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($3 \sim 1$)
6. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($3+4 > 1+2$)

ตารางที่ 1

แสดงเงื่อนไขการวิจัย

	Low Rumination		High Rumination
No Trigger	1	<	3
Trigger	2	~	4

ภาพที่ 1 แสดงสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ลักษณะนิสัยครุ่นคิด (Trait Rumination) แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ
 - ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง (High Rumination)
 - ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ (Low Rumination)
2. สถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ข่ม แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ
 - สถานการณ์กระตุ้น (Trigger Event)
 - สถานการณ์ไม่กระตุ้น (No Trigger Event)

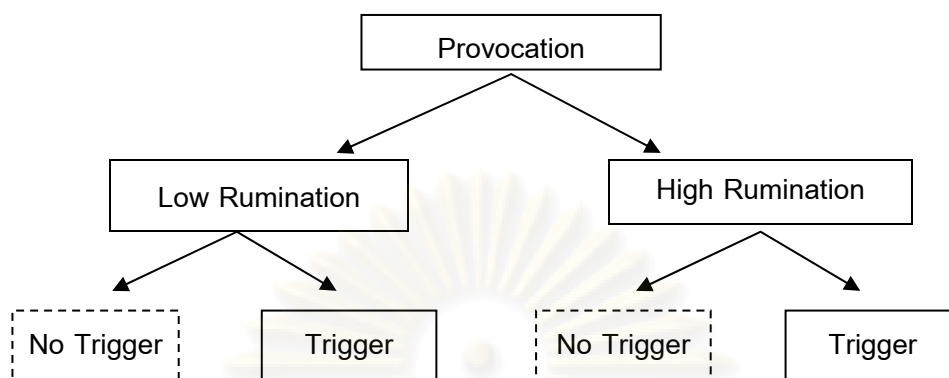
ตัวแปรตาม

การก้าวร้าวแทนที่ (Displaced Aggression)

เงื่อนไข

จากตัวแปรในการวิจัยดังกล่าวอาจสรุปเงื่อนไขได้ 4 เงื่อนไข ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
2. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำและได้รับสถานการณ์กระตุ้น
3. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
4. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและได้รับสถานการณ์กระตุ้น

ภาพที่ 2 แสดงเงื่อนไขในการวิจัย

คำจำกัดความ

การยั่ว (Provocation) คือ การกระทำของบุคคลหรือสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบหรือความไม่สบายกาย ไม่สบายใจแก่บุคคลอื่น ซึ่งเป็นได้ทั้งทางร่างกายและคำพูด

นิตยปฏิบัติกรการยั่ว ในการทดลองครั้งนี้การยั่วถูกจัดกระทำโดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การให้เผชิญกับปัญหาการสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ (Anagrams) ที่มีตัวอักษร 8-11 ตัวอักษรใน 1 คำ
2. การให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีเสียงเพลงที่ได้รับการตัดสินว่ารบกวนสมาธิซึ่งได้แก่เพลง Threnody to the Victims of Hiroshima โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขณะแก้ปัญหาการสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ โดยเปิดเพลงด้วยโปรแกรม Windows Media Player รุ่น 9 ที่ความดังเสียงปกติของ Windows XP เท่ากับ 60 เดซิเบล และใช้ลำโพงยี่ห้อ SAAG รุ่น 825 ปรับความดังเสียงที่ระดับ 3 ขณะที่ฟังขึ้นภาพหน้าจอของ Windows XP ชื่อ Bliff โดยมีระยะห่างระหว่างผู้ร่วมการทดลองและเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เมตร
3. การให้ได้รับผลป้อนกลับผลงานการสลับพยัญชนะว่าทำได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐาน และได้รับการสบประมาทอย่างรุนแรงจากผู้ทดลอง

สถานการณ์ภายหลังการถูกยั่ว คือ สถานการณ์ที่บุคคลประสบภายหลังจากถูกยั่ว โดยเป็นสถานการณ์อื่นต่างหากที่ไม่เกี่ยวข้องกับการถูกยั่วก่อนหน้านี้

1. **สถานการณ์กระตุ้น** หมายถึง สถานการณ์ที่มีความแรงในการทำให้บุคคลเกิดอารมณ์ทางลบน้อยกว่าสถานการณ์ยั่วในตอนแรก

2. สถานการณ์ไม่กระตุ้น หมายถึง สถานการณ์ที่ไม่ทำให้บุคคลเกิดอารมณ์ทางลบ

นियามปฏิบัติการสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยยู่ ได้แก่

สถานการณ์ภายหลังการเผชิญกับการแก้ปัญหาสลับปัญหานั้นเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำถามที่มีเสียงเพลงรบกวนและได้รับการสบประมาท จากนั้นให้ตอบคำถามความรู้ทั่วไปโดยการดูวิดีโอ คำถามที่มีความยาวประมาณ 5 นาที โดยผู้ถามจะถามเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป จำนวน 15 ข้อ และแสดงบัตรคำตอบที่เป็นตัวเลือกให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเลือกตอบในกระดาษคำตอบ โดยจัดกระทำสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยยู่เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. สถานการณ์กระตุ้น ได้แก่ การที่ผู้ถามคำถามในวิดีโอที่อ่านคำถามเร็วมาก บอกชื่อและคำบางคำไม่ชัดเจนและผิดพลาด ทั้งนำเสนอตัวเลือกจากบัตรคำตอบสับสนสลับข้อ
2. สถานการณ์ไม่กระตุ้น ได้แก่ การที่ผู้ถามคำถามในวิดีโอที่อ่านคำถามด้วยความเร็วเหมาะสม ออกเสียงถูกต้อง และนำเสนอตัวเลือกจากบัตรคำตอบตรงกับคำถามอย่างเหมาะสม

การก้าวร้าวแทนที่ (Displaced Aggression) คือ การก้าวร้าวต่อเป้าหมายอื่นที่ไม่ได้กระทำสถานการณ์กระตุ้นหลังจากการถูกช่วยยู่ให้เกิดอารมณ์ทางลบ

นियามปฏิบัติการการก้าวร้าวแทนที่

การก้าวร้าวแทนที่ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมในการรับทุน และลักษณะของผู้ถามคำถามในวิดีโอที่สน ภายหลังการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

การก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น (Triggered Displaced Aggression) คือ การก้าวร้าวต่อเป้าหมายอื่นที่มากกว่าสถานการณ์กระตุ้นที่มีความแรงน้อยกว่าการช่วยยู่ หลังจากการถูกช่วยยู่ให้เกิดอารมณ์ทางลบ

นियามปฏิบัติการการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

การก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินผู้ถามคำถามในวิดีโอที่สนในการประเมินความเหมาะสมในการรับทุนและลักษณะของผู้ถามคำถามในวิดีโอที่สน ภายหลังการได้รับสถานการณ์กระตุ้น

ลักษณะนิสัยครุ่นคิด (Trait Rumination) คือลักษณะนิสัยของบุคคลที่มีแนวโน้มจะมุ่งความสนใจไปที่ความคิด ความรู้สึกของตนเองต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และมักจะกลับไปคิดเรื่องนั้นซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ในช่วงเวลาที่ไม่ม่มีเรื่องนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อม ณ ขณะนั้น

นียมปฏิบัติการณ์ลักษณะนิสัยครุ่นคิด หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น

ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง คือ ผู้ที่ได้คะแนนในมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า

ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ คือ ผู้ที่ได้คะแนนในมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบอิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่มขู่
2. ทำให้ทราบอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่มขู่
3. ทำให้ทราบอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณ์กระตุ้น ต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่มขู่
4. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ในการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนให้มีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น และป้องกันการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนซึ่งเป็นที่มาของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ
5. ความเข้าใจในกลไกของพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถนำไปช่วยลดความขัดแย้งในสังคม ตลอดจนการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น เพิ่มความระมัดระวังผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงในสถานการณ์ที่ถูกรบกวนให้ต้องเผชิญการกระตุ้นที่อาจเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งและปัญหาอาชญากรรมตามมา

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบ 2 x 2 แฟคทอเรียล (factorial design) โดยมีลักษณะนิสัยครุ่นคิด (ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ) และสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ข่ม (ได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น) เป็นตัวแปรอิสระ และการเกิดการก้าวร้าวแทนที่เป็นตัวแปรตาม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 120 คน แบ่งเป็นเงื่อนไขละ 30 คน โดยมีการสุ่มตัวอย่างเพศหญิงและชายให้มีสัดส่วนที่เท่ากันในทุกเงื่อนไข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด
2. ชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ (ANAGRAM)
3. เพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ
4. วิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ข่ม ซึ่งจำแนกเป็น
 - 4.1 วิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์กระตุ้น
 - 4.2 วิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ไม่กระตุ้น
5. แบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าวแทนที่
6. แบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์
7. แบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจัดกระทำสิ่งที่มากระตุ้น

1. มาตรการวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด

ขั้นตอนการสร้างมาตร

1. ศึกษามาตรที่ใช้จำแนกลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่เคยมีใช้ทั้งหมด 6 มาตร ดังนี้

1. Dissipation-Rumination Scale ของ Caprara (1986) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีระดับการตอบ 6 ระดับ จาก 0 = ไม่จริงเลย ถึง 5 = จริงที่สุด ประกอบด้วยข้อกระทงที่สอบถามการรับรู้สถานการณ์ทางลบระหว่างบุคคล และแนวโน้มในการแก้แค้น จำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ ผลจากการวิจัยพบว่ามาตรนี้สามารถเข้าถึงบุคคลที่มีแนวโน้มจะจดจำการถูกขู่ขู่ในอดีตหรือมีแรงจูงใจที่จะแก้แค้นและมีประโยชน์ในการใช้ทำนายความก้าวร้าวโดยตรงเมื่อผู้ร่วมการทดลองได้รับโอกาสที่จะครุ่นคิด (Collins & Bell, 1997)

2. The ruminative response scale (RRS) ของ Nolen-Hoeksema และ Morrow (1991) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต โดยมีระดับการตอบ 4 ระดับ จาก 1 = เกือบจะไม่เคยเลย ถึง 4 = ส่วนใหญ่เป็นแบบนั้น ประกอบด้วยข้อความที่มุ่งเน้นไปที่การรายงานพฤติกรรมตนเอง ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 22 ข้อ

3. Sadness and Anger Rumination Inventory (SARI) ของ Peled (2006) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต โดยมีระดับการตอบ 5 ระดับ จาก 1 = ไม่เคยเลย ถึง 5 = เป็นแบบนั้นเสมอ เป็นมาตรที่สอบถามเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์โกรธของตนเอง สำหรับงานวิจัยนี้ได้ศึกษาเฉพาะส่วนที่เป็นการครุ่นคิดเกี่ยวกับความโกรธ (Anger Rumination) ที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดและการรับรู้ตนเองของบุคคลภายหลังจากเกิดความโกรธ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรที่จะสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 11 ข้อ

4. Emotion Control Questionnaire Scale ของ Roger และ Najarian (1989) เป็นมาตรแบบเลือกตอบ ถูก-ผิด ที่สอบถามเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ทั้งทางบวกและทางลบของบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรที่จะสร้างขึ้นจึงศึกษาเฉพาะองค์ประกอบที่ 1 การครุ่นคิด (Rumination) ที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดของบุคคลภายหลังจากประสบสถานการณ์ทางลบ โดยมีข้อกระทงทั้งหมด 10 ข้อ

5. Anger Rumination Scale (ARS) ของ Sukhodolsky, Golub, และ Cromwell (2001) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต โดยมีระดับการตอบ 5 ระดับ จาก

1 = เกือบจะไม่เคยเลย ถึง 5 = ส่วนใหญ่เป็นแบบนั้น เป็นมาตราที่ศึกษาการรับรู้ ความคิด และความทรงจำของบุคคลเกี่ยวกับความโกรธ ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 ความโกรธหลังจากการคิด (Angry Afterthoughts)
- องค์ประกอบที่ 2 ความคิดเกี่ยวกับการแก้แค้น (Thoughts of Revenge)
- องค์ประกอบที่ 3 ความทรงจำเกี่ยวกับความโกรธ (Angry Memories)
- องค์ประกอบที่ 4 การเข้าใจสาเหตุ (Understanding of Causes)

มาตรานี้ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 19 ข้อ

6. Scott-McIntosh Rumination Inventory (SMRI) ของ Scott และ McIntosh (1999) เป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต โดยมีระดับการตอบ 7 ระดับ จาก 0 = ไม่ ถึง 6 = สามารถบรรยายฉันได้ดี ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 9 ข้อ มาตรานี้เป็นมาตราที่ใช้ประเมินการรับรู้ตนเองของบุคคลในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ดังนี้

1. แรงกระตุ้น (Motivation)
2. การถูกรบกวนสมาธิ (Distraction)
3. ลักษณะทางอารมณ์ (Emotionality)

2. จากการศึกษามาตรทั้ง 6 มาตรข้างต้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อกระทงที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย จากนั้นนำไปให้อาจารย์จุฬาลงกรณ์ บุรพวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแก้ไข โดยทำยสุดท้ายได้ข้อกระทงจำนวน 65 ข้อ ดังตารางที่ 2 โดยแบ่งข้อคำถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมเกี่ยวกับการครุ่นคิด จำนวน 25 ข้อกระทง เป็นข้อกระทงทางบวก 17 ข้อ ข้อกระทงทางลบ 8 ข้อ

ตัวอย่างคำถาม

1. ฉันไม่เคยลืมคนที่ทำให้ฉันโกรธหรืออารมณ์เสีย แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ
2. ฉันรู้สึกเครียดแค่เพียงคิดถึงสิ่งที่ทำให้ฉันอารมณ์เสียในอดีต

โดยให้ผู้ตอบตอบว่าข้อความนั้น ๆ เป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้ตอบเพียงใด โดยระบุความคิดเห็นบนมาตราประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง ไม่จริงเลย
- 2 หมายถึง ไม่จริง
- 3 หมายถึง จริงและไม่จริงพอ ๆ กัน

4 หมายถึง จริง

5 หมายถึง จริงที่สุด

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้การเกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมในทางลบ
ต่างๆของตน จำนวน 40 ข้อกระทง เป็นข้อกระทงทางบวกทั้ง 40 ข้อ

ตัวอย่างคำถาม

1. ฉันคิดเกี่ยวกับความรู้สึกเหนื่อยล้าและเจ็บปวดของฉัน
2. ความทรงจำที่ชวนให้โมโหมักจะโผล่ขึ้นมาในใจฉันก่อนที่ฉันจะหลับ

โดยให้ผู้ตอบตอบว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความถี่ของความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรม
ของผู้ตอบเพียงใด โดยระบุความคิดเห็นบนมาตราประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง เกือบจะไม่เคยเลย
- 2 หมายถึง เคยบ้าง
- 3 หมายถึง บางครั้งบางครั้ง
- 4 หมายถึง บ่อย ๆ
- 5 หมายถึง เกือบจะสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2

จำนวนข้อกระทงในมาตราที่ใช้จำแนกลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่างๆที่คัดเลือกมาใช้ในมาตรวัตลักษณะ
นิสัยครุ่นคิด

มาตร	จำนวน ข้อ กระทง ทางบวก	จำนวน ข้อ กระทง ทางลบ	รวม
1. Dissipation-Rumination Scale	9	4	13
2. The ruminative response scale (RRS)	22	-	22
3. Sadness and Anger Rumination Inventory (SARI)	6	-	6
4. Emotion Control Questionnaire Scale	6	3	9
5. Anger Rumination Scale (ARS)	12	-	12
6. Scott-McIntosh Rumination Inventory (SMRI)	2	1	3
รวม	57	8	65

การให้คะแนน เนื่องจากข้อความที่นำมาวัดประกอบด้วยข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นการคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความยึดหลักดังนี้

ข้อความทางบวก ให้ระดับคะแนนดังนี้

เกือบจะไม่เคยเลย	1 คะแนน
เคยบ้าง	2 คะแนน
บางครั้งบ้างคราว	3 คะแนน
บ่อย ๆ	4 คะแนน
เกือบจะสม่ำเสมอ	5 คะแนน

ข้อความทางลบ ให้ระดับคะแนนดังนี้

เกือบจะไม่เคยเลย	5 คะแนน
เคยบ้าง	4 คะแนน
บางครั้งบ้างคราว	3 คะแนน
บ่อย ๆ	2 คะแนน
เกือบจะสม่ำเสมอ	1 คะแนน

2. นำมาตรวจวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจริง ซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 75 คน แบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 56 คน และเพศชาย 19 คน (ดูภาคผนวก ก ตารางที่ ก1)

3. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 16.0 และวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที (t -test) โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่าและกลุ่มต่ำที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า ดังนี้

ในส่วนที่ 1 กลุ่มสูงได้แก่ช่วงคะแนน 75.48 ถึง 99 คะแนน และกลุ่มต่ำได้แก่ช่วงคะแนน 44 ถึง 60.52 คะแนน (ดูภาคผนวก ก ตารางที่ ก2) ในขั้นนี้มีข้อกระทงที่ผ่านจำนวน 20 ข้อ (ไม่ผ่าน 5 ข้อ) จากนั้นวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณาตัดค่าที่มีค่าน้อยกว่า .19 ทำให้ได้ข้อกระทงจำนวน 19 ข้อ (ไม่ผ่าน 1 ข้อ) และได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .87 ดังที่เสนอในตารางที่ 3

ในส่วนที่ 2 กลุ่มสูงได้แก่ช่วงคะแนน 107.48 ถึง 161 คะแนน และกลุ่มต่ำได้แก่ช่วงคะแนน 56 ถึง 82 คะแนน (ดูภาคผนวก ก ตารางที่ ก3) ในขั้นนี้มีข้อกระทงที่ผ่านจำนวน 36 ข้อ (ไม่ผ่าน 4 ข้อ) จากนั้นวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ใน

มาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณาตัดค่าที่น้อยกว่า .19 พบว่า ข้อกระทบผ่านทุกข้อ ทำให้ได้ข้อกระทบจำนวน 36 ข้อ และได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .94 ดังที่เสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนข้อกระทบทางบวกและทางลบและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นการหาความตรงของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด

มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด	ข้อความ ทางบวก	ข้อความ ทางลบ	รวม	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา
ส่วนที่ 1 การรับรู้ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเกี่ยวกับการครุ่นคิด	13	6	19	.87
ส่วนที่ 2 การรับรู้การเกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมในทางลบ ต่างๆของตน	36	0	36	.94

รวมแล้วมีข้อที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 55 ข้อ ซึ่งเป็นข้อที่มาจากมาตรที่ใช้จำแนก ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่างๆ รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 4 ส่วนตัวอย่างมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ใช้จริงในงานวิจัยแสดงไว้ในภาคผนวก ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

จำนวนข้อกระทงในมาตราที่ใช้จำแนกลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่างๆที่ผ่านการคัดเลือกมาใช้จริงในมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด

มาตร	จำนวน ข้อ กระทง ทางบวก	จำนวน ข้อ กระทง ทางลบ	รวม
1. Dissipation-Rumination Scale	6	2	8
2. The ruminative response scale (RRS)	20	-	20
3. Sadness and Anger Rumination Inventory (SARI)	5	-	5
4. Emotion Control Questionnaire Scale	6	3	9
5. Anger Rumination Scale (ARS)	11	-	11
6. Scott-McIntosh Rumination Inventory (SMRI)	1	1	2
รวม	49	6	55

4. การตรวจสอบความตรงของมาตร

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่และลักษณะนิสัยครุ่นคิด พบตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ตรวจสอบความตรงของมาตรได้ คือรูปแบบ 5 องค์ประกอบของบุคลิกภาพ มิติด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism)

รูปแบบ 5 องค์ประกอบของบุคลิกภาพ (The Five-Factor Model of Personality) ตามแนวความคิดของ Costa และ McCrae (1992) มีทั้งหมด 5 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism)

มิติที่ 2 การแสดงออก (Extraversion)

มิติที่ 3 การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to experience)

มิติที่ 4 ความเป็นมิตร (Agreeableness)

มิติที่ 5 ความมีจิตสำนึก (Conscientiousness)

ขวัญเรือน แสงจัน (2546) กล่าวว่าความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) เป็นความบกพร่องในการปรับอารมณ์ ซึ่งเป็นแนวโน้มทั่วไปของการมีประสบการณ์ทางลบ เช่น ความกลัว ความเศร้า ความขวยเขิน ความโกรธ ความผิด และความขยะแขยง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงภาวะ

อารมณ์สับสนที่แทรกซ้อนเข้ามาในการปรับตัว บุคคลที่ได้คะแนนในด้านนี้สูง มีแนวโน้มที่จะมีความคิดที่ขาดเหตุผล มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเองน้อยและเผชิญต่อความเครียดได้ไม่ดีเท่าคนอื่น คนที่มีคะแนนในด้านนี้สูงอาจเสี่ยงต่อการมีปัญหาทางจิตบางชนิด แต่ก็เป็นไปได้ว่าอาจไม่ได้มีความผิดปกติทางจิตเสมอไป ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ประกอบไปด้วย 6 ด้านดังนี้

ด้านที่ 1 ความวิตกกังวล (Anxiety)

ด้านที่ 2 ความโกรธแบบเป็นปรปักษ์ (Angry Hostility)

ด้านที่ 3 ความซึมเศร้า (Depression)

ด้านที่ 4 ความสำนึกในตนเอง (Self-Consciousness)

ด้านที่ 5 การกระทำตามความต้องการเฉพาะหน้า (Impulsiveness)

ด้านที่ 6 ความเปราะบาง (Vulnerability)

มีหลักฐานที่แสดงว่าความไม่มั่นคงทางอารมณ์ เป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการป่วยทางอารมณ์และเป็นปัจจัยเสี่ยงประการแรกของการซึมเศร้า

บุคคลที่มีระดับความไม่มั่นคงทางอารมณ์สูง คือมีอาการเศร้าหมองอย่างมาก จะมีการตอบโต้ที่รุนแรงต่อสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นและพบว่าเป็นการยากที่จะไม่ใส่ใจต่อประสบการณ์ที่มาทำให้เกิดภาวะตื่นตัวทางอารมณ์ และคนที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์สูงจะสามารถเข้าถึงข้อมูลทางลบเกี่ยวกับตนเองได้ง่ายขึ้น (Kuyken, Watkins, Holden, & Cook, 2006)

จากการศึกษาพบหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของมิติด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์กับการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่

Muris, Roelofs, Rassin, Franken และ Mayer (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มั่นคงทางอารมณ์ การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่และความกังวลและพบว่า ความไม่มั่นคงทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .39, p < .001$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Eysenck & Eysenck, 1985 อ้างถึงใน Miller et al., 2003)

เช่นเดียวกับ Coprara และคณะ (1996) ที่รายงานความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดกับมิติความไม่มั่นคงทางอารมณ์

นอกจากนี้งานวิจัยของ Wupperman และ Neumann (2006) ยังผลที่สอดคล้องกัน โดยพบความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความไม่มั่นคงทางอารมณ์และการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่โดยทั่วไป ($r = .63, p < .001$) และพบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมี

นัยสำคัญระหว่างความไม่มั่นคงทางอารมณ์และการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ที่เป็นความโกรธ ($r = .62, p < .001$)

ทั้งนี้การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่อาจจะไปเพิ่มความไม่มั่นคงทางอารมณ์หรือการตอบสนองต่ออารมณ์ทางลบ (Schwartz & Koenig, 1996)

จากการศึกษาของ Denson, Pederson และ Miller (2006) พบว่า มาตรการวัดการครุ่นคิดเกี่ยวกับความโกรธ (Anger Rumination Scale: ARS) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัดบุคลิกภาพในมิติความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ($r = .62, p < .001$)

ดังนั้นในการตรวจสอบความตรงของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงนำแบบวัดบุคลิกภาพ 5 มิติ มิติความไม่มั่นคงทางอารมณ์มาหาความสัมพันธ์กับมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีรายละเอียดของมาตรวัดดังนี้

แบบวัดบุคลิกภาพ 5 มิติ เป็นมาตรวัดที่ใช้วัดบุคลิกภาพเพื่อจำแนกลักษณะของบุคลิกภาพซึ่งขวัญเรือน แสงจิ้น (2546) และนิติบริบูรณ์ โสภานิชิตวิทยา สังกศิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีก 2 คนคือ นิตยา เมธาพิพัฒน์ (2546) และศุภิตี คุุสานนท์ (2546) รวมจำนวน 3 คนได้ร่วมกันสร้างขึ้นตามแนวโครงสร้าง NEO PI-R ของ Costa และ McCrae (1992) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 มิติ คือ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ การแสดงออก การเปิดรับประสบการณ์ ความเป็นมิตรและความมีจิตสำนึก โดยได้นำมิติด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ซึ่งมีข้อกระทงจำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) = .72

นอกจากนี้ยังพบตัวแปรการให้อภัย (Forgiveness) ที่สามารถนำมาใช้ตรวจสอบความตรงของมาตรได้ โดยการให้อภัย (Forgiveness) เป็นแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงอารมณ์โกรธและความต้องการจะตอบโต้ด้วยการแก้แค้นบุคคลที่มาทำร้าย (Worthington, 1998 อ้างถึงใน McCullough, Bellah, Kilpatrick, & Johnson, 2001)

การให้อภัยเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงซึ่งบุคคลจะจัดการกับบุคคลที่มาทำร้ายในอดีต ในทางบวกมากและจะจัดการในทางลบน้อย นักทฤษฎีทางการให้อภัยเสนอว่า การให้อภัยจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ แรงจูงใจหรือพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อผู้ละเมิดในด้านการคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมในทางบวกมากและทางลบน้อยต่อผู้ที่มาละเมิด (McCullough et al., 2001)

จากการศึกษาพบหลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการให้อภัยกับการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ดังนี้

การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุมักจะแสดงความสัมพันธ์ทางลบกับการขาดการให้อภัย (McCullough et al., 2001) จากงานวิจัยเสนอแนะว่าคนซึ่งมีการให้อภัยผู้อื่นมาก จะครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุน้อย (Berry, Worthington, Parrott, O'Connor, & Wade, 2001) และงานวิจัยของ McCullough, Rachal, Sandage, Worthington, Brown และ Hight (1998) รายงานว่าการสอนให้บุคคลครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุน้อยจะเป็นผลให้มีการให้อภัยมาก

เช่นเดียวกับวรรณคดีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการให้อภัย นักวิจัยให้หมิ่นโทษของการคิดอย่างครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์ทางลบในฐานะแหล่งของความต้องการที่จะแก้แค้น (McCullough et al., 1998) จากการศึกษาที่ใช้มาตรวัดการกระจายและครุ่นคิดพบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างลักษณะนิสัยแบบครุ่นคิดและลักษณะนิสัยการให้อภัย (Berry et al., 2001)

Barber และคณะ (2005) ได้ตรวจสอบรูปแบบของการครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์โกรธของ Sukhodolsky, Golub และ Cromwell (2001) 4 รูปแบบ ได้แก่ ความโกรธหลังจากการคิด (Angry Afterthoughts) ความคิดเกี่ยวกับการแก้แค้น (Thoughts of Revenge) ความทรงจำเกี่ยวกับความโกรธ (Angry Memories) และการเข้าใจสาเหตุ (Understanding of Causes) กับรูปแบบของการให้อภัยพบว่า รูปแบบการครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์โกรธในด้านความทรงจำเกี่ยวกับความโกรธ และความคิดเกี่ยวกับการแก้แค้น มีความสัมพันธ์กับการให้อภัยในด้านตนเองและผู้อื่น

การครุ่นคิดและการให้อภัย : การทำนายจากรูปแบบการเชื่อมโยงแนวใหม่ทางปัญญา

McCullough, Bone และ Root (2007) ได้ศึกษาผลของการครุ่นคิดในทางจิตวิทยา พบว่าการครุ่นคิดมีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้อภัย ยิ่งไปกว่านั้นการวัดลักษณะนิสัยการให้อภัยโดยการรายงานตนเอง พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะนิสัยการครุ่นคิด (Berry et al., 2005)

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาอีก 2 การศึกษาที่แสดงว่า การครุ่นคิดเกี่ยวกับการละเมิด (Transgression) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการวัดการแก้แค้น และหรือแรงจูงใจที่จะหลีกหนีผู้ที่มาลวงละเมิด (McCullough et al., 2001)

จากการพิจารณารูปแบบการเชื่อมโยงแนวใหม่ทางปัญญา (Berkowitz, 1993) และผลการทดลองในห้องทดลองของ Miller และคณะ (2003) พบว่ารูปแบบการเชื่อมโยงแนวใหม่ทางปัญญาช่วยในการอธิบายว่าทำไมการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้อภัย

Miller และคณะ (2003) กล่าวว่า การละเมิดเป็นตัวนำอารมณ์ทางลบของเหยื่อที่ถูกละเมิดออกมา และไปกระตุ้นลักษณะทางปัญญาต่าง ๆ รวมไปถึงความคิด ความรู้สึก การลำเอียง

ในการรับรู้และแรงจูงใจที่ถูกเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ซึ่งสิ่งสำคัญที่มีบทบาทต่อการตอบสนองในเครือข่ายนี้จะเป็นเรื่องของการรับรู้และการตอบโต้ต่อการทำอันตรายระหว่างบุคคล เช่น ความโกรธที่เป็นเหตุจากผู้ละเมิดอาจจะกระตุ้นความทรงจำของการละเมิดในครั้งก่อน ดังนั้นจึงเป็นตัวนำการตอบสนองที่จะต่อสู้หรือหลีกเลี่ยงหนีต่อผู้ละเมิดออกมา

ความแรงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งสำคัญที่มีบทบาทต่อการตอบสนองเหล่านี้มักจะถูกระตุ้นเมื่อเกิดการละเมิดในครั้งต่อไปและจะมีอิทธิพลต่อการตอบสนองต่อผู้ละเมิด

นอกจากนี้ Miller และคณะ (2003) ยังกล่าวว่าการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกละเมิด ไม่ว่าจะมึระยะเวลายาวนานเป็นชั่วโมง เป็นวันหรือเป็นสัปดาห์ หลังจากถูกละเมิด จะไปฟื้นฟูเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันให้ถูกกระตุ้น และทำให้เกิดการตอบสนองออกมาในทางที่จะต่อสู้หรือหลีกเลี่ยงหนี

ดังนั้น การครุ่นคิดอาจเป็นสาเหตุทำให้คิดถึงประสบการณ์เดิมอีกครั้ง ไม่ว่าจะในด้านความคิด ความรู้สึก แรงดลใจ และผลที่ตามมาทางร่างกายหลังจากการถูกละเมิดในครั้งที่ 2

Miller และคณะ (2003) ได้ขยายรูปแบบการเชื่อมโยงแนวใหม่ทางปัญญาของ Berkowitz (1990) ต่อการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น โดยได้เสนอแนะว่า การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ข่มที่มาจากผู้ละเมิด จะไปกระตุ้นอารมณ์ที่ถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบของบุคคล ได้แก่ ความคิด แรงดลใจ ภาวะทางร่างกาย และการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นอารมณ์ที่ถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบของบุคคลจะสามารถทำงานร่วมกันทำให้เกิดผลว่าจะตอบสนองต่อคนที่มาขู่ข่มในทางที่จะต่อสู้หรือหลีกเลี่ยงหนี

และพบว่า การเพิ่มขึ้นของการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ข่มจะสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ โดยเฉพาะความโกรธ ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่าการครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ข่มมีความสัมพันธ์กับการลดการให้อภัยของบุคคล

ดังนั้นในการตรวจสอบความตรงของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จึงนำมาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัยมาหาความสัมพันธ์กับมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีรายละเอียดของมาตรวัดดังนี้

มาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัย พัฒนาโดยชิตศุภางค์ รังสีสมบัติศิริ (2550) ซึ่งวัดการให้อภัย สร้างขึ้นโดยพัฒนามาจากแบบวัดแนวโน้มการให้อภัย Heartland forgiveness Scale (HFS) ของ Thompson และคณะ (2005) ประกอบด้วยการให้อภัยด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ การให้อภัยตนเอง การให้อภัยผู้อื่นและการให้อภัยสถานการณ์ ซึ่งได้รับการพัฒนาแบบวัดมาแล้ว โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานครจำนวน 200 คน และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของข้อกระทงแต่ละด้าน ได้ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด ดังนี้

การให้อภัยตนเอง ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .93

การให้อภัยผู้อื่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .93

การให้อภัยสถานการณ์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .97

มาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัย ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 30 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .91

ขั้นตอนการตรวจสอบความตรง

4.1 ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตใช้แบบวัดบุคลิกภาพ 5 มิติและมาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัยจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันนงค์ มณีศรี

4.2 นำแบบวัดบุคลิกภาพทั้ง 3 ชุด ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน ที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 75 คน (ดูภาคผนวก ก ตารางที่ ก1)

4.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดบุคลิกภาพทั้ง 3 ชุด ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด ส่วนที่ 1 การรับรู้ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมเกี่ยวกับการครุ่นคิดมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับแบบวัดบุคลิกภาพ 5 มิติ ด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $r(73) = .48, p < .01$, (หนึ่งหาง) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับมาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $r(73) = -.74, p < .01$, (หนึ่งหาง) จึงเชื่อว่ามีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ได้

มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด ส่วนที่ 2 การรับรู้การเกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมในทางลบต่างๆของตนมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับแบบวัดบุคลิกภาพ 5 มิติ ด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $r(73) = .49, p < .01$, (หนึ่งหาง) และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับมาตรวัดลักษณะนิสัยการให้อภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $r(73) = -.50, p < .01$, (หนึ่งหาง) จึงเชื่อว่ามีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ได้

2. ชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ (ANAGRAM)

ชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ จำนวน 15 คำ โดยคำทั้ง 15 คำนี้ได้ผ่านการคัดเลือกมาจากคำทั้งหมด 30 คำ โดยมีวิธีการคัดเลือก ดังนี้

1. สร้างชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ จำนวน 2 ชุด ชุดละ 15 คำ โดยจำนวนตัวอักษรในคำมี 8-11 คำ เช่น N E V O I R N N M E T = ENVIRONMENT

2. นำชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ ทั้ง 2 ชุด ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 ชุดละ 40 คน รวมทั้งหมด 80 คน (ดูภาคผนวก ข ตารางที่ ข1)
3. นำข้อมูลที่ได้ มาหาค่าความยากของข้อ ดังนี้

การวิเคราะห์หาค่าความยาก

ผู้วิจัยได้หาค่าดัชนีความยากของข้อ (Item-difficulty index) ซึ่งได้มาจากการคำนวณอัตราส่วนระหว่างผู้ทำแบบทดสอบทั้งหมดกับผู้ที่ทำแบบทดสอบข้อนั้นถูก โดยค่าความยากที่ได้จะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งโดยทั่วไปแล้วค่าความยากที่เหมาะสมที่สุด คือ ค่าความยากที่อยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือมีค่าประมาณเท่ากับ .5 แต่เนื่องจากในชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำครั้งนี้ ต้องการที่จะให้มีความยากปานกลางถึงค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงจะพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีความยากตั้งแต่ .20 ถึง .60

การหาค่าความยากของชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ

ความยากของข้อ หมายถึง จำนวนร้อยละหรือสัดส่วนของคนที่ตอบถูกในข้อนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคนทั้งหมดที่ตอบในข้อนั้น (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544)

โดยใช้สูตรในการคำนวณดังกล่าวต่อไปนี้

$$\text{ความยากของข้อสอบ} = \frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบในแต่ละข้อ}}$$

$$\text{หรือ } (P) = \frac{R}{N}$$

โดย P คือ ความยากของข้อสอบ

R คือ จำนวนคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ

N คือ จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบ

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยาก (P) มีดังต่อไปนี้

- .80 < P <= 1.00 แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
- .60 <= P <= .80 แสดงว่า เป็นข้อสอบค่อนข้างง่าย
- .40 <= P < .60 แสดงว่า เป็นข้อสอบยากปานกลาง
- .20 <= P < .40 แสดงว่า เป็นข้อสอบค่อนข้างยาก
- .00 <= P < .20 แสดงว่า เป็นข้อสอบที่ยากมาก ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

จากการพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีความยากตั้งแต่ .20 ถึง .60 ทำให้ได้จำนวนข้อในการแก้ปัญหาสลับปัญหานั้นเพื่อจัดให้เป็นค่าทั้งหมด 16 ข้อ แต่เนื่องจากต้องการจำนวนข้อเพียง 15 ข้อ จึงเลือกตัดข้อที่มีความง่ายที่สุดออก 1 ข้อ คือคำว่า Language ที่มีค่าความยากของข้อเท่ากับ .58 ทำให้ได้ค่าที่จะนำมาใช้จริงจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ (ดูภาคผนวก ข ตารางที่ ข2 และ ข3)

3. เพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ

เพลงที่นำมาใช้ในการทดลองเป็นเพลงที่ผู้ร่วมการทดลองทุกคนได้ฟัง ซึ่งเป็นเพลงบรรเลงที่ดนตรีซัดกัน นำรำคาญและเสียงดัง และได้ผ่านการประเมินจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน โดยมีวิธีการคัดเลือกเพลงดังนี้

1. คัดเลือกเพลงที่ผู้วิจัยเห็นว่าดนตรีซัดกัน นำรำคาญ และเสียงดัง จำนวน 4 เพลงเพื่อนำไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ฟัง ซึ่งได้แก่

1.1 เพลงชุด The Rite of Spring แต่งขึ้นในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1912 และ 1913

โดยนักแต่งเพลงชาวรัสเซีย ชื่อ Igor Stravinsky นับเป็นแนวเพลงที่แตกต่างจากเพลงร่วมสมัยนั้น เพราะมีความรุนแรงและมีความซับซ้อนของดนตรีมาก แบ่งเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่นำมาใช้คือส่วนที่ 1: Adoration of the Earth ในท่อน The Augurs of Spring (Dances of the Young Girls)

1.2 เพลง Threnody to the Victims of Hiroshima เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 52 ชิ้น แต่งขึ้นในปี 1960 โดย Krzysztof Penderecki ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากเหยื่อในสถานการณ์ระเบิดที่เมืองฮิโรชิมา อารมณ์ของดนตรีแสดงให้เห็นถึงความน่าสะพรึงกลัวของสถานการณ์ในครั้งนั้น

1.3 เพลง Reflection of Earth เป็นเพลงประกอบการแสดงชุด The reflection of earth ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลอง เพื่อเข้าสู่ ปี 2000 โดยผู้แต่งคือ Gavin Greenaway อารมณ์ของเพลงแสดงให้เห็นความมหัศจรรย์ของโลกที่มีทั้งความสับสน วุ่นวายและความเยียบสงบ โดยส่วนที่นำมาใช้นั้นเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นความสับสน วุ่นวายที่เกิดขึ้นในโลก

1.4 เพลง Mars: The Bringer of War, from The Planets Suite แต่งขึ้นโดย Gustav Holst ในปี ค.ศ.1918 แต่งขึ้นจากแรงบันดาลใจของดาวเคราะห์ทั้ง 7 โดยท่อนที่นำมาเป็นท่อนของดาวอังคาร ที่เป็นผู้ที่นำสงครามมาสู่โลกมนุษย์ ตามความเชื่อของกรีกโบราณ เนื้อหาของเพลงเสนอให้เห็นความน่ากลัวของสงคราม รวมทั้งทำให้จินตนาการถึงเสียงระเบิด ลูกกระสุนและบรรยากาศของสงครามที่น่าสะพรึงกลัว

2. สร้างแบบประเมินเพลง โดยมีคำคุณศัพท์ทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ ที่แสดงความรู้สึกหลังจากฟังเพลงแล้ว โดยตอบบนมาตราจำแนกความหมาย 7 ช่วงซึ่งประกอบด้วยคำตอบกันข้ามด้านประเมิน 20 คู่ มีคำคุณศัพท์ 2 ขั้ว เช่น น่าเบื่อ-น่าฟัง, ตึงเครียด-ผ่อนคลาย, ไม่ชอบ-ชอบ (ดูภาคผนวก ค)

3. เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกเพลง ทั้งหมด 40 คน เป็นนิสิตเพศชาย 15 คน เพศหญิง 25 คน อายุเฉลี่ย 18.40 ปี (ดูภาคผนวก ค ตารางที่ ค1) ขณะฟังนั่งห่างจากเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เมตร โดยมีระยะเวลาและความดังของเสียงเพลงเท่ากับที่ใช้จริงในการทดลอง คือ เปิดเพลงด้วยโปรแกรม Windows Media Player รุ่น 9 ที่ความดังเสียงปกติของ Windows XP เท่ากับ 60 เดซิเบล โดยใช้ลำโพงยี่ห้อ SAAG รุ่น 825 ปรับความดังเสียงที่ระดับ 3 ขณะที่ฟังขึ้นภาพพักหน้าจอของ Windows XP ชื่อ Bliff

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สึกทางด้านบวกต่อเพลง ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนของแต่ละเพลงดังตารางที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

ค่าเฉลี่ยคะแนนของเพลงที่ใช้ในการคัดเลือกเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ

เพลงที่	ชื่อเพลง	คะแนนเฉลี่ย
1	เพลงชุด The Rite of Spring ส่วนที่ 1: Adoration of the Earth ใน ท่อน The Augurs of Spring (Dances of the Young Girls)	28.50
2	เพลง Threnody to the Victims of Hiroshima	19.80
3	เพลง Reflection of Earth	43.40
4	เพลง Mars: The Bringer of War, from The Planets Suite	38.80

5. คัดเลือกเพลงที่ได้รับการประเมินทางบวกน้อยที่สุด กล่าวคือเพลงที่ได้รับการประเมินว่าทำให้เกิดความรู้สึกทางลบมากที่สุดมาใช้ในการทดลอง ซึ่งได้แก่เพลง Threnody to the Victims of Hiroshima

4. วิถีทัศน์ที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่

เป็นวิถีทัศน์ของผู้ช่วยผู้ทดลองอีกคนซึ่งถามคำถามเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และแสดงบัตรตัวเลือกให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเลือกตอบในกระดาษคำตอบ จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ ซึ่งคำถามทั้ง 15 ข้อจะเป็นคำถามที่ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 40 คน (ดูภาคผนวก ง ตารางที่ ง1) ตอบแบบสำรวจความรู้ทั่วไปจำนวน 25 ข้อ จากนั้นนำมาหาค่าความยากของข้อ และคัดเลือกข้อที่มีความยากระดับค่อนข้างง่ายถึงง่ายมาก ดังนั้นจึงพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีความยากตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 พบว่าได้ข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อ เนื่องจากต้องการข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ จึงสุ่มตัดข้อคำถามโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อคัดข้อคำถามออกจำนวน 4 ข้อ แล้วนำข้อที่ผ่านการคัดเลือกทั้งหมด 15 ข้อ มาใช้เป็นคำถามในวิถีทัศน์ ที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่ (ดูภาคผนวก ง ตารางที่ ง2)

วิถีทัศน์มีความยาวประมาณ 5 นาที วิถีทัศน์จะมีทั้งหมด 2 รูปแบบตามเงื่อนไขของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะให้ผู้ช่วยผู้ทดลองเพศหญิง 1 คน โดยจะบันทึกวิถีทัศน์ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ใช้ในกลุ่มที่กระตุ้นการก้าวร้าวแทนที่ ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามเร็วมาก บอกชื่อและค่าบางค่าไม่แน่ชัดและผิดพลาด ทั้งนี้เสนอตัวเลือกแบบสับสนสลับข้อ

รูปแบบที่ 2 ใช้ในกลุ่มที่ไม่ถูกกระตุ้นการก้าวร้าวแทนที่ ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามอย่างเหมาะสม ไม่มีการออกเสียงผิด และเสนอคำถามกับตัวเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การตรวจสอบความตรงของวิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่วยุ

นำวิธีทัศนทั้ง 2 รูปแบบไปตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. สร้างแบบประเมินวิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่วยุ โดยมีคำคุณศัพท์ทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ ตอบบนมาตราจำแนกความหมาย 7 ช่วง จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- ประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ถามคำถามในวิธีทัศน มีคำคุณศัพท์ 5 คู่ เช่น ราบรื่น-ไม่ราบรื่น ดี-ไม่ดี

- ลักษณะของผู้ถามคำถามในวิธีทัศน มีคำคุณศัพท์ 5 คู่ เช่น สุขภาพ-ไม่สุขภาพ มั่นใจ-ไม่มั่นใจ

- ความรู้สึกที่มีต่อผู้ถามคำถามในวิธีทัศน มีคำคุณศัพท์ 5 คู่ เช่น พอใจ-ไม่พอใจ ไร้ความสนใจ-ไม่ไร้ความสนใจ (ดูภาคผนวก ง)

2. นำแบบประเมินวิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่วยุ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1-2 คณะจิตวิทยา นิเทศศาสตร์และสหเวชศาสตร์ จำนวน 40 คน แบ่งเป็นเพศชาย 20 คน เพศหญิง 20 คน อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 18.48 ปี (ดูภาคผนวก ง ตารางที่ 3)

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ (t -test) ได้ผลการวิเคราะห์คือ วิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์กระตุ้นมีคะแนนการประเมินผู้ถามคำถามในวิธีทัศน ($M = 81.45, SD = 10.16$) สูงกว่าวิธีทัศนที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ไม่ถูกกระตุ้น ($M = 42.80, SD = 9.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$t(38) = 12.45, p < .001, (หนึ่งทาง)$] ดังนั้นจึงนำวิธีทัศนทั้ง 2 รูปแบบไปจริงใช้ในการทดลอง

5. แบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าวแทนที่

เป็นการประเมินค่า 7 ช่วง จาก 1 (น้อยที่สุด) ถึง 7 (มากที่สุด) มีข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

5.1 การประเมินว่าควรให้ทุนสำหรับนิสิตผู้ช่วยทดลองหรือไม่ โดยแปลมาจากข้อคำถามที่ใช้วัดการก้าวร้าวในงานวิจัยของ Bushman และคณะ (2005) จำนวน 1 ข้อ

5.2 การประเมินลักษณะของนิสิตผู้ช่วยทดลอง จำนวน 35 ข้อ ข้อคำถาม 4 ข้อ แปลมาจากแบบประเมินที่ใช้หลังการทดลองที่ 1 ของ Bushman และคณะ (2005) ได้แก่ นำชื่นชม มีความเป็นมิตร เฉลียวฉลาด มีความสามารถ ต่อมาจึงเพิ่มเติมอีก 31 ข้อ โดยการไปสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ ดังนี้

นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างมาตรซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 50 คน เพื่อสำรวจลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่เหมาะสม
2. ผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสม

จากนั้นนำลักษณะในแต่ละประเด็นที่ได้มาเรียงลำดับความถี่จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด จากนั้นจึงคัดเลือกลักษณะที่มีความถี่สะสมประมาณร้อยละ 70 ของแต่ละประเด็นมาใช้

จากการวิเคราะห์ลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่เหมาะสม ทำให้ได้ลักษณะที่จะนำมาใช้ในมาตรจริงจำนวน 16 ข้อ เช่น บุคลิกภาพดี มนุษย์สัมพันธ์ดี พุดจาฉะฉาน (ดูภาคผนวก ๑ ตารางที่ ๑1)

จากการวิเคราะห์ลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสม ทำให้ได้ลักษณะที่จะนำมาใช้ในมาตรจริงจำนวน 15 ข้อ เช่น พุดจาหยาบคาย ไม่สุภาพ ไม่เป็นมิตร (ดูภาคผนวก ๑ ตารางที่ ๑2)

ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือจำนวน 100 คน แบ่งเป็นเพศชาย 33 คน เพศหญิง 67 คน อายุเฉลี่ย 18.44 ปี ที่ได้รับการจัดกระทำเหมือนการทดลองจริงทุกประการ (ดูภาคผนวก ๑ ตารางที่ ๑5)

วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที (*t-test*) โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า และกลุ่มต่ำที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า พบว่ามีข้อที่ผ่านการคัดเลือก 17 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการประเมินการให้ทุน ประกอบด้วยข้อกระทง 1 ข้อ ผลการคัดเลือกพบว่า ผ่านการคัดเลือก

ส่วนที่ 2 เป็นการประเมินลักษณะของนิสิตผู้ช่วยทดลอง ประกอบด้วยข้อกระทง 35 ข้อ ผ่านการคัดเลือก 16 ข้อ

ต่อมาได้นำข้อที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 17 ข้อมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับ คะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณา ตัดข้อที่มีค่าน้อยกว่า .16 พบว่าผ่านทุกข้อและได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .96 (ดู ภาคผนวก จ ตารางที่ ๑6)

6. แบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์

เป็นการประเมินค่า 7 ช่วง จาก 1 (น้อยที่สุด) ถึง 7 (มากที่สุด) มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ โดยให้เลือกราคาคำคุณศัพท์ เพื่อรายงานอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองหลังจากถูกยั่ว โดยแปลมาจากแบบประเมินที่ใช้หลังการทดลองที่ 1 ของ Bushman และคณะ (2005) จำนวน 10 ข้อ เช่น โกรธ ถูกดูหมิ่น ไม่เป็นมิตร ต่อมาผู้วิจัยจึงคิดคำคุณศัพท์เพิ่มเติมอีก 10 คำ เช่น โมโห เปื้อนอาย หงุดหงิด ทำให้มีคำคุณศัพท์ทั้งหมด 20 คำ

ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

พัฒนาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างแบบ ประเมิน โดยเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1, 2 และ 4 จากคณะนิเทศศาสตร์ สหเวชศาสตร์ จิตวิทยาและ วิทยาศาสตร์การกีฬา จำนวน 50 คน เป็นเพศหญิง 29 คน เพศชาย 21 คน มีอายุเฉลี่ย 18.88 ปี

วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า และกลุ่มต่ำที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า พบว่ามีข้อที่ผ่านการคัดเลือก 19 ข้อ เช่น โกรธ ถูกดูหมิ่น ไม่เป็นมิตร และพบข้อที่ไม่ผ่านการคัดเลือก 1 ข้อ ได้แก่ เสียใจ ต่อมาได้นำข้อที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 19 ข้อมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณาตัดข้อที่มีค่าน้อยกว่า .24 พบว่า ผ่านทุกข้อและได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .91(ดูภาคผนวก จ ตารางที่ ๑9)

7. แบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจัดกระทำสิ่งที่มากระตุ้น

เป็นการประเมินค่า 7 ช่วง จาก 1 (น้อยที่สุด) ถึง 7 (มากที่สุด) รวมแล้วมีข้อคำถามทั้งหมด 37 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

7.1 การประเมินปฏิกิริยาทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อการปฏิบัติงานของ นิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง โดยแปลมาจากแบบประเมินที่ใช้หลังการทดลองที่ 1 ของ Bushman และ คณะ (2005) 10 ข้อ เช่น ขุนเขี้ยว อารมณ์ดี โกรธ ไม่พอใจ ต่อมาผู้วิจัยจึงคิดเพิ่มเติมในส่วนนี้อีก 6 ข้อเช่น โมโห หงุดหงิด ผิดหวัง

7.2 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองว่าเป็นอย่างไร มี 27 ข้อ โดยแปลมาจากแบบประเมินที่ใช้หลังการทดลองที่ 1 ของ Bushman และคณะ (2005) จำนวน 4 ข้อ เช่น อ่านข้อคำถามด้วยความเร็วเหมาะสม พุดจาฉะฉาน ต่อมาจึงเพิ่มเติมอีก 23 ข้อ โดยการไปสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ ดังนี้

โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างมาตร ซึ่งเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 50 คน เพื่อสำรวจลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ
2. ผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

จากนั้นนำลักษณะในแต่ละประเด็นที่ได้มาเรียงลำดับความถี่จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด จากนั้นจึงคัดเลือกลักษณะที่มีความถี่สะสมประมาณร้อยละ 70 ของแต่ละประเด็นมาใช้

จากการวิเคราะห์ลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ลักษณะที่จะนำมาใช้ในมาตรจริงจำนวน 11 ข้อ เช่น ออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขระ ใช้คำในภาษาไทยได้ถูกต้องตามความหมาย ดำเนินรายการได้นำติดตาม (ดูภาคผนวก ๑ ตารางที่ ๑3)

จากการวิเคราะห์ลักษณะผู้ดำเนินรายการทางโทรทัศน์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ลักษณะที่จะนำมาใช้ในมาตรจริงจำนวน 12 ข้อ เช่น ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง ดำเนินรายการสะดุดข้ามขั้นตอน แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ (ดูภาคผนวก ๑ ตารางที่ ๑4)

ขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

พัฒนาคุณภาพของแบบประเมินหลังการทดลอง โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือจำนวน 100 คน แบ่งเป็นเพศชาย 33 คน เพศหญิง 67 คน อายุเฉลี่ย 18.44 ปี ที่ได้รับการจัดกระทำเหมือนการทดลองจริงทุกประการ (ดูภาคผนวก จ ตารางที่ ๑5)

วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) โดยแบ่งกลุ่มสูงที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า และกลุ่มต่ำที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า พบว่ามีข้อที่ผ่านการคัดเลือก ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินปฏิกริยาทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อการปฏิบัติงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง ประกอบด้วยข้อกระทง 10 ข้อ ผ่านการคัดเลือก 9 ข้อ ต่อมาได้นำข้อที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 9 ข้อมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณาตัดข้อที่มีค่าน้อยกว่า .16 พบว่าผ่านทุกข้อและได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .94 (ดูภาคผนวก จ ตารางที่ ๑7)

ส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง ประกอบด้วยข้อกระทง 27 ข้อ ผ่านการคัดเลือก 13 ข้อ ต่อมาได้นำข้อที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 13 ข้อมาวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยพิจารณาตัดข้อที่มีค่าน้อยกว่า .16 พบว่าผ่านทุกข้อและได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha, α) = .96 (ดูภาคผนวก จ ตารางที่ ๑8)

วิธีดำเนินการวิจัย

นำมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ทำล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ก่อนที่จะเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้ามาร่วมการทดลอง โดยจะเชิญกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเข้าร่วมการทดลอง โดยแบ่งเป็น 2 เงื่อนไข ได้แก่ ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

เมื่อมาถึงห้องทดลอง ผู้ทดลองแจ้งแก่ผู้เข้าร่วมการทดลองว่า การทดลองจะกระทำกับผู้เข้าร่วมการทดลองทีละคน เป็นการทดลองเกี่ยวกับการทดสอบทักษะทางปัญญาที่หลากหลาย โดยการทดลองแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 1 ผู้ทดลองจะดำเนินการทดลองเองและในขั้นตอนที่ 2 ผู้ช่วยผู้ทดลองจะเป็นผู้ดำเนินการทดลอง

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ทดลองแจ้งแก่ผู้เข้าร่วมการทดลองว่าเป็นการทดสอบผลของดนตรีประกอบต่อความสามารถทางปัญญาและการแก้ปัญหา

ผู้เข้าร่วมการทดลองแต่ละคนถูกบอกให้แก้ปัญหาเกมสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำจำนวน 1 ชุด ชุดละ 15 คำภายในเวลา 4 นาที และจะได้ฟังเพลง ผู้ร่วมการทดลองจะเข้าสู่เงื่อนไขการถูกยั่ว

โดยผู้เข้าร่วมการทดลองจะได้รับชุดการแก้ปัญหาเกมสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำที่ยาก จำนวนตัวอักษรในคำมี 8-11 คำ เช่น NEVOIRNMET = ENVIRONMENT และได้ฟังเพลงที่เป็นดนตรีประกอบที่น่ารำคาญ และเสียงดัง เมื่อครบเวลา ผู้ทดลองจะมาเก็บงานของผู้ร่วมการทดลองไปตรวจ ระหว่างรอผลการตรวจให้คะแนนจะแก้มือไขว่คว้าและให้ผู้เข้าร่วมการทดลองดูคะแนนค่าเฉลี่ยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ทำคะแนนได้ค่อนข้างดี

อีก 2 นาทีต่อมาผู้ทดลองเดินกลับเข้ามาในห้องอีกครั้ง และบอกว่าคะแนนของผู้ร่วมการทดลองค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ทดลองบอกผู้เข้าร่วมการทดลองด้วยน้ำเสียงโมโหว่า

“น้องทำคะแนนได้แย่มากถ้าเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของนิสิตจุฬาฯ นี่คงต้องทำซ้ำอีกชุดหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ควรจะทำการทดลองต่อไปในขั้นตอนที่ 2 ได้แล้ว แต่ดูแล้วถ้าทำได้แค่นี้ ทำซ้ำก็คงไม่มีประโยชน์อะไร ถ้าอย่างนั้นทำการทดลองในขั้นตอนที่ 2 เลยละกัน”

จากนั้นจึงให้ผู้ช่วยผู้ทดลองดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ของการศึกษาผู้ช่วยผู้ทดลองบอกผู้เข้าร่วมการทดลองว่าเป็นการสำรวจผลกระทบของการฟังและการรับรู้สิ่งเร้าในการแก้ปัญหา

โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดลองควิดิทัศน์ของที่เป็นผู้ช่วยผู้ทดลองอีกคนซึ่งถามคำถามเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และแสดงบัตรคำตอบที่เป็นตัวเลือกให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกตอบในกระดาษคำตอบจำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาประมาณ 5 นาทีและผู้ร่วมการทดลองจะต้องตอบคำถามที่ตนสามารถตอบได้ โดยข้อที่ตอบไม่ได้ให้ข้ามไป เมื่อตอบเสร็จผู้ช่วยผู้ทดลองจะนำงานของผู้ร่วมการทดลองไปตรวจระหว่างนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองดูคะแนนเฉลี่ยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในเกณฑ์เดียวกันเมื่อเทอมที่แล้ว อีก 2 นาทีต่อมาจึงเดินกลับเข้ามาพร้อมกับคะแนนที่แสดงให้เห็นคะแนนเฉลี่ยของผู้ร่วมการทดลอง

ผู้ร่วมการทดลองทั้ง 2 กลุ่มจะถูกสุ่มเข้าสู่เงื่อนไขการทดลองที่มีสถานการณ์กระตุ้นและสถานการณ์ไม่กระตุ้นล่วงหน้า

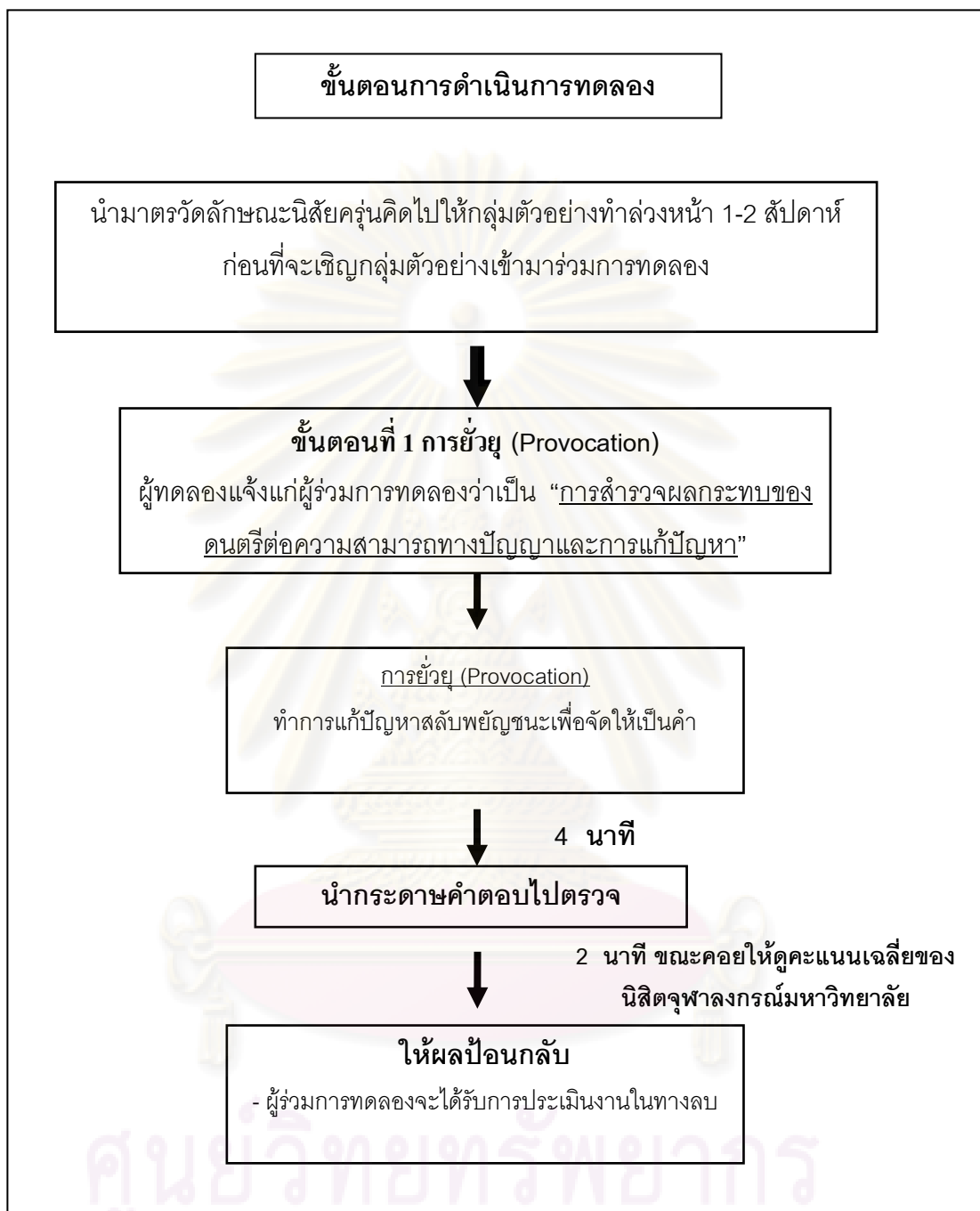
ในกลุ่มสถานการณ์กระตุ้น ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามเร็วมาก บอกชื่อและคำบางคำไม่
แน่ชัดและผิดพลาด ทั้งนำเสนอตัวเลือกแบบสับสนสลับข้อ นอกจากนี้ผู้ช่วยผู้ทดลองบอก
ผู้เข้าร่วมการทดลองว่าคะแนนเฉลี่ยของเขาแย่มากเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยคะแนนของนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในกลุ่มสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามอย่างเหมาะสม ไม่มีการออก
เสียงผิด และจับคู่คำถามอย่างถูกต้องเหมาะสมกับตัวเลือก นอกจากนี้ผู้ช่วยผู้ทดลองบอก
ผู้เข้าร่วมการทดลองว่าคะแนนเฉลี่ยของเขาไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยคะแนนของนิสิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

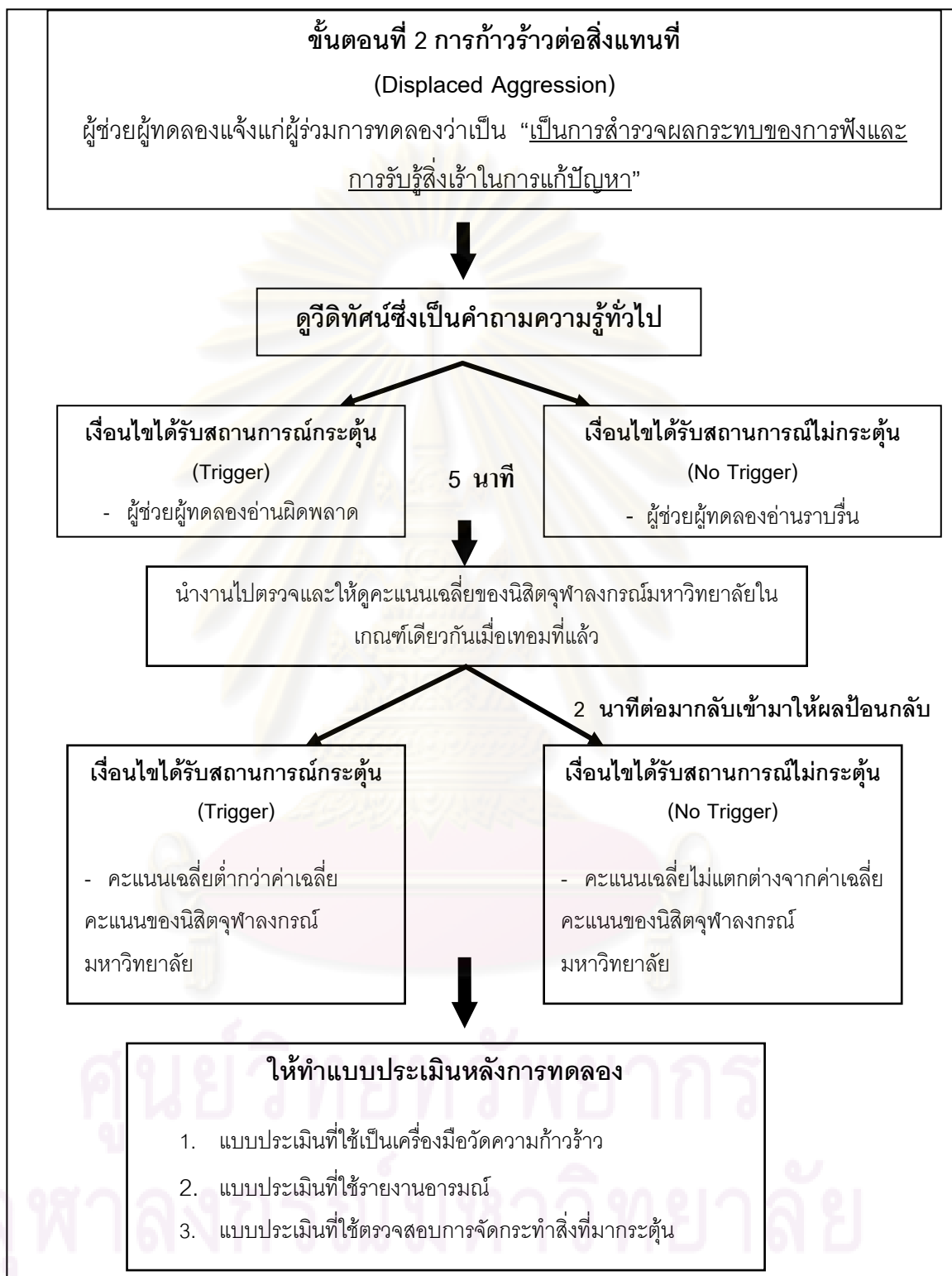
หลังจากนั้นผู้ทดลองจะแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทราบว่าผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดีโอทัศน์นั้น
มีสิทธิได้รับทุนจากการมาเป็นผู้ช่วยผู้ทดลอง ทางคณะต้องการให้ผู้เข้าร่วมการทดลองร่วม
ประเมินว่าผู้ช่วยผู้ทดลองสมควรจะได้รับทุนนั้นหรือไม่ โดยให้ตอบในแบบประเมินที่ให้

ผู้เข้าร่วมการทดลองจะได้รับแบบประเมินหลังการทดลองคนละ 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย
การประเมิน 3 ส่วน ผู้ทดลองแจ้งแก่ผู้เข้าร่วมการทดลองให้ทำแบบประเมินตามความรู้สึกนึกคิดที่
แท้จริง โดยให้เวลาในการทำแบบประเมิน 5 นาที

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 3 วิธีดำเนินการทดลองขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 4 วิธีดำเนินการทดลองขั้นตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) 2 (ลักษณะนิสัยครุ่นคิด: สูงและต่ำ) x 2 (สถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่: ได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น) และทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบต่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ในการศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าว แทนที่ ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ร่วมการทดลอง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เบื้องต้น

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) ของ ลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่วยุเพื่อทดสอบอิทธิพลหลักและ ปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่วยุว่าส่งผล ต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่อย่างไรบ้าง เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบการ เปรียบต่าง (Contrast) เพื่อให้เปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวหนึ่งในระดับที่แตกต่างกัน ของตัวแปรอิสระตัวที่สอง

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ร่วมการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำมาตรวัดลักษณะ นิสัยครุ่นคิดจำนวน 343 คน พบว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงมีจำนวน 93 คน (มีคะแนนไม่ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73) และผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำมีจำนวน 94 คน (มีคะแนนระหว่าง เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1-27) รวมเป็น 187 คน ขออาสาสมัครเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 120 คน สุ่มกลุ่ม ตัวอย่างเข้าสู่เงื่อนไข โดยแต่ละเงื่อนไขมีอัตราส่วน ชาย 10 คน หญิง 20 คน อายุของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ระหว่าง 18-23 ปี ($M = 18.67$, $SD = .78$) ลักษณะของกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลองแสดงใน ตารางที่ 6

ตารางที่ 6

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มผู้เข้าร่วมการทดลอง (N = 120)

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	หญิง	80	66.7
	ชาย	40	33.3
อายุ	18 ปี	54	45
	19 ปี	57	47.5
	20 ปี	7	5.8
	22 ปี	1	0.8
	23 ปี	1	0.8
ระดับชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	58	48.3
	ชั้นปีที่ 2	60	50
	ชั้นปีที่ 4	2	1.7
คณะ	นิเทศศาสตร์	56	46.7
	จิตวิทยา	37	30.8
	สหเวชศาสตร์	19	15.8
	วิทยาศาสตร์	2	1.7
	รัฐศาสตร์	2	1.7
	ทันตแพทยศาสตร์	2	1.7
	พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	1	0.8
	แพทยศาสตร์	1	0.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เบื้องต้น

ผลการตรวจสอบการจัดกระทำกับตัวแปร

การตรวจสอบว่าผู้ร่วมการทดลองรู้สึกตรงตามที่ถูกจัดกระทำหรือไม่ ทำโดยการให้ผู้ร่วมการทดลองตอบแบบประเมินหลังการทดลองที่สร้างขึ้น โดยตรวจสอบการจัดกระทำ 2 ส่วน ดังนี้

1. ตรวจสอบการจับกระทำกรวยั่ว

กระทำโดยให้ตอบแบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์ ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการรายงานอารมณ์ภายหลังจากการถูกยั่วของกลุ่มตัวอย่าง ($M = 68.28, SD = 20.77$) จากค่าพิสัย = 95 สูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของแบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์ซึ่งเท่ากับ 66.5 ซึ่งแสดงแนวโน้มของการรายงานอารมณ์ไปในทางลบ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 68.37, SD = 21.42$) มีคะแนนการรายงานอารมณ์ภายหลังจากการถูกยั่วแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 68.20, SD = 20.29$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$t(118) = 0.04, p = .48, (หนึ่งทาง)$]

2. ตรวจสอบการจับกระทำสิ่งที่มากระตุ้น

กระทำโดยให้ตอบแบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจับกระทำสิ่งที่มากระตุ้น (Trigger Manipulation Checks) จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t -test) ผลการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 92.98, SD = 20.93$) มีคะแนนการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองและรายงานปฏิกริยาทางอารมณ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองแตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 68.21, SD = 26.29$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$t(118) = 8.07, p < .001, (หนึ่งทาง)$]

ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแสดงในตารางที่ 7 ทั้งนี้การคิดคะแนนความก้าวร้าวแทนที่ คิดจากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนรวมจากการประเมินการให้ทุนและลักษณะของ ผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดีโอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

ผลการวิเคราะห์คะแนนความก้าวร้าวแทนที่ จำแนกตามระดับลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่

ลักษณะนิสัย ครุ่นคิด	สถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่								
	สถานการณ์ไม่กระตุ้น			สถานการณ์กระตุ้น			รวม		
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
ลักษณะนิสัย ครุ่นคิดสูง	30	68.80	17.50	30	97.20	10.16	60	83	20.16
ลักษณะนิสัย ครุ่นคิดต่ำ	30	62.90	28.09	30	68.10	18.08	60	65.50	23.57
รวม	60	65.85	23.39	60	82.65	20.66	120	74.25	23.54

ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของการแปรปรวนพบว่าความแปรปรวนของประชากรตัวแปรตาม คือ ความก้าวร้าวแทนที่ จำแนกตามลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Levene's test $F(3, 116) = 27.82, p < .001$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อถูกข่มขู่ การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 10.59, p < .01$ และพบว่าผลหลักของสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 22.21, p < .001$ ($d = 0.76$) ดังแสดงในตารางที่ 8 และเมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่ที่จะเห็นได้ว่า เมื่อถูกข่มขู่ การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 82.65, SD = 20.66$) มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 65.85, SD = 23.39$) ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 โดยผู้ที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้นมีคะแนนความก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ดังแสดงในตารางที่ 7

สมมติฐานข้อที่ 6 เมื่อถูกขู่ขู่ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลหลักของลักษณะนิสัยครุ่นคิดพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 24.10, p < .001 (d = 0.80)$ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 8 และเมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 83, SD = 20.16$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 65.50, SD = 23.57$) ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 โดยผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงมีคะแนนความก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 8

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่

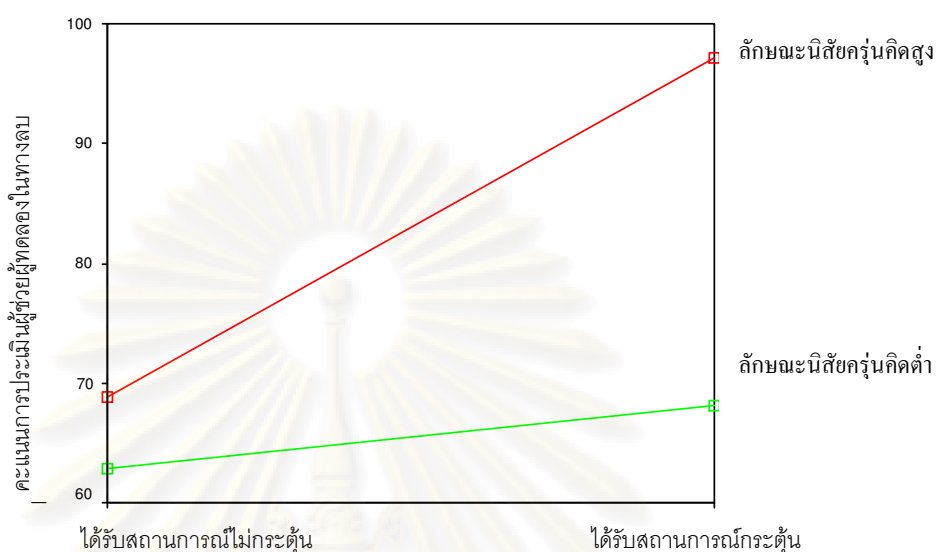
แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ลักษณะนิสัยครุ่นคิด (A)	1	24.10***	.000
สถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ขู่ (B)	1	22.21***	.000
A X B	1	10.59**	.001
ความคลาดเคลื่อน	116	(381.28)	

หมายเหตุ ค่าตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย

** $p < .01$. *** $p < .001$.

ที่ 5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ขู่แสดงในภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงทดสอบต่อด้วยการเปรียบเทียบ

สมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อถูกช่วย ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลทดสอบการเปรียบเทียบของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่พบว่า เมื่อถูกช่วย ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 97.20$, $SD = 10.16$) มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 68.80$, $SD = 17.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 31.73$, $p < .001$ ($d = 2.45$) ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 โดยผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ดังแสดงในตารางที่ 9

สมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อถูกช่วยผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลทดสอบการเปรียบเทียบของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่พบว่า ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 68.10, SD = 18.08$) มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 62.90, SD = 28.09$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 1.06, ns$ ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 โดยผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้นหรือได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่ที่ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 9

สมมติฐานข้อที่ 4 เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

นอกจากนี้ผลทดสอบการเปรียบเทียบของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่ซึ่งพบว่า เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 97.20, SD = 10.16$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 68.10, SD = 18.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 33.31, p < .001 (d = 1.98)$ ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 โดยเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 9

สมมติฐานข้อที่ 5 เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ผลทดสอบการเปรียบเทียบของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 68.80, SD = 17.50$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 62.90, SD = 28.09$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 116) = 1.37, ns$ ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 โดยผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ เมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่ที่ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

การทดสอบการเปรียบเทียบต่างของคะแนนความก้าวร้าวแทนที่

แหล่งความแปรปรวน		df	F	p
HIRU - TG	VS HIRU - NOTG	1	31.73***	.000
LORU - TG	VS LORU - NOTG	1	1.06	.305
HIRU - TG	VS LORU - TG	1	33.31***	.000
HIRU - NOTG	VS LORU - NOTG	1	1.37	.244
ความคลาดเคลื่อน		116	(381.28)	

หมายเหตุ HIRU หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง
 LORU หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ
 NOTG หมายถึง เงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
 TG หมายถึง เงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น
 ค่าตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย
 *** $p < .001$.

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานได้ดังตารางที่ 10

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิเคราะห์
1	เมื่อถูกช่วย การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น	สนับสนุน
2	เมื่อถูกช่วย ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น	สนับสนุน
3	เมื่อถูกช่วย ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น	สนับสนุน
4	เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ	สนับสนุน
5	เมื่อถูกช่วยและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ	สนับสนุน
6	เมื่อถูกช่วย ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ	สนับสนุน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ในงานวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์เพิ่มเติมถึงอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยต่อการเกิดการก้าวร้าวภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ถูกช่วย เพื่อศึกษาการเกิดการก้าวร้าวในคนที่มีความเครียดสูงและต่ำเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น โดยปราศจากการถูกช่วยมาก่อน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ในเงื่อนไขการถูกช่วยตามสมมติฐานการวิจัย

ในส่วนการวิเคราะห์เพิ่มเติม จะวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ร่วมการทดลองที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง จำนวน 28 คนและมีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน แบ่งเป็น

เพศชาย 7 คนและเพศหญิง 49 คน ผู้ร่วมการทดลองถูกสุ่มเข้าสู่เงื่อนไขการทดลอง 4 เงื่อนไข เงื่อนไข 14 คน ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
2. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำและได้รับสถานการณ์กระตุ้น
3. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
4. ลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและได้รับสถานการณ์กระตุ้น

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้ร่วมการทดลองถูกสุ่มเข้าสู่เงื่อนไขทั้ง 4 เงื่อนไขตามขั้นตอนที่ 2 ของการดำเนินการทดลอง โดยไม่ผ่านขั้นตอนที่ 1 ที่เป็นการยั่ว และได้รับการจัดกระทำตามขั้นตอนที่ 2 ของการดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการยั่วทุกประการ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) 2 (ลักษณะนิสัยครุ่นคิด: สูงและต่ำ) x 2 (การได้รับการยั่ว: ได้รับและไม่ได้รับ) x 2 (สถานการณ์ภายหลังการถูกยั่ว: ได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น) และทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิเคราะห์เพิ่มเติมแสดงในตารางที่ 11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11

มีชัฒมิเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความก้าวร้าว จำแนกตามลักษณะนิสัย
ครุ่นคิด การได้รับการช่วยเหลือ และสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือ (N = 176)

ลักษณะนิสัยครุ่นคิด		การได้รับการช่วยเหลือ						รวม		
		ได้รับการช่วยเหลือ			ไม่ได้รับการช่วยเหลือ			n	M	SD
		n	M	SD	n	M	SD			
ลักษณะนิสัย ครุ่นคิดสูง	กระตุ้น	30	97.20	10.16	14	74.00	15.46	44	89.82	16.17
	ไม่กระตุ้น	30	68.80	17.50	14	67.07	14.04	44	68.25	16.33
	รวม	60	83.00	20.16	28	70.54	14.91	88	79.03	19.46
ลักษณะนิสัย ครุ่นคิดต่ำ	กระตุ้น	30	68.10	18.08	14	48.36	24.73	44	61.82	22.18
	ไม่กระตุ้น	30	62.90	28.09	14	38.43	9.28	44	55.11	26.29
	รวม	60	65.50	23.57	28	43.39	19.01	88	58.47	24.41
รวม	กระตุ้น	60	82.65	20.66	28	61.18	24.08	88	75.82	23.89
	ไม่กระตุ้น	60	65.85	23.39	28	52.75	18.68	88	61.68	22.74

ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของการแปรปรวนพบว่าความแปรปรวนของประชากร
ตัวแปรตาม คือ ความก้าวร้าวแทนที่ จำแนกตามลักษณะนิสัยครุ่นคิด การได้รับการช่วยเหลือและ
สถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Levene's test
 $F(3,116) = 2.07, ns$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความก้าวร้าวพบว่า ปฏิสัมพันธ์
ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิด การได้รับการช่วยเหลือ และสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ $F(1, 168) = 4.67, p < .05$ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับการช่วยเหลือ
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 2.53, ns$ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและ
สถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 6.92, p < .01$ ปฏิสัมพันธ์
ระหว่างการได้รับการช่วยเหลือและสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) =$
 $1.90, ns$ ผลหลักของลักษณะนิสัยครุ่นคิดมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 53.03, p < .001$
($d = 0.93$) ผลหลักของการได้รับการช่วยเหลือมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 32.50, p < .001$
($d = 0.79$) และผลหลักของสถานการณ์ภายหลังการถูกช่วยเหลือมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) =$
 $25.05, p < .001$ ($d = 0.61$) ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความก้าวร้าว

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ลักษณะนิสัยครุ่นคิด (A)	1	53.03***	.000
การได้รับสถานการณ์กระตุ้น (B)	1	25.05***	.000
การได้รับการช่วยเหลือ (C)	1	32.50***	.000
A X B	1	6.92**	.009
A X C	1	2.53	.114
B X C	1	1.90	.169
A X B X C	1	4.67*	.032
ความคลาดเคลื่อน	168	(350.99)	

หมายเหตุ ค่าตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

ผลทดสอบการเปรียบเทียบต่างของคะแนนความก้าวร้าว แสดงให้เห็นว่า เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือ และได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าว ($M = 67.07$, $SD = 14.04$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 38.43$, $SD = 9.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 16.36$, $p < .001$ ($d = 2.41$) เช่นเดียวกับเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าว ($M = 74.00$, $SD = 15.46$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 48.36$, $SD = 24.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 13.11$, $p < .001$ ($d = 1.18$)

เมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 68.80$, $SD = 17.50$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 62.90$, $SD = 28.09$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 1.49$, *ns* แต่เมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ ($M = 97.20$, $SD = 10.16$) มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ($M = 68.10$, $SD = 18.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 36.19$, $p < .001$ ($d = 1.98$)

ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 67.07$, $SD = 14.04$) แตกต่างจากเมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 68.80$, $SD = 17.50$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 0.08$, *ns* และผู้ที่

มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น และไม่ได้รับการช่วยเหลือเกิดการก้าวร้าว ($M = 74.00, SD = 15.46$) น้อยกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับการช่วยเหลือ ($M = 97.20, SD = 10.16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 14.64, p < .001$ ($d = 1.77$)

ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 38.43, SD = 9.28$) น้อยกว่าเมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ($M = 62.90, SD = 28.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 16.27, p < .001$ ($d = 1.17$) และผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น และไม่ได้รับการช่วยเหลือเกิดการก้าวร้าว ($M = 48.36, SD = 24.73$) น้อยกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับการช่วยเหลือ ($M = 68.10, SD = 18.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 10.60, p < .01$ ($d = 0.91$)

ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 67.07, SD = 14.04$) แตกต่างจากเมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 74.00, SD = 15.46$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 0.96, ns$ และผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 68.80, SD = 17.50$) น้อยกว่าเมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 97.20, SD = 10.16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 34.47, p < .001$ ($d = 1.98$)

ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 38.43, SD = 9.28$) แตกต่างจากเมื่อไม่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 48.36, SD = 24.73$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 1.97, ns$ และผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นเกิดการก้าวร้าว ($M = 62.90, SD = 28.09$) แตกต่างจากเมื่อได้รับการช่วยเหลือและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ($M = 68.10, SD = 18.08$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $F(1, 168) = 1.16, ns$ แสดงในตารางที่ 13

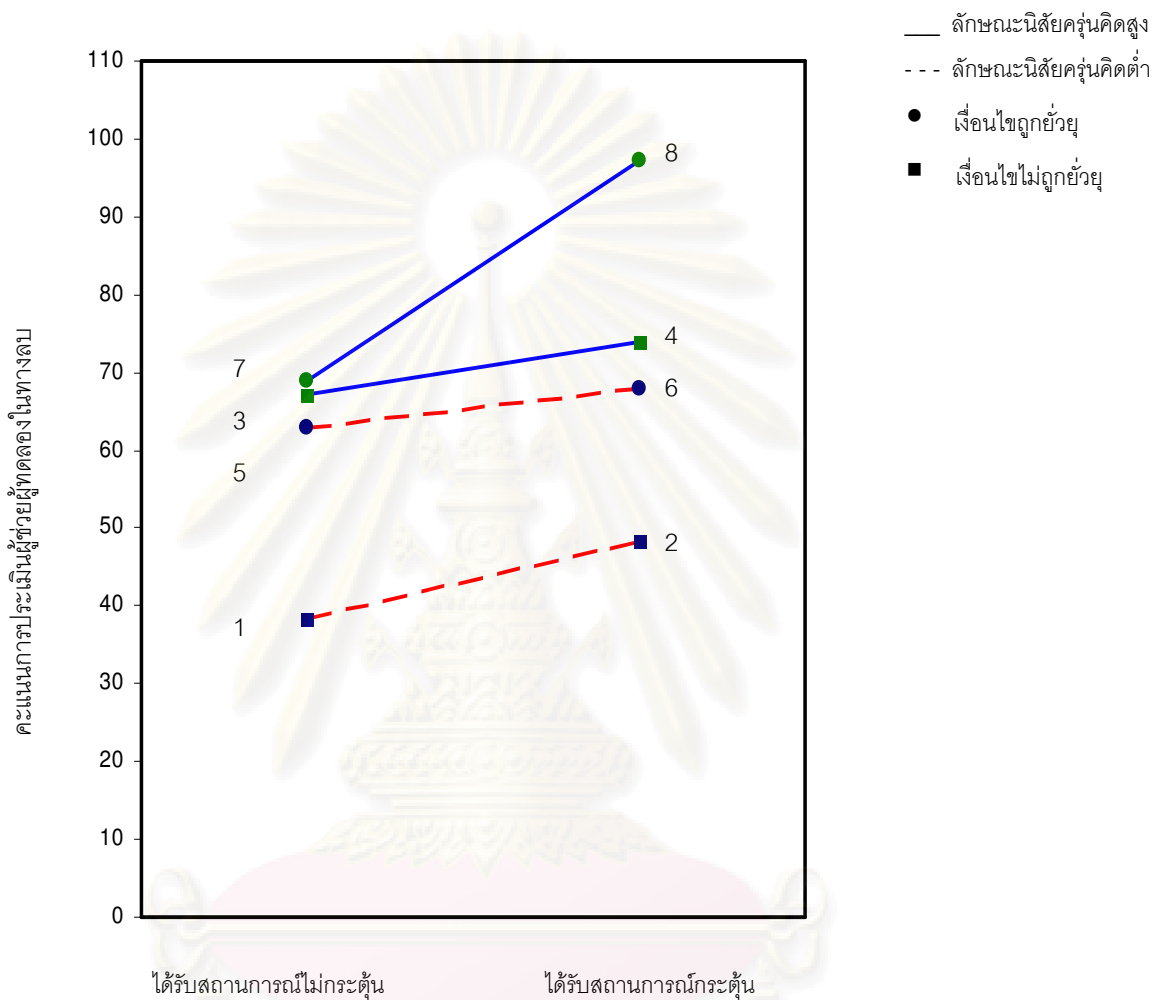
ตารางที่ 13

การทดสอบการเปรียบเทียบต่างของคะแนนความก้าวร้าว

แหล่งความแปรปรวน		เงื่อนไข	df	F	p
NOPV – NOTG – HIRU	VS	NOPV – NOTG – LORU	3, 1	16.36***	.000
NOPV – TG – HIRU	VS	NOPV – TG – LORU	4, 2	13.11***	.000
PV – NOTG – HIRU	VS	PV – NOTG – LORU	7, 5	1.49	.224
PV – TG – HIRU	VS	PV – TG – LORU	8, 6	36.19***	.000
HIRU – NOTG – NOPV	VS	HIRU – NOTG – PV	3, 7	0.08	.776
HIRU – TG – NOPV	VS	HIRU – TG – PV	4, 8	14.64***	.000
LORU – NOTG – NOPV	VS	LORU – NOTG – PV	1, 5	16.27***	.000
LORU – TG – NOPV	VS	LORU – TG – PV	2, 6	10.60**	.001
HIRU – NOPV – NOTG	VS	HIRU – NOPV – TG	3, 4	0.96	.329
HIRU – PV – NOTG	VS	HIRU – PV – TG	7, 8	34.47***	.000
LORU – NOPV – NOTG	VS	LORU – NOPV – TG	1, 2	1.97	.163
LORU – PV – NOTG	VS	LORU – PV – TG	5, 6	1.16	.284
ความคลาดเคลื่อน			168	(350.99)	

หมายเหตุ HIRU หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง
 LORU หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ
 NOPV หมายถึง เงื่อนไขที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือ
 PV หมายถึง เงื่อนไขที่ได้รับการช่วยเหลือ
 NOTG หมายถึง เงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
 TG หมายถึง เงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้น
 ค่าตัวเลขในวงเล็บเป็นค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย
 ** $p < .01$. *** $p < .001$.

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณ์กระตุ้นภายใต้เงื่อนไข
การได้รับการช่วยเหลือแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณ์กระตุ้นภายใต้เงื่อนไข
การได้รับการช่วยเหลือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและสิ่งที่มากระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังการถูกขู่ข่ม จึงขออภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อถูกขู่ข่ม การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 โดยพบว่า สถานการณ์กระตุ้นมีอิทธิพลต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าสถานการณ์ไม่กระตุ้น เนื่องจากเมื่อบุคคลเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ข่มจะคิดถึงอารมณ์ทางลบของตนเองที่เกิดขึ้นในตอนแรกและถูกสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มากระทบในภายหลังเป็นตัวดึงความก้าวร้าวออกมาสู่ผู้ที่มากระตุ้นอารมณ์ทางลบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ Pedersen และคณะ (2000) ทั้งสองเรื่องพบว่า ในกลุ่มที่ถูกขู่ข่มในตอนแรกและถูกสถานการณ์กระตุ้นในภายหลัง จะเกิดการก้าวร้าวสูงกว่ากลุ่มที่ถูกขู่ข่มแต่ไม่ถูกสถานการณ์กระตุ้น

ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ด้วยงานวิจัยของ Miller และคณะ (2003) ที่พบว่า อารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ข่มจะถูกนำออกมาโดยสถานการณ์กระตุ้น ดังนั้นการถูกขู่ข่มในตอนแรกและสถานการณ์ที่มากระตุ้นจะทำงานร่วมกันโดยการดึงการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมาสู่เป้าหมายที่มากระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ที่มากขึ้น ดังนั้นจึงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Vasquez และคณะ (2005) ได้กล่าวถึง ลักษณะของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างการถูกขู่ข่มในตอนแรกและการกระตุ้นในภายหลังว่า กิจกรรมที่เป็นการรบกวนสมาธิหรือเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยการเบี่ยงเบนความสนใจไปจากความคิดเกี่ยวกับการถูกขู่ข่มในตอนแรก มีแนวโน้มที่จะลดผลทางลบที่เกิดจากสถานการณ์ที่มากระตุ้นในเวลาต่อมา ในทางตรงกันข้ามกิจกรรมที่เตือนความทรงจำของบุคคลให้คิดเกี่ยวกับการถูกขู่ข่มในตอนแรก จะทำให้เกิดผลที่มาจากการทำงานร่วมกันระหว่างการขู่ข่มและสถานการณ์กระตุ้นส่งผลให้เกิดผลของการก้าวร้าวที่เพิ่มมากขึ้น

อีกทั้งยังสามารถอธิบายผลที่เกิดขึ้นด้วยรูปแบบทฤษฎีของการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น (A model of triggered displaced aggression: TDA) ของ Miller และคณะ (2003) ในองค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปที่การกระทำและการอนุมานสาเหตุของเป้าหมายของการก้าวร้าวแทนที่ที่กล่าวว่า ความก้าวร้าวที่ตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นสามารถเพิ่มระดับขึ้นได้เมื่อสิ่งที่มากระตุ้นนั้นก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบในระดับต่ำกว่าการยั่วยุในตอนแรก โดยผลที่เพิ่มขึ้นนั้นมาจากผลของการยั่วยุในตอนแรกพร้อมกับสถานการณ์กระตุ้นในครั้งที่ 2

สิ่งกระตุ้นที่มีความเข้มข้นในระดับต่ำ จะมีความกำกวมมากกว่าการถูกยั่วยุในตอนแรก เพราะฉะนั้น การถูกยั่วยุในตอนแรกจะชี้แจงให้สิ่งกระตุ้นที่มีความกำกวมนั้นชัดเจนและสังเกตเห็นได้ง่ายขึ้นนั่นคือ ภายใต้เงื่อนไขที่ความก้าวร้าวและความโกรธถูกชี้แจงในระดับที่สูง การกระตุ้นในครั้งที่ 2 ที่ไม่มีความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะถูกตีความว่าเป็นสถานการณ์กระตุ้นที่มีความตั้งใจมากกว่า

ดังนั้นสถานการณ์กระตุ้นที่ไม่รุนแรงมากนัก จะง่ายต่อการระบุแหล่งที่มาที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง ในขณะที่สถานการณ์กระตุ้นที่รุนแรงมักจะเด่นชัดกว่าและไม่มี ความกำกวม ทำให้รับรู้ได้ว่าเป็นสิ่งที่ตั้งใจมาก่อนให้เกิดอารมณ์ทางลบ ดังนั้นสถานการณ์กระตุ้นที่รุนแรงจึงมักชักนำไปสู่การเผชิญหน้าแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน ในขณะที่สิ่งกระตุ้นที่ไม่รุนแรงจะกำกวมและมักตีความลำเอียงว่าเป็นผลมาจากการถูกยั่วยุในครั้งก่อน

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สิ่งกระตุ้นในระดับที่ไม่รุนแรงมากนัก ดังนั้นเมื่อถูกยั่วยุ การได้รับสถานการณ์กระตุ้นจึงทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

สมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อถูกยั่วยุ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่า อิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นจะปรากฏเฉพาะในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bushman และคณะ (2005) ที่พบหลักฐานที่แสดงว่าคนที่ชอบครุ่นคิดมากกว่าบุคคลอื่น จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า และเมื่อคนที่ค่อนข้างจะครุ่นคิดไม่มีโอกาสที่จะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ที่มายั่วยุในครั้งแรก คนเหล่านี้มักจะครุ่นคิดเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นการครุ่นคิดจึงมีความเข้มข้นมากและนำมาซึ่งการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวต่อสิ่งกระตุ้นที่มากระตุ้นในภายหลัง

ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจะเก็บจำอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ขู่ได้ดี และเมื่อประสบอารมณ์ทางลบจากสถานการณ์กระตุ้นอีกครั้งจึงทำให้เกิดผลการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าเมื่อประสบสถานการณ์ไม่กระตุ้น

สมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อถูกขู่ขู่ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำและได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 โดยพบว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น ในภายหลังเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำจะไม่เก็บจำอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ขู่ไว้ จึงไม่ครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ขู่ในตอนแรกและเมื่อต่อมาประสบอารมณ์ทางลบจากสถานการณ์กระตุ้นอีกครั้ง ผลของอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นนั้นไม่มีความชัดเจนมากพอที่จะทำให้เกิดการตอบสนองด้วยความก้าวร้าว ประกอบกับลักษณะนิสัยของคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำที่มีแนวโน้มจะไม่ครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์ทางลบมาก จึงทำให้เกิดผลการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อประสบสถานการณ์ไม่กระตุ้น

สมมติฐานข้อที่ 4 เมื่อถูกขู่ขู่และได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 โดยอิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นจะปรากฏเฉพาะในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ขู่แล้ว จะคิดถึงอารมณ์ทางลบของตนเองที่เกิดขึ้นในตอนแรกมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ทำให้ระดับความเข้มข้นของอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นมีมากกว่าและดำรงอยู่ยาวนานกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และเมื่อถูกสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ มากระทบในภายหลัง จึงนำความก้าวร้าวที่เป็นผลมาจากอารมณ์ทางลบจากการถูกขู่ขู่รวมกับการถูกรบกวนโดยสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ออกมาสู่ผู้ที่มีมากกระตุ้นอารมณ์ทางลบมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bushman และคณะ (2005) ที่พบหลักฐานที่แสดงว่าคนที่ชอบครุ่นคิดมากกว่าบุคคลอื่น จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า และเมื่อคนที่ค่อนข้างจะครุ่นคิดไม่มีโอกาสที่จะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ที่ยั่วเย้าในครั้งแรก คนเหล่านี้มักจะมีครุ่นคิดเกี่ยวกับ

สถานการณ์นั้นมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นการครุ่นคิดจึงมีความเข้มข้นมากและนำมาซึ่งการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวต่อสิ่งกระตุ้นที่มากกระตุ้นในภายหลัง ดังนั้นเมื่อได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจึงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 5 เมื่อถูกยั่วและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 โดยพบว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ทั้งนี้เพราะภายหลังจากเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่ว และต่อมาไม่มีสถานการณ์ใดมากระตุ้นอารมณ์ทางลบ อารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วในตอนแรกจึงไม่มีสถานการณ์กระตุ้นมาร่วมกันถึงการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมาต่อเป้าหมายที่มากกระตุ้น จึงทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่ชัดเจนมากเมื่อเทียบกับได้รับสถานการณ์กระตุ้น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Miller และคณะ (2003) แม้ว่าลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจะมีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีความเครียดครุ่นคิดต่ำแต่เป็นไปได้ว่าการถูกเบี่ยงเบนความสนใจไปจากสิ่งที่กำลังครุ่นคิดอาจทำให้อารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นจากการถูกยั่วนั้นลดลงหรือหายไป ดังนั้นเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 6 เมื่อถูกยั่ว ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 โดยพบว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Colling และ Bell, (1997) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการครุ่นคิดโดยใช้มาตราการกระจายออกและครุ่นคิด (Dissipation-Rumination Scale: Caprara, 1986) พบว่า คนที่ได้คะแนนต่ำในมาตรา (คือคนที่ครุ่นคิดต่ำหรือกระจายออกสูง) ไม่เพิ่มการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวภายหลังการถูกยั่ว ในขณะที่คนที่ได้คะแนนสูงในมาตรา (คือคนที่ครุ่นคิดสูงหรือกระจายออกต่ำ) จะตอบสนองต่อการถูกยั่วด้วยความก้าวร้าวที่เพิ่มขึ้น ดังที่ Pedersen และคณะ (2000) กล่าวว่าลักษณะนิสัยครุ่นคิดเป็นลักษณะนิสัยที่สำคัญต่อการก้าวร้าวแทนที่

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bushman และคณะ (2005) ที่พบว่าคนที่ชอบครุ่นคิดมากกว่าบุคคลอื่น จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่า เมื่อคนที่ค่อนข้างจะครุ่นคิดไม่มีโอกาสที่จะแสดงความก้าวร้าวต่อผู้ยั่วในครั้งแรก คนเหล่านี้มักจะครุ่นคิดเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นการครุ่นคิดจึงมีความเข้มข้นมากและนำมาซึ่งการตอบสนองด้วยความก้าวร้าวต่อสิ่งกระตุ้นที่มากกระตุ้นในภายหลัง

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rusting และ Nolen-Hocksema (1998) ได้เสนอแนะว่า การครุ่นคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วจะไปเพิ่มขยายการกระตุ้นและจะทำให้เกิดอารมณ์นั้น ๆ มากขึ้นไปอีก เช่น อารมณ์ทางลบ สามารถไปกระตุ้นเครือข่ายของความทรงจำทางลบ ซึ่งทำให้ความทรงจำทางลบเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้มากขึ้น การเข้าถึงได้มากขึ้นจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญา อารมณ์ และการแสดงออกของพฤติกรรม

สรุปภาพรวมของผลการวิจัย พบว่าผลการวิจัยพบว่าในเงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น และในเงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจะเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ส่วนในเงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นไม่มีความแตกต่างของการเกิดความก้าวร้าวแทนที่ในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลของการได้รับการกระตุ้นพบว่าไม่พบความแตกต่างในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ แต่พบความแตกต่างในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจะเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

อภิปรายผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม

ผลจากการวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่า คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อถูกยั่วและภายหลังเผชิญสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น ทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำจะไม่เก็บจำอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วไว้ จึงไม่ครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วในตอนแรกและเมื่อต่อมาประสบอารมณ์ทางลบจากสถานการณ์กระตุ้นอีกครั้ง ผลของอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นนั้นไม่มีความชัดเจนมากพอที่จะทำให้เกิดการตอบสนองด้วยความก้าวร้าว ดังนั้นจึงไม่มีความแตกต่างในการเกิดความก้าวร้าวแทนที่ไม่ว่าจะเผชิญสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

แต่คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เมื่อไม่ถูกช่วยๆ การเผชิญสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ ลักษณะนิสัยของคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ มีแนวโน้มจะไม่ครุ่นคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดอารมณ์ทางลบ ประกอบกับเมื่อไม่ได้เกิดอารมณ์ทางลบมาก่อน และมาเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นที่ไม่รุนแรงมากนัก ผลของอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นอาจมีระดับความเข้มข้นไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น

คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อถูกช่วยๆ และภายหลังเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นจะเกิดการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจะเก็บจำอารมณ์ทางลบจากการถูกช่วยๆ ได้ดี และเมื่อประสบอารมณ์ทางลบจากสถานการณ์กระตุ้นอีกครั้ง จึงทำให้เกิดอารมณ์ทางลบที่เพิ่มขึ้นและทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 แต่คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อไม่ถูกช่วยๆ และภายหลังเผชิญสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้มีความเป็นไปได้ที่อารมณ์ทางลบจากการเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นเพียงอย่างเดียวไม่มีความเข้มข้นมากพอที่จะดึงการตอบสนองที่ก้าวร้าวออกมา ทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ของคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้น พบว่าการถูกช่วยๆ ทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าเมื่อไม่ถูกช่วยๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกช่วยๆ จะคิดถึงอารมณ์ทางลบของตนเองที่เกิดขึ้นในตอนแรกและถูกสถานการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มากระทบในภายหลังเป็นตัวดึงความก้าวร้าวออกมาสู่ผู้ที่มากระตุ้นอารมณ์ทางลบ ในขณะที่เมื่อไม่ถูกช่วยๆ อารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลมาจากการได้รับสถานการณ์กระตุ้นเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีความเข้มข้นไม่เท่ากับอารมณ์ทางลบที่เป็นผลจากการนำอารมณ์ทางลบจากการช่วยๆ มารวมด้วย ทั้งนี้ระดับที่แตกต่างกันนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่มีต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่จากการกระตุ้น แต่คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ไม่กระตุ้น การถูกช่วยๆ หรือไม่ถูกช่วยๆ ทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เมื่อถูกช่วยๆ และได้เผชิญกับสถานการณ์กระตุ้น ในกรณีนี้คือ การตอบคำถามความรู้ทั่วไป อาจถูกเบี่ยงเบนความสนใจไปจากสิ่งที่กำลังครุ่นคิด ซึ่งทำให้อารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นจากการถูกช่วยๆ นั้นลดลงหรือหายไป ดังนั้นเมื่อเผชิญสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงจึงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อไม่ถูกช่วยๆ

เมื่อถูกยั่วยุและภายหลังเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้น คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุแล้ว จะคิดถึงอารมณ์ทางลบของตนเองที่เกิดขึ้นในตอนแรกมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ทำให้ระดับความเข้มข้นของอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นมีมากกว่าและดำรงอยู่ยาวนานกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นในภายหลัง จึงนำความก้าวร้าวที่เป็นผลมาจากอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุรวมกับการเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นออกมาสู่ผู้ที่มีอารมณ์ทางลบมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 แต่เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ไม่กระตุ้น คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะภายหลังจากเกิดอารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุ และต่อมาไม่มีสถานการณ์ใดมากระตุ้นอารมณ์ทางลบให้เกิดขึ้นอีก อารมณ์ทางลบจากการถูกยั่วยุในตอนแรกอาจจะกระจายหายไป โดยอาจเป็นเพราะการเปลี่ยนกิจกรรมที่ทำอยู่จากการทำงานแก้ปัญหาสลับปัญหานั้นเพื่อเปลี่ยนให้เป็นการไปเป็นการตอบคำถามความรู้ทั่วไป ทำให้เบี่ยงเบนความสนใจไปจากอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นจึงทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ Vasquez และคณะ (2005) ได้กล่าวถึง ลักษณะของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างการถูกยั่วยุในตอนแรกและการกระตุ้นในภายหลังว่า กิจกรรมที่เป็นการรวบรวมสมาธิหรือเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยการเบี่ยงเบนความสนใจไปจากความคิดเกี่ยวกับการถูกยั่วยุในตอนแรก มีแนวโน้มที่จะลดผลทางลบที่เกิดจากสถานการณ์ที่มากกระตุ้นในเวลาต่อมา ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5

ส่วนเมื่อไม่ถูกยั่วยุและภายหลังเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นหรือไม่กระตุ้น คนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่สูงกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะอิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นและลักษณะนิสัยครุ่นคิด โดยคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้นย่อมครุ่นคิดเกี่ยวกับอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นสูงกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ดังนั้นจึงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ในระดับที่สูงกว่าคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และจะเกิดผลเช่นเดียวกันนี้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ไม่กระตุ้นแต่ระดับของการก้าวร้าวแทนที่จะต่ำกว่าเมื่อเผชิญกับสถานการณ์กระตุ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสถานการณ์กระตุ้นต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่ม
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่ม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะนิสัยครุ่นคิดและการได้รับสถานการณ์กระตุ้น ต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่ภายหลังจากการถูกขู่ข่ม

สมมติฐานการวิจัย

1. เมื่อถูกขู่ข่ม การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
2. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
3. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้น เกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น
4. เมื่อถูกขู่ข่มและได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ
5. เมื่อถูกขู่ข่มและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ
6. เมื่อถูกขู่ข่ม ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ

- 1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด จำนวน 75 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกคำศัพท์ที่นำมาใช้ในชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ จำนวน 80 คน
- 1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ จำนวน 40 คน
- 1.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกคำถามความรู้ทั่วไปที่ใช้ในวีดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่ จำนวน 40 คน
- 1.5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของวีดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่ จำนวน 40 คน
- 1.6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างประเมินหลังการทดลองโดยการสอบถามความเชื่อ จำนวน 50 คน
- 1.7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองนำร่องเพื่อพัฒนาแบบประเมินหลังการทดลอง จำนวน 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริงเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนวิชาจิตวิทยาทั่วไป ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลขั้นต้นด้วยมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด แล้วคัดเลือกผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง ได้แก่ผู้ที่มีคะแนนจากมาตรอยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า และผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ ได้แก่ผู้ที่มีคะแนนจากมาตรอยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่า ได้ตัวอย่างจำนวน 120 คน นำกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมาจัดเข้าเงื่อนไขการทดลองด้วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด

เป็นมาตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเองเพื่อใช้จำแนกลักษณะนิสัยแบบครุ่นคิด รวมจำนวน 65 ข้อ กระทั่ง โดยศึกษาจากมาตรที่เกี่ยวข้องกับการครุ่นคิดทั้งหมด 6 มาตร ดังนี้

1. Dissipation-Rumination Scale ของ Caprara (1986)

2. The ruminative response scale (RRS) ของ Nolen-Hoeksema และ Morrow (1991)
3. Sadness and Anger Rumination Inventory (SARI) ของ Peled (2006)
4. Emotion Control Questionnaire Scale ของ Roger และ Najarian (1989)
5. Anger Rumination Scale (ARS) ของ Sukhodolsky, Golub, และ Cromwell (2001)
6. Scott-McIntosh Rumination Inventory (SMRI) ของ Scott และ McIntosh (1999)

2. ชุดการแก้ปัญหาลับพยัญชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำ (ANAGRAM)

ประกอบด้วยคำศัพท์จำนวน 15 คำ จำนวนตัวอักษรในแต่ละคำมี 8-11 ตัวอักษร เช่น N E V O I R N N M E T = ENVIRONMENT ที่ผ่านการประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน จากนั้นจึงคัดเลือกข้อที่มีความยากปานกลางถึงค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีความยาก ตั้งแต่ .20 ถึง .60

3. เพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ

เพลงที่นำมาใช้ในการทดลองเป็นเพลงที่ผ่านการประเมินจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ว่าก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ โดยเพลงที่ผ่านการคัดเลือกคือ เพลง Threnody to the Victims of Hiroshima แต่งขึ้นโดย Krzysztof Penderecki

4. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการสร้างสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ขู่

วัตถุประสงค์มีความยาวประมาณ 5 นาที วัตถุประสงค์จะมีทั้งหมด 2 รูปแบบตามเงื่อนไขของแต่ละกลุ่ม ผู้อ่านคำถามเป็นผู้ช่วยผู้ทดลองเพศหญิง 1 คน โดยจะบันทึกวัตถุประสงค์ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ใช้ในกลุ่มที่ถูกกระตุ้นการก้าวร้าวแทนที่ ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามเร็วมาก บอกรหัสและคำบางคำไม่แน่ชัดและผิดพลาด ทั้งนำเสนอตัวเลือกแบบลับสนลับข้อ

รูปแบบที่ 2 ใช้ในกลุ่มที่ไม่ถูกกระตุ้นการก้าวร้าวแทนที่ ผู้ช่วยผู้ทดลองจะอ่านคำถามอย่างเหมาะสม ไม่มีการออกเสียงผิด และเสนอคำถามกับตัวเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. แบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าว

ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

- 5.1 การประเมินว่าควรให้ทุนสำหรับนิสัยผู้ช่วยทดลองหรือไม่ จำนวน 1 ข้อ

5.2 การประเมินลักษณะของนิสิตผู้ช่วยทดลอง จำนวน 16 ข้อ

6 แบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์

เพื่อรายงานอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองภายหลังจากการถูกยั่วยุ จำนวน 19 ข้อ

7. แบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจัดกระทำสิ่งที่มากระตุ้น

ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

7.1 การประเมินปฏิกริยาทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อการปฏิบัติงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง จำนวน 9 ข้อ

7.2 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง จำนวน 13 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. นำมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า 1-2 สัปดาห์ก่อนที่จะเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้ามาร่วมการทดลอง โดยจะเชิญกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ เข้าร่วมการทดลอง
2. การทดลองกระทำกับผู้เข้าร่วมการทดลองทีละคน โดยการทดลองแบ่งเป็น 2 ส่วน ในส่วนที่ 1 ผู้ทดลองจะดำเนินการทดลองเองและในส่วนที่ 2 ผู้ช่วยผู้ทดลองจะเป็นผู้ดำเนินการทดลอง
3. ส่วนที่ 1 ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแก้ปัญหาเกมสลับปัญหุชนะเพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำจำนวน 15 คำภายในเวลา 4 นาที และได้ฟังเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ จากนั้นผู้ทดลองให้ผลป้อนกลับการทำงานในทางลบ
4. ให้ผู้ร่วมการทดลองตอบคำถามความรู้ทั่วไปจากวีดิทัศน์ 15 ข้อและได้รับการประเมินงานจากผู้ช่วยผู้ทดลองตามเงื่อนไขที่ได้รับการสุ่ม
5. ให้ผู้ร่วมการทดลองทำแบบประเมินที่ใช้วัดความก้าวร้าวและแบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจัดกระทำ
6. บอกจุดประสงค์ที่แท้จริงของการทดลองและกล่าวขอบคุณ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) 2 (ลักษณะนิสัยครุ่นคิด: สูงและต่ำ) x 2 (สถานการณ์ภายหลังการถูกข่มขู่: ได้รับสถานการณ์กระตุ้นและได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม คือ การก้าวร้าวแทนที่ หลังจากนั้นทำการเปรียบเทียบรายคู่

ผลการวิจัย

1. เมื่อถูกข่มขู่ การได้รับสถานการณ์กระตุ้นทำให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าการได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. เมื่อถูกข่มขู่ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. เมื่อถูกข่มขู่ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำ และได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่แตกต่างจากเมื่อได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เมื่อถูกข่มขู่และได้รับสถานการณ์กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
5. เมื่อถูกข่มขู่และได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. เมื่อถูกข่มขู่ ผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิจัย

ในเงื่อนไขที่ได้รับสถานการณ์กระตุ้นเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้น บุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีความเครียดต่ำ เมื่อพิจารณาในเงื่อนไขได้รับสถานการณ์กระตุ้นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีความเครียดต่ำ ส่วนในเงื่อนไขได้รับสถานการณ์ไม่กระตุ้นไม่มีความแตกต่างของการเกิดความก้าวร้าวแทนที่ในคนที่มีความเครียดสูงและต่ำ เมื่อพิจารณาอิทธิพลของการได้รับการกระตุ้น พบว่าไม่พบความแตกต่างในคนที่มีความเครียด

ครุ่นคิดต่ำ แต่พบความแตกต่างในคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูง และบุคคลที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงเกิดการก้าวร้าวแทนที่มากกว่าคนที่มีลักษณะนิสัย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับระยะเวลาหลังจากการได้รับผลป้อนกลับจากผู้ทดลองว่าส่งผลต่อคนที่มีลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำแตกต่างกันหรือไม่ เพราะระยะเวลาดังกล่าวอาจส่งเสริมลักษณะนิสัยครุ่นคิดสูงและต่ำ ให้เกิดการก้าวร้าวแทนที่ที่มากขึ้นหรือน้อยลงได้
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรเพศของผู้เข้าร่วมการทดลอง ว่ามีผลต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่หรือไม่ ทั้งนี้อาจศึกษาตัวแปรเพศในสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ร่วมด้วยว่าตัวแปรเพศของผู้ถูกประเมินส่งผลต่อการเกิดการก้าวร้าวแทนที่หรือไม่
3. การจัดทำสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่สามารถทำได้หลายรูปแบบ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจัดทำสถานการณ์ภายหลังการถูกขู่ในรูปแบบอื่น เช่น ให้ทำงานร่วมกับหน้าม้า หรือ ให้รับรู้ว่าได้ทำงานร่วมกับผู้ร่วมการทดลองอีกคน (ที่ไม่จริง) หรือให้ได้รับสิ่งกระตุ้นที่สัมผัสไม่ได้ เช่น อากาศหนาว กลิ่นเหม็น เป็นต้น
4. ยังมีตัวแปรทางจิตวิทยาอื่นๆ อีกหลายตัวแปรที่น่าจะมีผลต่อการแสดงออกหรือไม่ แสดงออก ความก้าวร้าวแทนที่ของบุคคล เช่น การกำกับการแสดงออกของตน เป็นต้น ดังนั้นจึงน่าศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวเพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น
5. งานวิจัยครั้งนี้ยังจำกัดวงอยู่เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายออกไปว่าจะได้ผลเช่นเดียวกันหรือแตกต่างกันไปอย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กันยารัตน์ สอาดเย็น. (2549). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง ลักษณะของเป้าหมายและ
ความท้าทายของงานต่อแรงจูงใจในกิจกรรมและผลงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญเรือน แสงจีน. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและความตั้งใจทางกายภาพกับ
สถานภาพทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะ
จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิตศุภางค์ รังสีสมบัติศิริ. (2550). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเองต่อพินัยในการให้
อภัยและการให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตยา เมธาพิพัฒน์. (2546). ความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพและเพศในการตีความหมายสิ่ง
ชี้แนะอารมณ์ที่ไม่ใช้วาจา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะ
จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพรรณ สิกขมาน. (2549). อิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตนและการคุกคามจากภาพ
ในความคิดต่อผลงานด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พิชิต ฤทธิจรรยา. (2544). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: เข้าส์ ออฟ เคอร์รี่ส์.

พิมลรัตน์ ทิศภาคย์. (2548). ผลของการให้อภัยและการผูกมัดระหว่างบุคคลต่อสุขภาวะทางจิต.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). Human aggression [Electronic version]. *Annual Review of Psychology, 53*, 27–51.
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Barber, L., Maltby, J., & Macaskill, A. (2005). Angry memories and thoughts of revenge: The relationship between forgiveness and anger rumination [Electronic version]. *Personality and Individual Differences, 39*, 253–262.
- Berkowitz, L. (1989). Frustration–aggression hypothesis: Examination and reformulation [Electronic version]. *Psychological Bulletin, 106*, 79–83.
- Berkowitz, L. (1990). On the formation and regulation of anger and aggression: A cognitive–neoassociationistic analysis [Electronic version]. *American Psychologist, 45*, 494–503.
- Berkowitz, L. (1993). *Aggression: Its causes, consequences, and control*. New York: McGraw-Hill.
- Bettencourt, B. A., Talley, A., Benjamin, A. J., & Valentine, J. (2006). Personality and aggressive behavior under provoking and neutral conditions: A meta-analytic review [Electronic version]. *Psychological Bulletin, 132*, 751–777.
- Bjork, J. M., Dougherty, D. M., Moeller, F. G., & Swann, A. (2000). Differential behavioral effect of plasma tryptophan depletion and loading in aggressive and nonaggressive men. *Neuropsychopharmacology, 22*, 357–369.
- Brown, R. P., & Phillips, A. (2005). Letting bygones be bygones: Further evidence for the validity of the tendency to forgive scale [Electronic version]. *Personality and Individual Differences, 38*, 627–638.

- Burnette, J. L., Taylor, K. W., Worthington, E. L., & Forsyth, D.R. (2007). Attachment and trait forgivingness: The mediating role of angry rumination [Electronic version]. *Personality and Individual Differences, 42*, 1585–1596.
- Bushman, B. J. (1995). Moderating role of trait aggressiveness in the effects of violent media on aggression [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 950–960.
- Bushman, B. J., & Baumeister, R. F. (1998). Threatened egotism, narcissism, and direct and displaced aggression: Does self-love or self-hate lead to violence? [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 75*, 219–229.
- Bushman, B. J., Baumeister, R. F., & Phillips, C. M. (2001). Do people aggress to improve their mood? Catharsis beliefs, affect regulation opportunity, and aggressive responding [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 81*, 17–32.
- Bushman, B. J. (2002). Does venting anger feed or extinguish the flame? Catharsis, rumination, distraction, anger, and aggressive responding [Electronic version]. *Personality and Social Psychology Bulletin, 28*, 724–731.
- Bushman, B. J., Bonacci, A. M., Pedersen, W. C., Vasquez, E. A., & Miller, N. (2005). Chewing on it can chew you up: Effects of rumination on triggered displaced aggression [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 88*, 969–983.
- Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The aggression questionnaire [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 63*, 452–459.
- Caprara, G. V. (1986). Indications of aggression: The dissipation–rumination scale. *Personality and Individual Differences, 7*, 763–769.

- Carlson, M., Marcus-Newhall, A., & Miller, N. (1989). Evidence for a general construct of aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *15*, 377–389.
- Collins, K., & Bell, R. (1997). Personality and aggression: The dissipation–rumination scale [Electronic version]. *Personality and Individual Differences*, *22*, 751–755.
- Denson, T. F., Pedersen, W. C., & Miller, N. (2006). The displaced aggression questionnaire [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, *90*, 1032–1051.
- Ito, T.A., Miller, N., & Pollock, V. E. (1996). Alcohol and aggression: A meta-analysis on the moderating effects of inhibitory cues, triggering events and self-focused attention [Electronic version]. *Psychological Bulletin*, *120*, 60-82.
- Josephson, W. L. (1988). Television violence and children's aggression: Testing the priming, social script, and disinhibition predictions. *Journal of Personality and Social Psychology*, *53*, 882–890.
- Lyubomirsky, S., & Nolen-Hoeksema, S. (1995). Effects of self-focused rumination on negative thinking and interpersonal problem solving [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, *69*, 176–190.
- Marcus-Newhall, A., Pedersen, W. C., Carlson, M., & Miller, N. (2000). Displaced aggression is alive and well: A meta-analytic review [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, *78*, 670–689.
- McCullough, M. E., Bellah, C. G., Kilpatrick, S. D., & Johnson, J. L. (2001). Vengefulness: Relationships with forgiveness, rumination, well-being, and the big five [Electronic version]. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*, 601–610.
- McCullough, M. E., Bono, G., & Root, L. M. (2007). Rumination, emotion, and forgiveness: Three longitudinal studies [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, *92*, 490–505.

- McCullough, M. E., Rachal, K. C., Sandage, S. J., Worthington, E. L., Brown, S. W., & Hight, T. (1998). Interpersonal forgiving in close relationships: II. Theoretical elaboration and measurement [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 75*, 1586–1603.
- Miller, N., Pedersen, W. C., Earleywine, M., & Pollock, V. E. (2003). A theoretical model of triggered displaced aggression [Electronic version]. *Personality and Social Psychology Review, 7*, 75–97.
- Muris, P., Roelofs, J., Rassin E., Franken, I., & Mayer, B. (2005). Mediating effects of rumination and worry on the links between neuroticism, and anxiety and depression [Electronic version]. *Personality and Individuals Differences, 39*, 1105–1111.
- Nolen-Hoeksema, S. (1991). Responses to depression and their effects on the duration of depressive episodes [Electronic version]. *Journal of Abnormal Psychology, 100*, 569–582.
- Nolen-Hoeksema, S., & Morrow, J. (1991). Prospective study of depression and posttraumatic stress symptoms after a natural disaster: The 1989 Loma Prieta earthquake [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*, 115–121.
- Pedersen, W. C., Gonzales, C., & Miller, N. (2000). The moderating effect of trivial triggering provocation on displaced aggression [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 78*, 913–927.
- Peled, M. (2006). *Rumination on rumination: Anger and sadness rumination in a normative and clinical sample* [Electronic version]. Unpublished doctoral dissertation, Simon Fraser University, Canada.
- Roberts, J.E., Gilboa, E., & Gotlib, I. H.(1998). Ruminative response style and vulnerability to episodes of dysphoria: Gender, neuroticism, and episode duration [Electronic version]. *Cognitive Therapy and Research, 22*, 401-423.

- Roelofs, J., Muris, P., Huibers, M., Peeters, F., & Arntz, A. (2006). On the measurement of rumination: A psychometric evaluation of the ruminative response scale and the rumination on sadness scale in undergraduates [Electronic version]. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 37, 299–313.
- Roger, D., & Najarian, B. (1989). The construction and validation of a new scale for measuring emotion control. *Personality and Individual Differences*, 10, 845–853.
- Rusting, C. L., & Nolen-Hoeksema, S. (1998). Regulating responses to anger: Effects of rumination and distraction on angry mood [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 790–803.
- Schwartz, J. A. J., & Koenig, L. J. (1996). Response styles and negative affect among adolescents. *Cognitive Therapy and Research*, 20, 13-36.
- Scott, V. B., Jr., & McIntosh, W. D. (1999). The development of a trait measure of ruminative thought [Electronic version]. *Personality and Individual Differences*, 26, 1045-1056.
- Silvia, P. J., Eichstaedt, J., & Phillips, A. G. (2005). Are rumination and reflection types of self-focused attention? [Electronic version]. *Personality and Individual Differences*, 38, 871–881.
- Sukhodolsky, D. G., Golub, A., & Cromwell, E. N. (2001). Development and validation of the anger rumination scale [Electronic version]. *Personality and Individual Differences*, 31, 689–700.
- Thompson, L. Y., Synder, C. R., Hoffman, L., Michael, S. T., Rasmussen, H. N., Billings, L. S., et al. (2005). Dispositional forgiveness of self, others and situations [Electronic version]. *Journal of Personality*, 73, 313–359.

- Trapnell, P. D., & Campbell, J. D. (1999). Private self-consciousness and the five-factor model of personality: Distinguishing rumination from reflection [Electronic version]. *Journal of Personality and Social Psychology, 76*, 284–304.
- Treynor, W., Gonzales, R., & Nolen-Hoeksema, S. (2003). Rumination reconsidered: A psychometric analysis. *Cognitive Therapy and Research, 27*, 247–259.
- Vasquez, E. A., Denson, T. F., Pedersen, W. C., Stenstrom, D. M., & Miller, N. (2005). The moderating effect of trigger intensity on triggered displaced aggression [Electronic version]. *Journal of Experimental Social Psychology, 41*, 61-67.
- Wupperman, P., & Neumann, C. S. (2006). Depressive symptoms as a function of sex-role, rumination, and neuroticism [Electronic version]. *Personality and Individual Differences, 40*, 189–201.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
มาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรวัดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการกระทำ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการกระทำของผู้คนในสังคมปัจจุบัน คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย () ลงในช่อง และเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

1. เพศ หญิง ชาย 2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4
4. คณะ วิชา ระบุ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้ววงกลม ล้อมรอบ ตัวเลขที่ท่านคิดว่า เป็นจริง

เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง 1. ฉันไม่เคยลืมคนที่ทำให้ฉันโกรธหรืออารมณ์เสีย แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ

หากท่านรู้สึกว่าคุณข้อความดังกล่าวเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับตัวท่าน ให้ท่านวงกลม ล้อมรอบ ตัวเลข 5 ในช่องจริงที่สุด ดังตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	ไม่จริง	จริง	จริง	จริง
		เลย		และ		ที่สุด
		1	2	3	4	5
1	ฉันไม่เคยลืมคนที่ทำให้ฉันโกรธหรืออารมณ์เสีย แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ	1	2	3	4	⑤

หรือหากท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ให้ท่านวงกลม ล้อมรอบตัวเลข 4 ในช่องจริง

หรือหากท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวเป็นจริงและไม่จริงพอๆกันเกี่ยวกับตัวท่าน ให้ท่านวงกลม ล้อมรอบตัวเลข 3 ในช่องจริงและไม่จริงพอๆกัน

หรือหากท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน ให้ท่านวงกลม ล้อมรอบตัวเลข 2 ในช่องไม่จริง

หรือหากท่านเห็นว่าข้อความดังกล่าวไม่เป็นจริงเลยเกี่ยวกับตัวท่าน ให้ท่านวงกลม ล้อมรอบตัวเลข 1 ในช่องไม่จริงเลย

ข้อความต่อไปนี้เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	จริงและไม่จริงพอๆกัน	จริง	จริงที่สุด
		1	2	3	4	5
1	ฉันไม่เคยลืมคนที่ทำให้ฉันโกรธหรืออารมณ์เสีย แม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ	1	2	3	4	5
2	ฉันรู้สึกเครียดแค่เพียงคิดถึงสิ่งที่ทำให้ฉันอารมณ์เสียในอดีต	1	2	3	4	5
3	ถ้าฉันผิดหวัง ฉันจะทำใจได้อย่างรวดเร็ว	1	2	3	4	5

ตอนที่ 2

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้ววงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลขที่ท่านคิดว่าตรงกับ**ความถี่**ของความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับ**ความถี่**ของความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	เกือบจะไม่เคยเลย	เคยบ้าง	บางครั้งบางคราว	บ่อยๆ	เกือบจะเป็นประจำ
		1	2	3	4	5
1	ฉันคิดเกี่ยวกับความรู้สึกเหนียวล้าและเจ็บปวดของฉัน	1	2	3	4	5
2	ฉันคิดเกี่ยวกับข้อบกพร่อง ความล้มเหลว ข้อเสียและความผิดพลาด	1	2	3	4	5
3	ฉันพยายามทำความเข้าใจตัวเองโดยพุ่งเป้าไปที่อารมณ์ซึมเศร้า	1	2	3	4	5

หมายเหตุ มาตราวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดที่ใช้จริงมีทั้งหมด 55 ข้อ หากผู้ใดสนใจมาตราวัดนี้ สามารถติดต่อได้ที่ อ. จรุงกุล บุรพวงศ์ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก1

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างในการสร้างมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิด จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่างๆ (N = 75)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	25.3
หญิง	56	74.7
2. อายุ		
19 ปี	30	40
20 ปี	36	48
21 ปี	7	9.3
22 ปี	2	2.7
3. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	62	82.6
ชั้นปีที่ 3	11	14.7
ชั้นปีที่ 4	2	2.7
4. คณะ		
จิตวิทยา	61	81.3
รัฐศาสตร์	5	6.7
ครุศาสตร์	4	5.4
อักษรศาสตร์	2	2.7
วิทยาศาสตร์	1	1.3
ศิลปกรรมศาสตร์	1	1.3
วิศวกรรมศาสตร์	1	1.3

ตารางที่ ก2

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดด้านความจริง

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง (N = 75)		ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 22		กลุ่มต่ำ n = 20		ค่า t	ค่า p	20 ข้อ	19 ข้อ	
		M	SD	M	SD					
RT01	+	3.32	0.89	2.00	0.86	4.86***	.000	.54	.54	ผ่าน
RT02	+	3.77	0.92	2.25	0.55	6.42***	.000	.55	.55	ผ่าน
RT03R	-	3.50	0.91	2.10	0.64	5.70***	.000	.46	.47	ผ่าน
RT04	+	2.68	0.84	2.05	0.61	7.17***	.000	.58	.59	ผ่าน
RT05	+	3.45	0.86	1.70	0.57	7.87***	.000	.72	.71	ผ่าน
RT06R	-	2.77	1.11	1.95	0.76	2.83*	.008	.38	.40	ผ่าน
RT07	+	3.32	0.84	2.40	0.88	3.46***	.001	.31	.31	ผ่าน
RT08R	-	3.50	1.01	1.90	0.79	5.68***	.000	.52	.54	ผ่าน
RT09	+	4.00	0.76	2.45	1.15	5.12***	.000	.40	.40	ผ่าน
RT10	+	3.64	1.00	3.25	1.33	1.07	.292	-	-	ไม่ผ่าน
RT11	+	3.68	1.13	2.60	0.82	3.53***	.001	.27	.26	ผ่าน
RT12	+	2.86	1.08	1.85	1.14	2.96*	.005	.39	.40	ผ่าน
RT13	+	3.14	1.21	2.75	1.16	1.06	.298	-	-	ไม่ผ่าน
RT14	+	3.50	0.96	1.55	0.61	7.76***	.000	.68	.66	ผ่าน
RT15R	-	2.50	1.01	2.00	0.73	1.82	.076	-	-	ไม่ผ่าน
RT16	+	3.95	0.95	2.25	0.85	6.10***	.000	.67	.68	ผ่าน
RT17R	-	3.59	0.91	2.70	0.93	3.15*	.003	.30	.30	ผ่าน
RT18	+	3.50	0.80	2.35	1.04	4.03***	.000	.45	.42	ผ่าน
RT19R	-	1.95	0.72	1.45	0.61	2.44*	.019	.26	.27	ผ่าน

ตารางที่ ก2 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดด้านความจริง

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง (N = 75)		ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 22		กลุ่มต่ำ n = 20		ค่า t	ค่า p	20 ข้อ	19 ข้อ	
		M	SD	M	SD					
RT20	+	2.68	1.21	1.30	0.74	4.52***	.000	.58	.59	ผ่าน
RT21	+	2.32	1.52	1.85	1.54	0.99	.327	-	-	ไม่ผ่าน
RT22	+	3.18	1.01	1.45	0.51	7.13***	.000	.74	.73	ผ่าน
RT23R	-	3.68	1.17	3.70	0.66	-0.06	.950	-	-	ไม่ผ่าน
RT24	+	3.73	0.77	3.00	1.17	2.36*	.025	.19	-	ไม่ผ่าน
RT25R	-	2.73	1.08	1.55	0.69	4.18***	.000	.41	.40	ผ่าน
α								.87	.88	

หมายเหตุ :

ค่าที (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

20 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 20 ข้อกระทง

19 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 19 ข้อกระทง

* $p < .05$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ก3

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดด้านความดี

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างข้อกับ คะแนนรวมข้อ กระทง (N = 75)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 20		กลุ่มต่ำ n = 49		ค่า t	ค่า p		
		M	SD	M	SD				
RF01	+	3.40	1.05	2.49	0.87	3.72***	.000	.45	ผ่าน
RF02	+	3.65	0.81	2.55	0.74	5.45***	.000	.65	ผ่าน
RF03	+	2.75	1.21	2.02	1.07	2.47*	.016	.37	ผ่าน
RF04	+	3.35	1.27	2.02	0.95	4.23***	.000	.59	ผ่าน
RF05	+	2.80	1.06	1.98	0.80	3.50***	.001	.47	ผ่าน
RF06	+	3.50	1.00	1.94	0.72	6.35***	.000	.68	ผ่าน
RF07	+	3.00	0.97	2.12	0.87	3.71***	.000	.53	ผ่าน
RF08	+	3.55	1.15	2.10	0.87	5.70***	.000	.60	ผ่าน
RF09	+	3.25	1.12	2.20	0.89	4.11***	.000	.54	ผ่าน
RF10	+	3.95	0.89	2.73	1.02	4.95***	.000	.48	ผ่าน
RF11	+	2.65	1.39	1.29	0.58	4.25***	.000	.49	ผ่าน
RF12	+	3.35	1.35	2.04	0.98	3.94***	.001	.62	ผ่าน
RF13	+	3.95	0.83	2.43	1.06	6.37***	.000	.68	ผ่าน
RF14	+	2.35	1.50	2.18	1.17	0.45	.660	-	ไม่ผ่าน
RF15	+	3.60	0.82	2.90	0.87	3.09*	.003	.52	ผ่าน
RF16	+	3.50	1.00	2.14	0.96	5.27***	.000	.69	ผ่าน
RF17	+	3.60	1.19	2.43	1.04	4.07***	.000	.40	ผ่าน
RF18	+	3.60	1.10	2.02	1.01	5.75***	.000	.59	ผ่าน
RF19	+	3.60	1.14	2.18	1.03	5.01***	.000	.52	ผ่าน
RF20	+	3.00	1.08	1.73	0.84	5.24***	.000	.65	ผ่าน
RF21	+	3.20	1.32	2.84	1.20	1.11	.271	-	ไม่ผ่าน
RF22	+	3.60	1.14	2.22	1.01	4.96***	.000	.64	ผ่าน
RF23	+	2.85	0.93	2.35	0.69	2.46*	.016	.31	ผ่าน

ตารางที่ ก3 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของมาตรวัดลักษณะนิสัยครุ่นคิดด้านความดี

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง (N = 75)	ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 20		กลุ่มต่ำ n = 49		ค่า t	ค่า p		
		M	SD	M	SD				
RF24	+	3.20	0.95	2.57	1.06	2.30*	.025	.41	ผ่าน
RF25	+	2.80	1.11	2.16	0.80	2.34*	.027	.45	ผ่าน
RF26	+	3.50	0.61	2.69	1.14	3.80***	.000	.33	ผ่าน
RF27	+	2.90	0.91	2.51	1.00	1.50	.138	-	ไม่ผ่าน
RF28	+	2.95	1.05	1.67	0.83	5.37***	.000	.58	ผ่าน
RF29	+	3.15	1.04	2.14	1.06	3.60***	.001	.46	ผ่าน
RF30	+	2.00	1.03	1.69	0.77	1.36	.179	-	ไม่ผ่าน
RF31	+	2.55	1.47	1.65	0.75	2.60*	.016	.49	ผ่าน
RF32	+	2.75	1.12	1.65	0.66	4.10***	.000	.51	ผ่าน
RF33	+	2.15	0.99	1.71	0.74	2.01*	.048	.37	ผ่าน
RF34	+	3.60	0.75	2.41	0.91	5.17***	.000	.70	ผ่าน
RF35	+	3.05	0.95	1.94	0.63	5.73***	.000	.70	ผ่าน
RF36	+	2.80	1.06	1.92	0.70	3.44*	.002	.60	ผ่าน
RF37	+	3.50	1.10	2.41	0.98	4.06***	.000	.58	ผ่าน
RF38	+	3.50	1.05	2.08	1.04	5.13***	.000	.62	ผ่าน
RF39	+	3.30	0.98	2.53	1.00	2.91*	.005	.42	ผ่าน
RF40	+	3.30	1.08	2.14	0.76	4.36***	.000	.51	ผ่าน
α								.94	

หมายเหตุ :

ค่าที (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

36 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 36 ข้อกระทง

ค่า rวิกฤต (75, .05, 1 tailed) \approx .19

*p < .05, หนึ่งหาง. ***p < .001, หนึ่งหาง.

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ข1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสร้างชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ

(N = 80)

รายการ	ชุดที่ 1 n = 40		ชุดที่ 2 n = 40	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	11	27.5	16	60
หญิง	29	72.5	24	40
2. อายุ				
18 ปี	8	20	4	10
19 ปี	11	27.5	11	27.5
20 ปี	6	15	12	30
21 ปี	5	12.5	6	15
22 ปี	6	15	5	12.5
23 ปี	4	10	1	2.5
24 ปี	-	-	1	2.5
3. ระดับชั้นปี				
ชั้นปีที่ 1	15	37.5	12	30
ชั้นปีที่ 2	8	20	9	22.5
ชั้นปีที่ 3	6	15	12	30
ชั้นปีที่ 4	11	27.5	7	17.5
4. คณะ				
วิทยาศาสตร์	10	25	2	5
ครุศาสตร์	10	25	12	30
อักษรศาสตร์	6	15	1	2.5
จิตวิทยา	5	12.5	8	20
สัตวแพทยศาสตร์	3	7.5	-	-
รัฐศาสตร์	1	2.5	2	5
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	1	2.5	2	5
วิศวกรรมศาสตร์	1	2.5	7	17.5
นิเทศศาสตร์	1	2.5	-	-

ตารางที่ ข1 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสร้างชุดการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ
($N = 80$)

รายการ	ชุดที่ 1 $n = 40$		ชุดที่ 2 $n = 40$	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน
เภสัชศาสตร์	1	2.5	-	-
สหเวชศาสตร์	1	2.5	-	-
นิติศาสตร์	-	-	2	5
ศิลปกรรมศาสตร์	-	-	1	2.5
สถาปัตยกรรมศาสตร์	-	-	3	7.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ข2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของคนที่ตอบถูกและผิดและค่าความยากของข้อในชุด
การแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ ชุดที่ 1

คำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละของ คนที่ตอบ ถูก	ร้อยละของ คนที่ตอบ ผิด	ค่าความยาก ของข้อ	ข้อที่ นำไปใช้
A1 environment	0.28	0.45	27.5	72.5	.28	✓
A2 question	0.70	0.46	70.0	30.0	.70	
A3 imagination	0.20	0.41	20.0	80.0	.20	✓
A4	0.25	0.44	25.0	75.0	.25	✓
A5	0.95	0.22	95.0	5.0	.95	
A6	0.05	0.22	5.0	95.0	.05	
A7	0.22	0.42	22.5	77.5	.23	✓
A8	0.82	0.39	82.5	17.5	.83	
A9	0.48	0.51	47.5	52.5	.48	✓
A10	0.42	0.50	42.5	57.5	.43	✓
A11	0.15	0.36	15.0	85.0	.15	
A12	0.02	0.16	2.5	97.5	.03	
A13	0.02	0.16	2.5	97.5	.03	
A14	0.42	0.50	42.5	57.5	.43	✓
A15	0.10	0.30	10.0	90.0	.10	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ข3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของคนที่ตอบถูกและผิดและค่าความยากของข้อในชุด
การแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ ชุดที่ 2

คำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละของ คนที่ตอบ ถูก	ร้อยละของ คนที่ตอบ ผิด	ค่าความยาก ของข้อ	ข้อที่ นำไปใช้
A16 supermarket	0.40	0.50	40	60	.40	✓
A17 equipment	0.25	0.44	25	75	.25	✓
A18 aquarium	0.20	0.41	20	80	.20	✓
A19	0.15	0.36	15	85	.15	
A20	0.40	0.50	40	60	.40	✓
A21	0.00	0.00	-	100	0	
A22	0.35	0.48	35	65	.35	✓
A23	0.62	0.49	62.5	37.5	.63	
A24	0.20	0.41	20	80	.20	✓
A25	0.00	0.00	-	100	0	
A26	0.00	0.00	-	100	0	
A27	0.38	0.49	37.5	62.5	.38	✓
A28	0.58	0.50	57.5	42.5	.58	✓*
A29	0.18	0.39	17.5	82.5	.18	
A30	0.40	0.50	40	60	.40	✓

หมายเหตุ

ข้อที่ * เป็นข้อที่ผ่านการคัดเลือกแต่เนื่องจากต้องการแค่ 15 คำจึงพิจารณาตัดข้อที่มีความง่ายที่สุดออก 1 ข้อ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบผลของดนตรีประกอบต่อความสามารถในการแก้ปัญหา

แบบทดสอบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลของดนตรีประกอบต่อการใช้ความคิดในการแก้ปัญหาสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำ

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาเกมแก้ปัญหาการสลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำที่ละคำ และเขียนคำตอบที่ได้ลงในช่องทางขวามือ ภายในเวลา 4 นาที

1.	NVTNIMEREON	(environment)
2.	AAMIGNIIONT	(imagination)
3.	MSIETHRCY	(chemistry)
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

ภาคผนวก ค
แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ค1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการคัดเลือกเพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบ (N = 40)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	15	37.5
หญิง	25	62.5
2. อายุ		
18 ปี	27	67.5
19 ปี	10	25
20 ปี	3	7.5
3. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	29	72.5
ชั้นปีที่ 2	7	17.5
ชั้นปีที่ 3	4	10
4. คณะ		
จิตวิทยา	20	50
นิเทศศาสตร์	11	27.5
สหเวชศาสตร์	9	22.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลง

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความรู้สึกต่อเพลงต่างๆที่ได้ฟัง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ ปี
3. คณะ
4. ระดับชั้นปี ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4
5. ชื่อเพลง

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจ

คำชี้แจง : เมื่อท่านฟังเพลงแต่ละเพลงจบแล้ว ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างให้ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง

“เมื่อท่านฟังเพลงนี้แล้วท่านรู้สึก.....”

1. น่าเบื่อ							น่าฟัง
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	

2. ตึงเครียด							ผ่อนคลาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	

3. ไม่ชอบ							ชอบ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	

ภาคผนวก ง

วิดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์ภายหลังการถูกขั้วยุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการคัดเลือกข้อความคำตอบที่นำไปใช้ในวิดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์
ภายหลังการถูกขู่ขู่ (N = 40)

รายการ	n = 40	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	20	50
หญิง	20	50
2. อายุ		
18 ปี	2	5
19 ปี	8	20
20 ปี	6	15
21 ปี	2	5
22 ปี	6	15
23 ปี	4	10
24 ปี	12	30
3. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	14	35
ชั้นปีที่ 3	8	20
ชั้นปีที่ 4	18	45
4. คณะ		
ครุศาสตร์	8	20
วิทยาศาสตร์	6	15
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	6	15
รัฐศาสตร์	4	10
อักษรศาสตร์	4	10
นิติศาสตร์	4	10
เภสัชศาสตร์	2	5
วิศวกรรมศาสตร์	2	5
วิทยาศาสตร์การกีฬา	2	5
จิตวิทยา	2	5

ตัวอย่างแบบสำรวจความรู้ทั่วไป

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ทั่วไป เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง และเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

1. เพศ หญิง ชาย 2. อายุ ปี
3. คณะ
4. ระดับชั้นปี ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจความรู้ทั่วไป

1. คำว่า "กีฬากอล์ฟ" เป็นคำที่มาจากภาษาใด

ก. อังกฤษ	ข. บาลี	ค. สันสกฤต	ง. เขมร
-----------	---------	------------	---------
2. ดาวเคราะห์ดวงใดที่วงโคจรรอบดวงอาทิตย์ใช้เวลาที่น้อยที่สุด

ก. ดาวพุธ	ข. ดาวศุกร์	ค. ดาวเสาร์	ง. โลก
-----------	-------------	-------------	--------
3. เราสามารถเห็นพระอาทิตย์เที่ยงคืนได้ที่ใด

ก. อเมริกา	ข. บราซิล	ค. อาร์เจนตินา	ง. นอร์เวย์
------------	-----------	----------------	-------------

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละของคนที่ตอบถูกและผิดและค่าความยากของข้อของข้อคำถามความรู้
ทั่วไปที่จะใช้ในวิดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์ภายหลังการถูกยั่ว

ข้อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ร้อยละของ คนที่ตอบถูก	ร้อยละของ คนที่ตอบผิด	ค่าความยาก ของข้อ	ข้อที่ นำไปใช้
1	0.80	0.41	80	20	.80	√
2	0.95	0.22	95	5	.95	√
3	0.90	0.30	90	10	.90	√
4	0.55	0.50	55	45	.55	
5	0.15	0.36	15	85	.15	
6	0.90	0.30	90	10	.90	√
7	0.40	0.50	40	60	.40	
8	0.40	0.50	40	60	.40	
9	0.95	0.22	95	5	.95	√
10	0.75	0.44	75	25	.75	√
11	0.95	0.22	95	5	.95	√
12	1.00	0.00	100	0	1.00	√*
13	1.00	0.00	100	0	1.00	√
14	1.00	0.00	100	0	1.00	√
15	0.95	0.22	95	5	.95	√
16	0.35	0.48	35	65	.35	
17	0.70	0.46	70	30	.70	√*
18	0.95	0.22	95	5	.95	√
19	0.35	0.48	35	65	.35	
20	0.90	0.30	90	10	.90	√*
21	0.70	0.46	70	30	.70	√
22	1.00	0.00	100	0	1.00	√*
23	0.90	0.30	90	10	.90	√
24	0.95	0.22	95	5	.95	√
25	0.90	0.30	90	10	.90	√

หมายเหตุ ข้อที่ * เป็นข้อที่ผ่านการคัดเลือกแต่เนื่องจากต้องการแค่ 15 ข้อ ดังนั้นจึงสุ่มตัดข้อโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อคัดข้อ
คำถามออก 4 ข้อ

แบบประเมินการรับรู้สิ่งเร้า

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับระดับการรับรู้สิ่งเร้าที่ได้ดู เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง

1. เพศ หญิง ชาย 2. อายุ ปี
3. คณะ
.....
4. ระดับชั้นปี ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจ

คำชี้แจง : เมื่อท่านดูวิดีโอที่คนสิ่งเร้าจบแล้ว ให้พิจารณาคำคุณศัพท์ในแต่ละด้านของการประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่าง ถ้าท่านดูวิดีโอที่คนสิ่งเร้าแล้วท่านเห็นว่าผู้อ่านคำถามในวิดีโอที่คนนี้ดำเนินการถามคำถามได้ **ราบรื่น** มาก ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากใกล้กับคำว่า **ราบรื่น**

1.

✓						
มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ราบรื่น

ถ้าท่านดูวิดีโอที่คนสิ่งเร้าแล้วท่านเห็นว่าผู้อ่านคำถามในวิดีโอที่คนนี้ดำเนินการถามคำถามได้ **ราบรื่นและไม่ราบรื่น พอกัน** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 2 ข้างพอกัน

1.

			✓			
มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ราบรื่น

ถ้าท่านดูวิดีโอที่คนสิ่งเร้าแล้วท่านเห็นว่าผู้อ่านคำถามในวิดีโอที่คนนี้ดำเนินการถามคำถามได้ **ไม่ราบรื่นปานกลาง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปานกลางใกล้กับคำว่า **ไม่ราบรื่น**

1.

					✓	
มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก

ไม่ราบรื่น

ด้านที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ถามคำถามในวิดีโอทัศน์

1. ราบรื่น								ไม่ราบรื่น
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. ดม								ไม่ได้
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

ด้านที่ 2 ลักษณะของผู้ถามคำถามในวิดีโอทัศน์

1. สุภาพ								ไม่สุภาพ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. มั่นใจ								ไม่มั่นใจ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

ด้านที่ 3 ความรู้สึกที่มีต่อผู้ถามคำถามในวิดีโอทัศน์

1. พอใจ								ไม่พอใจ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

2. ไม่รำคาญ								รำคาญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	2 ข้าง พอกๆกัน	น้อย	ปานกลาง	มาก	

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินวิดิทัศน์ที่ใช้ในสถานการณ์ภายหลังการถูก
ยั่วยุ (N = 40)

รายการ	จำนวนร้อยละ	
1. เพศ		
ชาย	20	50
หญิง	20	50
2. อายุ		
18 ปี	28	70
19 ปี	10	25
22 ปี	1	2.5
23 ปี	1	2.5
3. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	30	75
ชั้นปีที่ 2	8	20
ชั้นปีที่ 4	2	5
4. คณะ		
จิตวิทยา	18	45
สหเวชศาสตร์	12	30
นิเทศศาสตร์	8	20
วิทยาศาสตร์การกีฬา	2	5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
แบบประเมินหลังการทดลอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑1

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอจากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่เหมาะสม

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BG1 บุคลิกภาพดี	17	17	8.59	8.59
BG2 มนุษยสัมพันธ์ดี	15	32	7.58	16.16
BG3 พูดจาฉะฉาน ชัดถ้อยชัดคำ	15	47	7.58	23.74
BG4	10	57	5.05	28.79
BG5	10	67	5.05	33.84
BG6	9	76	4.55	38.38
BG7	8	84	4.04	42.42
BG8	8	92	4.04	46.46
BG9	7	99	3.54	50.00
BG10	7	106	3.54	53.54
BG11	6	112	3.03	56.57
BG12	6	118	3.03	59.60
BG13	6	124	3.03	62.63
BG14	6	130	3.03	65.66
BG15	5	135	2.53	68.19
BG16	5	140	2.53	70.71
BG17	4	144	2.02	72.73
BG18	4	148	2.02	74.75
BG19	4	152	2.02	76.77
BG20	4	156	2.02	78.79
BG21	3	159	1.52	80.30
BG22	3	162	1.52	81.82
BG23	3	165	1.52	83.33
BG24	3	168	1.52	84.85
BG25	3	171	1.52	86.36
BG26	2	173	1.01	87.37

ตารางที่ ๑1 (ต่อ)

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอจากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่เหมาะสม

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BG27	2	175	1.01	88.38
BG28	2	177	1.01	89.39
BG29	2	179	1.01	90.40
BG30	2	181	1.01	91.41
BG31	2	183	1.01	92.42
BG32	2	185	1.01	93.43
BG33	1	186	0.51	93.94
BG34	1	187	0.51	94.44
BG35	1	188	0.51	94.94
BG36	1	189	0.51	95.45
BG37	1	190	0.51	95.96
BG38	1	191	0.51	96.46
BG39	1	192	0.51	96.97
BG40	1	193	0.51	97.47
BG41	1	194	0.51	97.98
BG42	1	195	0.51	98.48
BG43	1	196	0.51	98.99
BG44	1	197	0.51	99.49
BG45	1	198	0.51	100.00

*หมายเหตุ

- ความเชื่อที่จะเลือกมาใช้ในมาตรจริง ได้แก่ ความเชื่อที่ BG 1- BG 16

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ จ2

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอจากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่ไม่เหมาะสม

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BNG1 ใช้คำพูดหยาบคาย ไม่สุภาพ	13	13	7.93	7.93
BNG2 ไม่เป็นมิตร	11	24	6.71	14.63
BNG3 บุคลิกภาพไม่ดี	11	35	6.71	21.34
BNG4	10	45	6.10	27.44
BNG5	10	55	6.10	33.54
BNG6	9	64	5.49	39.02
BNG7	8	72	4.88	43.90
BNG8	7	79	4.27	48.17
BNG9	7	86	4.27	52.44
BNG10	6	92	3.66	56.10
BNG11	6	98	3.66	59.76
BNG12	5	103	3.05	62.80
BNG13	5	108	3.05	65.85
BNG14	5	113	3.05	68.90
BNG15	5	118	3.05	71.95
BNG16	4	122	2.44	74.39
BNG17	4	126	2.44	76.83
BNG18	4	130	2.44	79.27
BNG19	3	133	1.83	81.10
BNG20	3	136	1.83	82.93
BNG21	3	139	1.83	84.76
BNG22	2	141	1.22	85.98
BNG23	2	143	1.22	87.20
BNG24	2	145	1.22	88.41
BNG25	2	147	1.22	89.63
BNG26	2	149	1.22	90.85

ตารางที่ ๑2 (ต่อ)

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอจากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่ไม่เหมาะสม

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BNG27	2	151	1.22	92.07
BNG28	1	152	0.61	92.68
BNG29	1	153	0.61	93.29
BNG30	1	154	0.61	93.90
BNG31	1	155	0.61	94.51
BNG32	1	156	0.61	95.12
BNG33	1	157	0.61	95.73
BNG34	1	158	0.61	96.34
BNG35	1	159	0.61	96.95
BNG36	1	160	0.61	97.56
BNG37	1	161	0.61	98.17
BNG38	1	162	0.61	98.78
BNG39	1	163	0.61	99.39
BNG40	1	164	0.61	100.00

*หมายเหตุ

- ความเชื่อที่จะเลือกมาใช้ในมาตรจริง ได้แก่ ความเชื่อที่ BNG1- BNG15

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑3

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอ จากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BE1 ออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขระ	24	24	13.11	13.11
BE 2 ใช้คำในภาษาไทยได้ถูกต้องตาม ความหมาย	21	45	11.48	24.59
BE 3 ดำเนินรายการได้น่าติดตาม	14	59	7.65	32.24
BE4	13	72	7.10	39.34
BE5	12	84	6.56	45.90
BE6	12	96	6.56	52.46
BE7	10	106	5.46	57.92
BE8	8	114	4.37	62.30
BE9	7	121	3.83	66.12
BE10	6	127	3.28	69.40
BE11	6	133	3.28	72.68
BE12	5	138	2.73	75.41
BE13	5	143	2.73	78.14
BE14	4	147	2.19	80.33
BE15	4	151	2.19	82.51
BE16	4	155	2.19	84.70
BE17	3	158	1.64	86.34
BE18	3	161	1.64	87.98
BE19	3	164	1.64	89.62
BE20	2	166	1.09	90.71
BE21	2	168	1.09	91.80
BE22	2	170	1.09	92.90
BE23	2	172	1.09	93.99
BE24	1	173	0.55	94.54
BE25	1	174	0.55	95.08
BE26	1	175	0.55	95.63

ตารางที่ ๑3 (ต่อ)

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอ จาก
ข้อคำถามผู้ดำเนินรายการที่มีประสิทธิภาพ

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BE27	1	176	0.55	96.17
BE28	1	177	0.55	96.72
BE29	1	178	0.55	97.27
BE30	1	179	0.55	97.81
BE31	1	180	0.55	98.36
BE32	1	181	0.55	98.91
BE33	1	182	0.55	99.45
BE34	1	183	0.55	100.00

* หมายเหตุ

- ความเชื่อที่จะเลือกมาใช้ในอนาคตจริง ได้แก่ ความเชื่อที่ BE1- BE11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑4

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอ จากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BNE1 ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง	12	12	9.02	9.02
BNE 2 ดำเนินรายการสะดุด ข้ามขั้นตอน	11	23	8.27	17.29
BNE3 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้	10	33	7.52	24.81
BNE4	9	42	6.77	31.58
BNE5	9	51	6.77	38.35
BNE6	9	60	6.77	45.11
BNE7	8	68	6.02	51.13
BNE8	7	75	5.26	56.39
BNE9	6	81	4.51	60.90
BNE10	6	87	4.51	65.41
BNE11	5	92	3.76	69.17
BNE12	5	97	3.76	72.93
BNE13	4	101	3.01	75.94
BNE14	4	105	3.01	78.95
BNE15	4	109	3.01	81.95
BNE16	3	112	2.26	84.21
BNE17	2	114	1.50	85.71
BNE18	2	116	1.50	87.22
BNE19	2	118	1.50	88.72
BNE20	2	120	1.50	90.23
BNE21	1	121	0.75	90.98
BNE22	1	122	0.75	91.73
BNE23	1	123	0.75	92.48
BNE24	1	124	0.75	93.23
BNE25	1	125	0.75	93.98
BNE26	1	126	0.75	94.74
BNE27	1	127	0.75	95.49
BNE28	1	128	0.75	96.24

ตารางที่ ๑4 (ต่อ)

ตารางแสดงความถี่ ความถี่สะสม ร้อยละและร้อยละสะสม ของความเชื่อที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเสนอ จากข้อ
คำถามผู้ดำเนินรายการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อความ	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
BNE29	1	129	0.75	96.99
BNE30	1	130	0.75	97.74
BNE31	1	131	0.75	98.50
BNE32	1	132	0.75	99.25
BNE33	1	133	0.75	100.00

* หมายเหตุ

- ความเชื่อที่จะเลือกมาใช้ในมาตรฐานได้แก่ ความเชื่อที่ BNE1- BNE12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบประเมินหลังการทดลอง (ที่ใช้จริงในงานวิจัย)

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้ววงกลม ล้อมรอบหมายเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง ท่านคิดว่านิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์มีลักษณะเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

หากท่านเห็นว่านิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์ไม่มีลักษณะแบบนี้**น้อยที่สุด** ให้ท่าน ล้อมรอบหมายเลข 1 ตรงช่อง **น้อยที่สุด**

หากท่านเห็นว่านิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์มีลักษณะแบบนี้ปานกลางให้ท่าน ล้อมรอบหมายเลข 4 ตรงช่อง **ปานกลาง**

หากท่านเห็นว่านิสิตผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์มีลักษณะแบบนี้**มากที่สุด** ให้ท่าน ล้อมรอบหมายเลข 7 ตรงช่อง **มากที่สุด**

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
		น้อยที่สุด				ปานกลาง		
1	มีความเป็นมิตร	①	2	3	4	5	6	7
2	มีความเป็นมิตร	1	2	3	④	5	6	7
3	มีความเป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	⑦

ส่วนที่ 1 แบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าว

ท่านคิดว่าผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์มีลักษณะเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
		น้อยที่สุด				ปานกลาง		
1	มีความเป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7
2	มีความสามารถ	1	2	3	4	5	6	7
3	มนุษยสัมพันธ์ดี	1	2	3	4	5	6	7

ท่านคิดว่าผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์สมควรได้รับทุนจากทางคณะหรือไม่

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง				เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน		
1	ความเห็นในการให้ทุน	1	2	3	4	5	6	7

ส่วนที่ 2 แบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการจัดกระทำสิ่งที่มากกระตุ้น

ให้ท่านประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
		น้อยที่สุด				ปานกลาง		
1	อ่านข้อคำถามด้วยความเร็วเหมาะสม	1	2	3	4	5	6	7
2	ดำเนินการถามอย่างมีประสิทธิภาพ	1	2	3	4	5	6	7
3	ออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขระ	1	2	3	4	5	6	7

ให้ท่านประเมินระดับความรู้สึของท่านที่มีต่อผู้ช่วยผู้ทดลองในวิดิทัศน์

: โปรดประเมินปฏิบัติการทางอารมณ์ของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิบัติการทางอารมณ์						
		1	2	3	4	5	6	7
		น้อยที่สุด				ปานกลาง		
1	หงุดหงิด	1	2	3	4	5	6	7
2	รำคาญ	1	2	3	4	5	6	7
3	ไม่พอใจ	1	2	3	4	5	6	7

ส่วนที่ 3 แบบประเมินที่ใช้รายงานอารมณ์

ท่านมีปฏิกิริยาทางอารมณ์อย่างไรเมื่อได้รับผลป้อนกลับหลังจากการทำงานแก้ปัญหาลับพยัญชนะเพื่อจัดให้เป็นคำเสร็จ

ข้อ	ข้อความ	ระดับปฏิกิริยาทางอารมณ์						
		1	2	3	4	5	6	7
		น้อยที่สุด	ปานกลาง				มากที่สุด	
1	โกรธ	1	2	3	4	5	6	7
2	ถูกดูหมิ่น	1	2	3	4	5	6	7
3	ไม่เป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑5

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างในการพัฒนาแบบประเมินหลังการทดลอง จำแนกตามลักษณะ
พื้นฐานต่างๆ (N = 100)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	67	67
หญิง	33	33
2. อายุ		
18 ปี	42	42
19 ปี	35	35
20 ปี	20	20
22 ปี	3	3
3. ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	67	67
ชั้นปีที่ 2	30	30
ชั้นปีที่ 4	3	3
4. คณะ		
จิตวิทยา	42	42
นิเทศศาสตร์	27	27
สหเวชศาสตร์	23	23
รัฐศาสตร์	3	3
วิทยาศาสตร์การกีฬา	3	3
วิทยาศาสตร์	2	2

ตารางที่ ๑6

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลอง ชุดแบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าว

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง(N = 100)				ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 27		กลุ่มต่ำ n = 29		ค่า t	ค่า p	26 ข้อ	21 ข้อ	18 ข้อ	17 ข้อ	
		M	SD	M	SD							
T01	-	5.52	1.28	2.97	1.59	6.58***	.000	.62		.65	.65	ผ่าน
TA01	+	2.00	1.27	1.38	0.73	2.22*	.016	.14	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA02	-	5.15	1.17	2.72	1.13	7.89***	.000	.65	.70	.70	.70	ผ่าน
TA03	+	2.44	1.28	2.03	1.27	1.20	.117	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA04	-	5.07	1.00	2.93	1.10	7.62***	.000	.72	.79	.79	.78	ผ่าน
TA05	+	2.15	1.32	2.48	1.50	-0.88	.191	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA06	-	5.30	1.17	2.76	1.30	8.17***	.000	.72	.75	.75	.74	ผ่าน
TA07	+	2.96	1.83	1.69	1.31	2.98*	.003	.07	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA08	-	5.33	1.36	2.76	1.30	7.25***	.000	.73	.80	.80	.79	ผ่าน
TA09	+	3.74	2.14	2.21	1.57	3.04*	.002	.09	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA10	-	4.22	0.64	3.79	0.62	2.55*	.007	.18	.17	.16	-	ไม่ผ่าน
TA11	+	4.15	2.28	2.79	2.02	2.35*	.011	.17	-.07	-	-	ไม่ผ่าน
TA12	-	4.89	1.18	3.21	0.98	5.80***	.000	.64	.72	.74	.74	ผ่าน
TA13	+	3.81	2.42	2.38	1.59	2.60*	.006	.02	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA14	-	5.67	1.27	3.07	1.19	7.89***	.000	.74	.82	.83	.83	ผ่าน
TA15	+	3.74	2.46	2.17	1.26	2.97*	.003	.12	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA16	-	5.37	1.42	3.17	1.14	6.42***	.000	.62	.73	.76	.76	ผ่าน
TA17	-	6.15	1.17	3.03	1.43	8.90***	.000	.71	.77	.78	.78	ผ่าน
TA18	-	5.52	0.98	2.59	0.95	11.42***	.000	.74	.77	.77	.77	ผ่าน
TA19	-	6.04	0.81	2.97	1.12	11.71***	.000	.77	.84	.85	.85	ผ่าน
TA20	+	1.44	0.89	1.41	1.81	0.11	.457	-	-	-	-	ไม่ผ่าน

ตารางที่ ๑6 (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลองชุดแบบประเมินที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวร้าว

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง(N = 100)				ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 27		กลุ่มต่ำ n = 29		ค่า t	ค่า p	26 ข้อ	21 ข้อ	18 ข้อ	17 ข้อ	
		M	SD	M	SD							
TA21	-	4.19	0.92	4.00	0.54	0.91	.367	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA22	+	5.89	1.12	3.38	1.88	6.01***	.000	.61	.72	.72	.72	ผ่าน
TA23	-	2.26	1.72	2.07	1.36	0.46	.323	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA24	-	5.56	1.34	2.69	0.93	9.35***	.000	.72	.82	.84	.84	ผ่าน
TA25	+	2.63	1.47	2.34	1.40	0.74	.230	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA26	-	4.81	1.04	3.41	0.98	5.18***	.000	.62	.71	.71	.72	ผ่าน
TA27	+	3.56	1.72	3.07	1.51	1.13	.132	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA28	-	5.56	1.31	3.03	1.45	6.81***	.000	.65	.75	.77	.77	ผ่าน
TA29	+	2.67	2.09	2.41	1.35	0.53	.298	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA30	-	4.37	0.63	3.79	0.77	3.05*	.002	.20	.16	-	-	ไม่ผ่าน
TA31	-	4.15	1.06	3.45	0.83	2.76*	.004	.18	.11	-	-	ไม่ผ่าน
TA32	+	3.52	1.65	2.90	1.32	1.56	.062	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA33	-	5.74	0.94	2.38	1.02	12.81***	.000	.80	.82	.83	.84	ผ่าน
TA34	+	3.70	1.92	3.14	2.25	1.01	.158	-	-	-	-	ไม่ผ่าน
TA35	-	6.00	1.44	2.34	1.34	9.82***	.000	.72	.79	.80	.80	ผ่าน
α								.90	.94	.96	.96	

หมายเหตุ :

ค่าที (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

26 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 26 ข้อกระทง

21 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 21 ข้อกระทง

18 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 18 ข้อกระทง

17 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 17 ข้อกระทง

ค่า r วิฤต (100, .05, 1 tailed) \approx .16

*p < .05, หนึ่งหาง. ***p < .001, หนึ่งหาง.

ตารางที่ ๑๗

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลองชุดแบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการคัดกระทำสิ่งที่มีภาระต้น ส่วนที่ 1 การประเมินปฏิกริยาทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อการปฏิบัติงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง (N = 100)	ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 28		กลุ่มต่ำ n = 35		ค่า t	ค่า p		
		M	SD	M	SD				
MT01	+	3.82	1.44	1.00	0.00	10.36***	.000	.85	ผ่าน
MT02	-	4.82	1.09	1.89	1.02	10.99***	.000	.46	ผ่าน
MT03	+	3.43	1.48	1.00	0.00	8.70***	.000	.89	ผ่าน
MT04	+	4.29	1.38	1.09	0.51	11.63***	.000	.79	ผ่าน
MT05	+	2.96	1.00	1.00	0.00	10.40***	.000	.81	ผ่าน
MT06	+	3.93	1.44	1.06	0.24	10.45***	.000	.80	ผ่าน
MT07	+	4.36	1.22	1.06	0.24	14.06***	.000	.80	ผ่าน
MT08	+	4.75	1.53	1.26	0.95	10.56***	.000	.73	ผ่าน
MT09	+	4.29	1.27	1.00	0.00	13.66***	.000	.83	ผ่าน
MT10	-	3.89	1.62	4.17	2.08	-0.58	.276	-	ไม่ผ่าน
α								.94	

หมายเหตุ :

ค่าที่ (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

9 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 9 ข้อกระทง

ค่า rวิกฤต (100, .05, 1 tailed) \approx .16

*p < .05, **p < .01, ***p < .001, หนึ่งหาง.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลองชุดแบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการคัดกระทำสิ่งที่มีมาตรฐาน ส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง (N = 100)		ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 28		กลุ่มต่ำ n = 35		ค่า t	ค่า p	16 ข้อ	13 ข้อ	
		M	SD	M	SD					
TAA01	-	5.34	1.59	2.79	1.05	7.22***	.000	.71	.73	ผ่าน
TAA02	+	3.79	1.21	3.41	1.48	1.07	.144	-	-	ไม่ผ่าน
TAA03	-	5.86	1.06	2.86	1.30	9.62***	.000	.79	.79	ผ่าน
TAA04	+	3.38	1.35	3.28	1.93	0.24	.406	-	-	ไม่ผ่าน
TAA05	-	5.97	1.30	2.83	1.04	10.18***	.000	.78	.80	ผ่าน
TAA06	+	3.69	1.82	3.45	1.30	0.58	.281	-	-	ไม่ผ่าน
TAA07	-	5.76	1.02	2.45	0.91	13.02***	.000	.88	.88	ผ่าน
TAA08	-	5.31	1.42	2.62	1.29	8.22***	.000	.74	.79	ไม่ผ่าน
TAA09	+	2.45	1.62	2.62	1.29	-0.45	.328	-	-	ไม่ผ่าน
TAA10	-	5.97	1.24	2.62	0.94	11.58***	.000	.78	.78	ผ่าน
TAA11	+	3.00	1.34	5.21	0.98	-7.18***	.000	-.74	-	ไม่ผ่าน
TAA12	-	5.41	1.01	2.41	1.18	10.36***	.000	.83	.83	ผ่าน
TAA13	+	3.14	1.22	4.55	0.95	-4.94***	.000	-.54	-	ไม่ผ่าน
TAA14	-	6.14	1.09	2.00	1.10	14.36***	.000	.87	.89	ผ่าน
TAA15	+	3.59	1.88	3.62	1.66	-0.07	.471	-	-	ไม่ผ่าน
TAA16	-	5.66	1.20	2.59	1.40	8.95***	.000	.80	.79	ผ่าน
TAA17	+	3.66	1.37	3.31	1.17	1.03	.153	-	-	ไม่ผ่าน
TAA18	+	4.38	2.37	3.52	2.39	1.38	.086	-	-	ไม่ผ่าน
TAA19	+	3.31	1.47	2.97	1.32	0.94	.175	-	-	ไม่ผ่าน
TAA20	-	4.93	1.03	3.10	0.94	7.05***	.000	.72	.72	ผ่าน
TAA21	-	6.10	1.01	1.79	0.86	17.46***	.000	.84	.86	ผ่าน
TAA22	+	3.59	1.88	3.62	1.66	-0.07	.421	-	-	ไม่ผ่าน

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลองชุดแบบประเมินที่ใช้ตรวจสอบการคัดกระทำสิ่งที่มีมาตรฐาน ส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของนิสิตผู้ช่วยผู้ทดลอง

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมข้อกระทง(N = 100)		ข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด
		กลุ่มสูง n = 27		กลุ่มต่ำ n = 29		ค่า t	ค่า p	16 ข้อ	13 ข้อ	
		M	SD	M	SD					
TAA23	-	4.34	0.61	4.17	0.60	1.08	.142	-	-	ไม่ผ่าน
TAA24	+	1.97	1.12	2.38	1.26	-1.32	.081	-	-	ไม่ผ่าน
TAA25	-	5.97	0.87	2.55	0.95	14.32***	.000	.83	.83	ผ่าน
TAA26	-	6.21	1.29	1.86	0.74	15.70***	.000	.83	.84	ผ่าน
TAA27	+	1.62	0.77	2.14	1.19	-1.97*	.027	-.27	-	ไม่ผ่าน
α								.90	.96	

หมายเหตุ :

ค่าที่ (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

16 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 16 ข้อกระทง

13 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 13 ข้อกระทง

ค่า r วิฤต (100, .05, 1 tailed) \approx .16

*p < .05, หนึ่งหาง. ***p < .001, หนึ่งหาง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๙

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อกระทงกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ และ CITC ของแบบประเมินหลังการทดลองชุดแบบประเมินที่ใช้
รายงานอารมณ์โดยเลือกการยกรายการค่าคุณศัพท์

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง - ต่ำ						ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างข้อกับ คะแนนรวม ข้อกระทง (N = 50)	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์ ทั้งหมด	
		กลุ่มสูง n = 14		กลุ่มต่ำ n = 17		ค่า t	ค่า p			
		M	SD	M	SD			19 ข้อ		
P01	+	3.79	1.05	2.18	1.19	3.96***	.000	.69	ผ่าน	
P02	+	4.71	1.27	1.82	0.95	7.26**	.000	.69	ผ่าน	
P03	+	4.21	1.37	2.06	1.03	5.01***	.000	.60	ผ่าน	
P04	+	3.64	1.87	1.41	0.51	4.35*	.001	.52	ผ่าน	
P05	+	3.36	1.34	1.41	0.51	5.15***	.000	.70	ผ่าน	
P06	+	3.57	1.45	1.41	0.51	5.30***	.000	.58	ผ่าน	
P07	+	4.43	1.60	1.88	0.93	5.53***	.000	.57	ผ่าน	
P08	+	4.00	1.71	1.71	0.99	4.45***	.000	.59	ผ่าน	
P09	+	3.21	1.53	1.41	0.51	4.23*	.001	.76	ผ่าน	
P10	+	5.43	0.85	3.47	0.87	6.28***	.000	.54	ผ่าน	
P11	+	3.43	1.40	1.41	0.51	5.13***	.000	.74	ผ่าน	
P12	+	5.00	1.18	3.00	1.41	4.22***	.000	.47	ผ่าน	
P13	+	3.57	1.70	1.88	1.27	3.17*	.002	.46	ผ่าน	
P14	+	3.43	1.60	2.18	1.19	2.50*	.016	.38	ผ่าน	
P15	+	3.93	1.82	1.94	1.09	3.60*	.001	.48	ผ่าน	
P16	+	3.79	1.53	1.47	0.51	5.42***	.000	.62	ผ่าน	
P17	+	4.29	1.49	2.41	1.18	3.92*	.001	.38	ผ่าน	
P18	+	3.86	1.75	1.88	0.93	3.81*	.001	.63	ผ่าน	
P19	+	2.29	1.64	1.18	0.39	2.48*	.013	.74	ผ่าน	
P20	+	3.86	1.75	3.35	1.97	0.75	.231	-	ไม่ผ่าน	
		α							.91	

หมายเหตุ : ค่าที่ (t-value) ที่ขีดเส้นใต้คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

19 ข้อ คือ ค่าสหสัมพันธ์รวมของข้อกระทงเมื่อวิเคราะห์ 19 ข้อกระทง

ค่า rวิกฤต (50, .05, 1 tailed) \approx .24

*p < .05, หนึ่งหาง. ***p < .001, หนึ่งหาง.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนริศรา ศรีทองสุข เกิดเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 ที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 วิชาเอกภาษาไทยและจิตวิทยา การปรึกษาและแนะแนว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย